

An abstract painting of a stone archway, rendered in a vibrant, textured style. The colors are a mix of blues, purples, pinks, and yellows, creating a sense of depth and movement. The archway is the central focus, with a dark, shadowed interior. The overall composition is vertical and expressive.

I BOG MOLI

JASMINKA DOMAŠ

STAJER•GRAF

Židovska vjerska zajednica
Bet Israel u Hrvatskoj

Biblioteka Gea
Jasminka Domaš
I Bog moli

Sunakladnici: STAJER GRAF d.o.o. i
Židovska vjerska zajednica
Bet Israel
Za nakladnike: Stanko Jerkić i
Ivo Goldstein
Urednica: Marijana Rukavina Jerkić
Korektura: Ana Šikić
Ilustracije: Jakov Bararon
Grafičko oblikovanje: Mihael Giba
Prijelom i priprema
za tisak: Mihael Giba
Tisak: STAJER GRAF
Zagreb, siječanj 2013

Copyright Jasminka Domaš

Jasminka Domaš

I Bog moli

Prinos istraživanju usmene židovske predaje

STAJER•GRAF

2013.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ.....	10
I. TRENUTAK PRIJE ODLUKE	17
II. MOĆ KRALJA NAD SVIM KRALJEVIMA.....	22
III. ADAM KADMON.....	24
IV. RUAH HA KODEŠ, SVETI DUH	26
V. RUKE GOSPODA	28
VI. GLAS STVORITELJA SVIJETA.....	32
VII. I BOG MOLI	34
VIII. SUZE S NEBA.....	38
IX. SVIJEĆE DUŠA.....	42
X. IZVOR MUDROSTI	46
XI. BOŽJA PRISUTNOST – ŠEHINA	48
XII. PITAM TE	52
XIII. PRVIH SEDAM	56
XIV. NADAHNUĆE JEDNOG.....	58
XV. STVARANJE NEBESA	60
XVI. STANOVNICI ZVIJEZDA	66
XVII. ANĐEO SMRTI.....	70
XVIII. LILIT, KRALJICA DEMONA.....	74
XIX. DRVO DUŠA	76
XX. NEBESKI I ZEMALJSKI ADAM.....	80
XXI. SVEVIŠNJI STVARA ANĐELE	83
XXII. SVJETLO I SJENE	86
XXIII. DVOJBA I SJEĆANJE.....	90
XXIV. SJAJ SPOZNAJE.....	96
XXV. PRVO VJENČANJE	100
XXVI. KNJIGA ANĐELA RAZIELA.....	102
XXVII. ŽIVI BOG, HENOKOVA VIZIJA	107
XXVIII. OGNJENA RIJEKA.....	112
XXIX. DUŠE PRAVEDNIKA	116
XXX. VRIJEME ZA IZAKA	119

XXXI. ČETVORICA U RAJU	121
XXXII. NEBESA	126
XXXIII. PAROHET, ZAVJESA.....	128
XXXIV. SVOJINA KRALJA NAD KRALJEVIMA.....	130
XXXV. GLAZBA NEBESKIH SFERA.....	133
XXXVI. RIZNICA ZASLUGA.....	138
XXXVII. ŽENE U RAJU	141
XXXVIII. SERAH BAT AŠER.....	143
XXXIX. IMA JEDNO MJESTO.....	148
XL. VRIJEME DAVANJA TORE	152
XLI. PLOČE SAVEZA.....	158
XLII. VJENČANJE BOGA I IZRAELA.....	160
XLIII. PRVI ŠABAT.....	164
XLIV. ABRAHAM SPOZNAJE BOGA.....	168
XLV. RAHELA I IDOLI	173
XLVI. JAKOV NA NEBU I NA ZEMLJI	176
XLVII. MOJSIJEV SJAJ	182
XLVIII. KRUNA KRALJA DAVIDA.....	186
XLIX. SVETA ZEMLJA I HRAM JERUZALEMSKI	188
L. BABILONSKA KULA	194
LI. STUP SOLI.....	197
LII. IZGUBLJENA PLEMENA.....	202
LIII. MESIJA I SVIJET KOJI DOLAZI.....	206
POGOVOR.....	212
BIBLIOGRAFIJA.....	215
INDEKS.....	218
POJMOVNIK.....	223
O AUTORICI	227
O ILUSTRATORU	231

*Oče nas koji jesi na nebesima. Ti isijavaš,
Ti sjaš u nama i izvan nas, čak i tama sja.*

(Sefer jecira, 2.st. 9)

UVODNA RIJEČ

Judaizam, jedna od najstarijih religija kroz stoljeća i tisućljeća, njegovao je i brižno čuvao svoju tradiciju i učenje ,pisanu Toru, ali i usmenu predaju odnosno usmenu Toru. Mnogi rukopisi u moru vremena i burne židovske povijesti bili su izgubljeni ili zagubljeni, a neki ipak pronađeni po genizama, spremištima starih svetih knjiga i zapisa u sinagogama Egipta,po prašnjavim arhivima duboko u unutrašnjosti Rusije, po podrumima, tavanima, u starim izgubljenim i zagubljenim kovčezima širom Srednje Evrope. Mnogo toga izgorjelo je i na lomačama tijekom holokausta,a opet ta riznica ne samo židovskog nego opće ljudskog znanja i dalje živi i diše. Plamen je sagorio, ali njegov žar je ostao i nadahnuo mnoge pisce.

Jasminka Domaš , napisao je David Albahari , „ kao pisac kreće stazom s dvije odvojene, ali ipak nepodijeljene putanje. Jedna od njih je staza pisca romana dok druga pripada nepokolebljivom tragaču za smislom i značenjem tradicije.“

Moglo bi se reći da sa svakim svojim književnim dijelom, esejističkim, pripovjedačkim ili poetskim autorica otkriva strast osobe koja je odlučila barem po neku iskru one prvotne,

snažne emanacije božanske energije sakupiti i vratiti Izvoru.

Ponekad dovoljne su joj samo dvije ili tri riječi biblijskog teksta pa da iz temelja sačuvane usmene predaje izraste izvanredna priča kao u slučaju kada opisuje život Sarah, o kojoj u knjizi Brojeva (26:46) nalazimo samo ovo: „Ime kćeri Ašerovoj bilo je Sarah“. Ali bez Sarah ne bi bio pronađen u Nilu kovčeg s kostima praoca Jakova, bez njega Josip ne bi ispunio prema ocu zavjet odanosti. A u dobro poznatoj priči o Sodomi i Gomori saznajemo više o prirodi Lotove žene prije nego se pretvorila u stup soli. Tu je i izvanredno tumačenje Evina imena poznatog u judaizmu kao Haja odnosno Hava.

Svo to kazivanje, način i duh na kojem počiva upućuje na božansko poslanje koje je postalo svjetlo i svjesno u osobi pa spisateljica i istraživačica na nevjerojatno suptilan način jednom niti povezuje događaje u zbilji u kojoj se tako često isprepliće svakodnevno s nadrealnim. Tako se i biblijski Jakov ogleda u anđeoskom Jakovu na Nebu, vanjska zemaljska forma čvrsto drži onu unutarnju, spiritualnu.

To naravno ne bi bilo moguće da i sama autorica koja je ukorijenjena u vanjski svijet istodobno ne živi pomaknuta u nutarnji nukleus mira i tišine pa će neki znalci primijetiti da premda se radi o djelu koje je nadahnuto židovskom usmenom predajom sadrži u sebi nešto od sublimiranog duha zen priča koje otkucavaju gotovo glazbenim unutarnjim bilom svijeta. U svakom slučaju čitatelj će osjetiti da je za autoricu knjige „I Bog moli“ sam čin pisanja izvanredno uzbudljivo putovanje u jedno područje koje je ostalo posebice u kršćanskom svijetu u najvećoj mjeri nepoznato. Pa će također jedan od recenzora knjige Adalbert Rebić među ostalim istaknuti: „za naše čitatelje bit će ti tekstovi u mnogo čemu pravo otkriće, jer su odraz jednog nama manje poznatog svijeta, to jest židovske teologije i mistike“.

Mnogi poznati biblijski događaji mogu se sagledati,

doživjeti, iščitati u sasvim novom svjetlu. Sve to ne bi bilo moguće da Jasminka Domaš dobro ne poznaje židovske mitove, mistično učenje, kabalu pa se čini kao da nam želi predati u ruke ključ za dešifraciju svega stvorenog krećući se ka sedmoj, najvišoj nebeskoj razini. Pisanje tako postaje i vizija i dematerijalizacija, transcendencija, ali i želja da znamo i razumijemo više od onog što nam je još do jučer bilo nedostupno i nepoznato. Tako da se moramo prisjetiti i napora suvremenih fizičara u potrazi za božanskom česticom i tumačenjem velikog praska, ali autorica je sigurna u činjenicu koja se na prvi pogled znanstvenicima može učiniti apsurdnom ,a to je da su upravo židovski mudraci kroz stoljeća i tisućljeća govorili o načelu sve je u jednom, Jedan je u svemu i premda su naravno baratali pojmovima drugačijih naziva, kvantno učenje nije im zapravo bilo strano. Naprotiv. To naravno govori o snazi misli, ali i o jedinstvenom „alatu“ koji je dobijem kroz božanske riječi, kroz pisanu i usmenu Toru.

Polazište priča sakupljenih u ovoj knjizi utemeljeno je na tradicionalnom židovskom učenju, u zakonima Tore, ali i talmudskim predajama i legendama odnosno istraživanju biblijskog teksta. A talmudski, rabinski jezik otkriva da je to znanje već odavno bilo dano Mojsiju.

„Rekao je rabi Jehošua sin Levijev....da te pouči da su Biblija i Mišna halahe, tosefte (dodaci) i pripovijesti i ono što će učenjak Tore kasnije podučavati, već postojali i bili dani kao halaha, pravni dio židovske vjerske književnosti, Mojsiju sa Sinaja.“ (Kohelet raba 1,2).

Također valja istaknuti da je za Jasminku Domaš agada (aramjeski pripovijetka) uvijek sjajno polazište za nadogradnju , nadahnuće i izazov u pisanju. Naime, riječ je o dijelu židovske književnosti koji nije halaha, normativni dio usmene Tore koji sadrži pravila u svijetu židovstva i zapovijedi o međusobnom odnosu ljudi i o odnosu čovjeka i Gospoda.

Sama riječ halaha, koja dolazi od hebrejskog glagola *ići*, te uz nju vezani midraš koji označava i književni oblik istraživanja i tumačenja najbolje označavaju židovski način življenja, kao stalni proces razmišljanja i kontemplacije uz akciju, djelovanje. Dok je halaha na jasan način obvezivala Židove u njihovom djelovanju, agada je kroz alegorijski način, priču pokušala prenijeti učenja skrivena u Tori, koja su bez obzira što nisu obavezujuća za Židove, ipak pružala moralne i praktične savjete.

Izazov za takvu vrstu pisanja je i hagada, način pripovijedanja neodvojiv od povijesti židovskog naroda kao primjerice kazivanje o izlasku iz Egipta ili izgubljenim plemenima ili Objavi na Sinaju....

Djelo koje je pred nama otvara uvid u židovsku misao, duh, filozofiju, u mitove, snagu molitve, u čudesno, tajnovito znanje i značenje Knjige anđela Raziela u kojoj je sve znanje svijeta zapisano. Ali bez svijeta Dolje nije moguće govoriti, pripovijedati o svijetu Gore. A ljudskim očima često ostaje mnogo toga sakriveno i tu autorica pokazuje bogatstvo rabinskog učenja, hasidske mudrosti i ono vječno prisutno pitanje čovjeka bez obzira na vjeru i podrijetlo: "Tko sam to ja?"

Odgovor je lakše pronaći ako znamo da židovsko učenje i tumačenje uvijek razlikuje doslovni smisao teksta, alegorijski, talmudsko i hagadičko tumačenje i sloj koji se naziva hebrejski *sod* i znači tajna i odnosi se na mistično učenje. Jasminka Domaš u svojem književnom izričaju vrlo znalački koristi kratku formu, sadržajnu i upečatljivu koja je karakteristična za židovsku književnost, misao, izreke, pouke, priče. Naravno, treba se upitati koji je cilj takvog pisanja, što je svrha objavljivanja knjige I Bog moli?

Odgovor je usmjeren prema nebeskim ljestvama. Tamo se treba uputiti i kao što već biva u životu, neki će se njima

penjati ,a drugi silaziti, no priče ostaju čitateljima nekom vrsti duhovne mape na putovanju ka svjetlosti. Tu nema vremenske dimenzije i zato bezgranično prodire u ograničeno i uključuje ideju o broju (saper) o knjizi (sefer) i kazivanju (sipur). I tako nema druge nego putovanje početi.

....

Marijana Rukavina, urednica

I.

TRENUTAK PRIJE ODLUKE

*Jer On reče – i sve postade,
naredi – i sve se stvori.*

Ps 39:9

Nikada nije bilo takve tišine. Jedan je vladao u beskrajnom Ništa. I sve je još bilo samo u Njegovoj misli, ni dah se nije čuo, vjetera nije bilo, ni svjetlosti. Cilj Jednog? Misterij.

A već u sljedećem trenu, na početku svih početaka, prije nego je svijet Njegovom ljubavlju stvoren, Stvoritelj uzađe na krila olujna i zaplovi na zvuku groma prateći put munja na kojima se kotrljala Njegova kočija na kojoj je Beskonačni Ein sof sjedio u vremenu bez vremena.

I odjednom čuo se huk voda koje su nadolazile u golemim, toplim, smaragdno plavim valovima, plaveći i milujući svijet.

Ali, Svetog, blagoslovljen bio On, iznenada obuhvati strašna samoća, samoća onog koji nema s kime podijeliti ljepotu, nadu i vjeru da će sve zamišljeno biti ostvareno u dobru. I On tada rastvori svoje srce sred kozmosa prepuno milosti i započne stvarati. I glas Njegov odjekivao je iznad voda, zvuk kakav se još nije pojavio, čudesni *alef*, iz prapočetka. I On koji nema granica, Beskonačan, *Ein sof* počeo se sažimati, povlačiti u sebe rađajući iz svoje nutrine oblike i boje, umivajući sve stvoreno u obilju žive, modre svjetlosti i magleno bijelim koprenama, kroz koje se nazirao oganj i lava.

Svojom Rukom uklanjao je kaos, pustoš i bezdane, dijelio

je vode od voda oblikujući svod i crtajući zatim dvadeset i dva slova svetog hebrejskog jezika silno je uživao radeći im male krune, vezujući slova u riječi, riječi u nizove, prožet radošću graditelja svih svjetova. I tako se iznjedrila iz Njegovih jedara Zemlja, tako su iz Njegovih očiju nastale zvijezde i nebesa. I misao pratio je govor, govor djelo ruku okupano u svjetlosti koja je isijavala iz Svemogućeg i zračila osvjetljavajući Božje kraljevstvo.

Stvorio je Milosrdni i tisuću skrivenih svjetova, i blagoslovio ih hebrejskim slovom bet kojim će svijetu U početku, podariti milost blagoslova. I sve što bi stvorio odmah je umatao svojim dahom u krug vječnog nastajanja i nestajanja, kao što će se u krugu, smjenjivat svjetlo i tama, praznina i punina, nošeni *Ruah ha kodešom*, božanskim dahom.

I u šest dana sve je bilo dovršeno i čovjek, kruna Njegova stvaranja, ali nije zaboravio načiniti ni ugovore s morem koje će se jednom razdijeliti, kada za to dođe čas i djeci Izraelovoj dopustiti da pređu njime kopnom na drugu stranu, iz ropstva u slobodu. I od tišine tražio je da ispuni svoju zadaću kada će se Mojsije početi uspinjati na brdo Sinaj. I sunce se moralo zakleti Svetom Jednom, da će stati kada će se Jošua naći pred zidinama Jerihona i gavrani su morali obećati hraniti Elijahua i lavovi da neće proždrijeti Danijela i velika riba se morala pokoriti Volji Svemogućeg da će u sebi nositi Jonu sve dok ne počne moliti, i nebesa su se zaklela da će se nakloniti pred Ezekielom.

Smisao svega stvorenog Stvoritelj je zapečatio tajnom koja će se ponekad otkriti u izabranom trenutku, a dotle sve miruje u miru Duše svih duša. I nevidljivo čeka da postane vidljivo, nepoznato da bude spoznato i prepoznato u postojanju. I samo Njegova je bila volja da stvori prije stvaranja svetu knjigu Toru, pokajanje, raj i pakao, Prijestolje slave i ime Mesije koje postojalo prije nego je sunce stvorio.

I dok je Vječni stvarao i sebi je načinio deset kruna koje će nositi na svojem Prijestolju i iz njih je izlazio plameni sjaj Onog koji iz sebe, svemu stvorenom sebe daje.

II. MOĆ KRALJA NAD SVIM KRALJEVIMA

*Čuj Izraele „Gospod je Bog naš,
Gospod je jedan.“*

Pnz 6:4

Gospod, Stijena svijeta, svijetu sebe daje, a ipak ostaje velom tajne prekriven i Njegove dubine ne mogu biti izmjerene i tko ga može pitati zašto je uz sunce stvorio i mjesec, zbog čega je sve načinio u parovima, pa i ovom svijetu namijenio je Budući svijet.

I On sjedi na svojem Prijestolju slave odmatajući iz svog svitka uvijek nove događaje, otkidajući ih sa svjetlosne arabeske neba čeznući da čovjek dosegne najviše duhovne razine i spušta te svoje misli na Zemlju kao prozirne, bijele čipke koje plove nečujno dalekim, kozmičkim prostranstvima, kao što zimi snijeg plovi Njegovim univerzumima i prekriva u tišini šume i rijeke. I Bog gleda čovjeka kako se ponekad čudi, ponekad plače i smije, zbunjen što ne zna odgonetnuti zagonetku života, a ipak zna da sve što dolazi, stiže od onog, ne što zna, nego što još ne može spoznati, i muči se tražeći put i način da ukloni prepreke, da pronađe onu pravu riječ koja mu nedostaje.

I noću vidi i sanja Gospoda koji se udaljuje od Prijestolja slave i silazi na Zemlju i gleda tko pušta da iskre Svetog tonu u sve dublju tamu i tko se trudi vratiti Izvoru svjetlo koje mu pripada. A noći, znaju postati hladne, zgusnute od skrivenih sjena u ledu, ali i one pripadaju *Adonaju* koji svijet ljubi, ali mu i sudi. I povremeno i On sam, Kralj kraljeva, gleda u svoje

knjige, proučava što je zapisao i zamislio, i ponovno stvara i oblikuje. I leti zatim na krilima keruba u moru riječi slušajući i osluškujući glazbu koja dolazi s dalekih, nebeskih sfera. I u sveobuhvatnoj mreži satkanoj Njegovom Rukom, svakoga dana isprepliću se misao i djelo na Nebu i na Zemlji, dok uvijek iznova netko pokušava Njegovom se svetom mjestu približiti, stići do Onog koji ljude nagrađuje za dobro i svakom daje njegovom mjerom, jer ishodi su ponekad jednaki, ali ne i način na koji je djelo ljudsko ostvareno.

I u neizmjernim prostranstvima Beskonačnog, u odsjaju *Šehine*, Njegove nazočnosti, samo anđeli mili, bešumno prelijeću.

III. ADAM KADMON

*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka,
na sliku Božju on ga stvori, muško
i žensko stvori ih.*

Post 1:27

U Božjem svitku Tore, u koji će Gospodar nad svim vojskama, gledati prije svake odluke u svojem stvaranju bio je prije Početka zapis o Adamu kadmonu, čovjeku duha i intelekta, čiji će plamen držati na Zemlji tijelo čovjeka na životu, ljudsko biće u kojem će vatra duha treperiti i žariti se, težeći u visinu svojem Stvoritelju.

I u tkivo Nebeskog čovjeka Adama kadmona, Sveti, neka je blagoslovljen, utkat će deset emanacija svoje energije koje će kružiti na zemlji u čovjeku kojeg će zvati Adam, podsjećajući ga na nebesko biće slično njemu, ali koje je na Nebu ispunjeno samo svjetlošću.

I taj Adam kadmon, prvi na početku uoči Početka, prostirao se s jednog kraja Praznine na drugi. I iz njegovih očiju, usta i nosnica kao i iz njegovog nebeskog tijela, samo je neprekidno zračilo i isijavalo Svjetlo.

I kada će svijet već biti stvoren, svjetlo te svjetlosti obasjavat će i najudaljeniji i najzabačeniji dio stvorenog komadića zemlje pomažući onom koji hoda u mraku da mu staza bude osvijetljena odsjajem s Visina. I čovjek će odjednom znati da je našao ono za čime mu je duša čeznula

osjetivši neizmjernu sreću čiji je izvor u cjelini. I koračat će osvijetljen, znajući da to svjetlo ljudsko biće u ruci ne može držati. I on sam, biće zemaljsko, postat će odraz bića nebeskog. I u času kada će moliti, svjetlost u njemu podrhtavat će kao što na povjetarcu drhti plamen svijeće, pokazujući mu da se do bijelog u plamenu jedino stiže preko tamnog.

I pomalo će zavidjeti Adamu kadmonu primordijalnom biću, rođenom iz božanskog uma, koji vječno sjaji u sjaju Vječnog i Njegovom univerzumu Blizine, u Univerzumu Stvaranja, Oblikovanja i Činjenja. I onaj tko će znati iz sebe Njegovim Okom u Svetog gledati moći će oživjeti riječi *Ispunio sam ga duhom Božjim, Mudrošću, Razumijevanjem i Znanjem.* (Izl 31:1)

I u tom svetom času spoznat će kozmičku dušu Nebeskog čovjeka. I tako će Adam, spotičući se o Zid plača, željeti dosegnuti Adama kadmona, ishodišnu točku svojeg početka, pomalo zbunjen i izgubljen što su likom tako slični, samo svjetlo, o, Bože, svjetlo nije jednako.

IV. RUAH HA KODEŠ, SVETI DUH

*Nebesa su moje prijestolje.
a zemlja podnožje nogama.*

Iz 66:1

Što je bilo prije serafima, zvijezda, trave i stabala plodonosnih? Prvo svjetlo - Duh sveti. A iz Njega dolazio je dah koji je oblikovao dvadeset i dva slova hebrejskog jezika. I iz daha Svevišnji je stvorio vodu i zatim blato i glinu i iz nje je oblikovao temelje svega stvorenog. I zatim je svojim moćima iz vode izdvojio vatru, dinamiku nastajanja i nestajanja, prožimanja i razdvajanja dva svijeta koji ipak čine jedan.

I ljudsko biće će u vatri i vodi vidjeti promjenu i pokret i sažimanje elemenata od kojih je svijet stvoren. I sve što je jedno bit će otisak drugog, jer tako je Svemogući htio da nijedan oblik ne postoji izvan cjeline. I na kraju, vatra i voda bit će sjedinjeni i čovjek će dokučiti tajnu suprotnosti. I spoznati da je i Prijestolje Njegove slave stvoreno od vatre i vode, i da se sve što se gubi ponovno oblikuje u stalnoj mijeni postojanja. I znat će zašto *Vjetrove uzimamo za glasnike, a žarki oganj za slugu svojega.* (Ps 104:4)

I tražit će mudrost i razumijevanje, misao i svjesnost, dodir života i smrti, znajući da je sam Sveti svojim dahom, vodom, oblikovao prva slova koja su bila u tekućem stanju, u protoku promjene, sve dok na njih *El Šadaj*, Svemogući i

Svedostatni, nije snijeg prosuo i učvrstio ih. I od snijega nastala je zemlja, a na njoj riječ od Boga, vječna i nepromjenjiva na Nebu stoji. Jer je baš tako i Tora, prije nego je dana Izraelu, bila poput vode, a zatim se skrutila poput kamena, čvrsta, postojana i nepromjenjiva. I iznenada sve se posložilo onako kako treba biti, Gore vatra, Dolje voda, a između zrak. I prošla su tisućljeća, ali još sve treperi, jer nema mjesta ni stvari ni bića kroz koji Božji duh ne prodire, jer iskrice svetog su u svemu. Bez *Ruah* ha kodeša, povijest generacija ne bi bila napisana.

Samo čovjek i dalje na svojem tijelu nosi zapis sudbine i zna da nema mjesta na kojem ga oči Božje ne motre i ništa Mu nije skriveno, ni svjetlo ni tama. Jer, samo On u svojim rukama drži ključ kiše, ključ maternice i ključ uskrsnuća mrtvih.

A ključ kiše otvara Riznicu šestog neba, ključ maternice Riznicu još nerođenih duša, a treći ključ ostaje sakriven u Ruci Gospoda, jer na njemu je upisan dan uskrsnuća mrtvih. I nitko ne zna kada će to biti, ni ljudska bića ni anđeli. Samo Sveti Jedan, nad svijetom zamišljen stoji, osluškujući korake svojeg Mesije.

V. RUKE GOSPODA

Bog je vječni, tvoje utočište.

Pnz 33.27

Čovjek nije napravljen samo od zemlje nego i od božanskog duha, onaj je u čiju je dušu utisnut i nikada do posljednjeg dana života ne bi smio zaboraviti čijom je ljubavlju stvoren. I onda kada će mu duša zamirati, a hladne sjene dotaknuti čelo i noge pokleknuti, posljednjom snagom dozivat će mu duša Vječnog koji na svojem desnom ramenu nosi nebesa okružena sa sto i dvadeset tisuća riječi upisanih u svod Svijeta koji dolazi. A na lijevom ramenu Tvrdokorni nosi zemlju okruženu s osamnaest tisuća riječi. I moć Njegova zrači snagom sunčane svjetlosti. I čovjek, čija snaga kopni, treba ne samo ramena *El Šadaja*, Svemogućeg, nego i Njegovu desnu Ruku u kojoj je pravda Samilosnog i lijevu Ruku, koja odiše milošću. I u molitvi svog srca i duše čovjek se spominje da su te Ruke načinile Adama i da su u Adamu bile sve duše ikada stvorene, u svim vremenima i razdobljima i da nitko ne štiti i ne brani ljudsko biće kao Onaj iz čijeg je milosrđa sve poteklo. I na zemlji On prati čovjekove bitke, poraze i pobjede i čuje riječi *Tvoja ljubav nek mi bude tješiteljicom po obećanju koje si dao sluzi svom.* (Ps 119:76)

I u tijelo čovjeka vraća se snaga od vatre Svetog,

blagoslovljen neka je, a ipak ne vidjevši Gospoda od oblaka i sumaglice kojima je okružen, zna da nije sam. I da ga Sveti drži na svijetu iskrama koje dolaze iz Oka koje je uvijek budno i u dubini duše čut će *Ja Sam onaj koji Jesam*. (Izl 3:14) I u njemu odjekivat će kao jeka u planinama veličanstveno ime Stvoritelja, Izričito ime najveće snage (tetragram). I *Adonaj* to ime nosi na svojoj odjeći i u sjaj tih slova ni anđeli ne mogu gledati.

A znanje putuje kroz vrijeme od Početka stvaranja i čovjeku će biti dano da shvati da su u dubinama slojeva Izričitog Božjeg imena i sva slova Knjige života, svete Tore. I Gospod hoda svijetom u svojoj haljini s Imenom koje se ne izgovara i kada On sam pogleda u njega sjeti se pjesme koju su mu Hebreji pjevali kada su prešli preko mora. Jer, ono što je bilo, ne gubi se i ne nestaje. A zahvala za izbavljene zauvijek na usnama i u duši ostaje.

VI. GLAS STVORITELJA SVIJETA

*Čujte gromor glasa njegovga,
tutnjavu što mu iz usta izlazi.*

Job 37:2

Tisućljeća su prohujala, mnoge zime i proljeća, tko bi nabrojio sve mjesečeve mijene i rijeke koje žure moru .No još je tu bljesak mekoće sitnih proljetnih kiša koje pjevaju o kapi u kojoj sniva ocean i o oceanu kojim plove zrnca soli koja će se jednom, tko zna gdje, sastati s tamnim biljem, planinskih visova, noseći na vršcima mladih izdanaka još zelenih bobica, kristale leda.

I ta tisućljeća šapuću o Glasu Stijene svijeta koji se čuo kada se Mojsije uspinjao na sinajsko brdo.

I tada, prije nego je Glas odjeknuo, cijela Zemlja je utihnula. Ptice su zaboravile pjevati, spuštajući se bešumno na stabla. I vjetar se u krošnjama drveća smirio i zanijemio. Valovi su stali nasred mora dok su anđeli nijemo i oprezno sklopili svoja krila.

Samo je Glas odjekivao, a ljudi su zadrhtali vidjevši kako nebesa nikada nisu bila bliže Zemlji.

I taj glas prvo je počeo dopirati s Juga, a zatim sa Sjevera, Istoka i Zapada. I svi su se počeli osvrtni želeći znati odakle točno dolazi, ali nitko nije mogao sa sigurnošću odrediti i reći da dopire sa zemlje ili da stiže s neba, jer glas Gospoda

je svugdje, jer nema i nije bilo mjesta do kojeg Njegova snaga, sud i milost ne dopiru.

I kao što su ljudi čuli Glas, ali nisu mu znali izvor, tako je i danas Božja providnost često u svijetu skrivena, a ipak još ima onih koji pričaju i svjedoče da se glas Boga oblikovao u riječi koje su izlazile iz Njegovih usta i one su bile satkane od gorućih slova koje je dah Njegov nosio Nebom poput žeravica. I tada su slovima prišli anđeli i nosili ih djeci Izraelovoj i oni su ih od njih svojim rukama preuzimali i kako bi netko slovo stavio na svoj dlan ono bi poniralo u njegovo srce i tu ostajalo. I obuzela ih je ljubav neizmjerne prema Gospodu i veliki strah od Njegove moći. I to što su osjetili počelo je putovati od čovjeka do čovjeka, od jednog naselja do drugog i zato se ime Njegovo još naziva HaMakom, Mjesto. Jer, tamo gdje ljudi žive prema božanskim zakonima, Gospod se na tom mjestu i nastanjuje.

VII. I BOG MOLI

*Njih ću dovesti na svoju svetu goru i
razveseliti u tvojem Domu molitve.*

Iz 56:7

Božje Oko traži u svijetu savršena molitelja. Onog koji čistom snagom svoje misli, srca i duše sjedinjuje vanjski svijet s unutarnjim i postaje tkalcem svjetlosne istine ulazeći i ponirući u stanje osobite milosti.

I Oko koje gleda vječno budno, zna da onaj tko ne moli u punini da sve naizgled čini kao da je pravo, ali ploda nema ili onog čega nema u takve osobe, nema od početka molitve. Istina se ne može oponašati, jer tada, prestaje biti istinom.

I glas s Neba tiho doziva svoje duhovne učitelje na zemlji dajući im dodatno znanje razumijevanja onog što im prelazi preko usana.

I tada ponovno, *Ha Šem*, Ime, stoji i sluša kako čovjek usredotočen na molitvu otvara riznicu svoje duše i Duše svih duša i riječi koje je predano u molitvi izrekao mijenjaju ne samo njegovu nutrinu nego i svjetlosnu strukturu svijeta koja se uzdiže prema Stvoritelju.

I svaka takva riječ izgovorena u usrdnoj molitvi, obasjana svjetlošću, kušana je odmah od nebeskih bića koja dolaze pred Božansko Prijestolje i kazuju Kralju kraljeva nad svim kraljevima tko je u molitvi pobijedio, a tko bio poražen.

I *Elohim* će upitati: „Zar im nisam rekao da čine tako da im kamen arke sjajan bude?“

Ali, što znači molitva onom koji ne želi znati da i riječi čovjek mora snagom duha učiniti sjajnim poput dragulja, izbrušenim i uglačanim do one mjere kada će kroz njega moći vidjeti božanski sjaj.

Samo takav molitelj ulazeći u riječ ulazi istodobno u korablju koja će izdržati oluje i potope njegova života.

Onaj koji moli, svim srcem i svom dušom, postaje plamen koji svijetli noću i danju i Božja milost na njemu počiva.

Sveti, kada to vidi, ulazi u svoju Kuću molitve i predano moli da Njegovo Milosrđe bude ispred pravde i strogog Mu suda, kako bi ljudski rod opstao. A onoj osobi koja poput Njega usrdno moli, omogućuje da prelazi nebeske sfere i stigne do Edena u kojem će On sam svoju Knjigu života tumačiti. I okupit će oko sebe pravednike svijeta učeći ih Toru. I Njegova desna ruka bit će sunce, mjesec i planete, a lijeva, zvijezde. I u danu koju će stići, predat će im novu Toru iz ruku Mesije.

VIII. SUZE S NEBA

*Ne tuguj, ne plači,
ne roni suza !*

Ez 24:16

Od samog Početka stvaranja postoji na Zemlji vrijeme dobrih i loših stvari, pravde i nepravde, vrijeme ljudskosti i ono u kojem sve vrije od krvi i nestaje u plamenu lude mahnitosti. Postoji vrijeme u kojem je svatko protiv svakog i caruje doba izdaje i smrti u kojem se ne čuje krik i vapaj onog koji pati.

Kratki su predasi mira i sreće u kojem svijet napreduje i dani se bude u sunčanoj svjetlosti bez jare, i zatim zamiru i nestaju iza mračnog zastora kiše i tmastih, olovnih oblaka koji siju smrt po zemlji.

Ljudi se tada povlače u sebe i strahuju, jer duši je njihovoj tjeskobno i samo dok svijeće pale u plamenu vide odsjaj nade, kada sve oko njih nestaje i opačina se nastanjuje.

A Gospod, On, vidi svoju djecu, baš svu, svih boja kože i očiju, u svim dijelovima svijeta. Sve je pred Njim i svatko onakav kakav jest. I tada Mu se otkidaju iz očiju dvije suze i padaju u ocean i nema mjesta na zemlji gdje se zvuk njihov ne čuje i On tuguje kako je Njegova *Šehina*, nazočnost na zemlji, prezrena.

I peku Ga suze, vruće poput vatre i iz njegovih prstiju desne ruke rađa se pet rijeka i iz njih dolaze velike vode koje

plave i potresaju svijet.

I ljudi se tada sjete da su dvije suze Gospoda dvije Ploče saveza, pamteći još prve koje je Mojsije slomio kada je sišao sa Sinaja i vidio zlatno tele, i druge, koje je opet milošću Boga dobio sa zakonima, kako bi svijet na njihovim temeljima počivao.

I nema bolnijeg od suza Onog koji toliko čezne da Njegovo kraljevstvo bude na zemlji. I On tada bosonog, u purpurnoj odjeći stoji pred svojim nebeskim hramom, a sunce, mjesec i zvijezde su zastrti tamom. I tada Mu prilazi anđeo Metatron, Princ božanske prisutnosti i pada pred Gospodom, licem na zemlju, govoreći: „Gospodaru svega stvorenog pusti mene da plačem umjesto Tebe“. Ali Sveti je potresen, jer ne vidi na zemlji Božje kraljevstvo i odgovara Metatronu neka ga ne moli ono što ne može ispuniti i kazuje mu: „Suze svoje moram isplakati pa makar sišao u najskriveniju dubinu samoga sebe do koje nitko ne može doprijeti i gdje nitko osim mene samoga ne može biti“.

Tolika je Njegova žalost i tuga dok zemlja tone u kaos i divljinu i čini se da anđeo Metatron sabire riječi, *Ako ovo ne poslušate, potajno će mi duša plakati zbog oholosti vaše, suze ću roniti.* (Jr 13:17). I te riječi odjekuju nebom dok se tama zgušnjava i putuje na zemlju kojoj prijete uništenje, jer ono što je Svemogući stvorio On može i razoriti. I čovjek pritom zaboravlja da je samo On postojao prije svijeta i svjetova koje je načinio, stvorio i oblikovao i ako ih razori, Sveti, blagoslovljen neka je, nastaviti će postojati. On Jedan jedini, zna početak i kraj svemu, jer sve vrijeme je u Njemu, svi vanjski i unutarnji svjetovi, sve znano i čovjeku neznano.

I rađa se novo ljudsko biće koje uviđa da mora snagom svojeg duha i ljubavlju kojom je od Boga stvoreno, izaći iz skrivenosti i svoje usamljenosti i spasiti svijet.

Polako, veoma polako Zemlja će se obnoviti i njome

I Bog moli

će proći *Ruah ha kodeš*, božanski vjetar pred kojim će tmina uzmicati. I doći će čas kada će se On, Beskonačni, *Ein sof* povezati u svojem milosrđu i ljubavi s čovjekom, koji je ograničen.

Cijeli svijet, nije drugo nego Bog koji govori i zato slušaj pažljivo. *A Gospod je išao pred njima, danju u stupu od oblaka, da im put pokazuje, a noću u stupu od ognja, da im svijetli . (Iz 13:21).*

IX. SVIJEĆE DUŠA

*Teži za samom pravdom, da dugo živiš i
zaposjedneš zemlju koju ti Gospod, Bog
Tvoj, daje.*

Pnz 16:20

Težak je u duši osjećaj nepravde i pozlijedenosti. Poneki uspiju to prikriti, a drugi jasno na sebi i u sebi nose pečat tuge i razočaranja pitajući se zašto nema na tom svijetu pravde i čini im se da ovu zemlju ne bi sustizale tolike nevolje da pojedinci ne vide samo sebe nego i druga ljudska bića potrebita mira i sreće.

No, jednom davno živio je čovjek koji je neizmjereno čeznuo za pravdom i svakog jutra, baš svakog, govorio bi sebi „Pravda mora postojati, ma gdje bila ja je moram pronaći“.

I tako je odlučio putovati, posjetiti zemlje, gradove i sela, nije mu bilo važno gdje će ga noć zateći, jer je neprekidno bio obuzet samo jednom mišlju da će naći životni smisao samo ako pronađe u svijetu pravdu.

Prolazile su godine i on je uporno lutao zemljom vođen žeđu koju nije mogao ničim utažiti, samo pravdom, ali nije je nalazio.

I jednoga dana zatekao se u šumi. Oko njega bila su stoljetna stabla golemih krošanja, a njihova debla bila su toliko široka da ih rukama nije mogao objumiti. I ona su bacala duboku sjenu na stazu koja je između njih prolazila. Na sve

strane širio se miris lišća i svježine. I nijednog trenutka nije mu palo na pamet da bi se možda u toj gustoj šumi mogao izgubiti, jer već je znao da će se kao i uvijek odjednom pojaviti neki znak i da će uskoro izaći iz šume na čistinu, a vrijeme mu odavno više nije bilo važno i nije ga mjerio satima, nego otkucajima svoje nutarnje želje da nađe ono što mu je toliko nedostajalo. Gubio se, ne na putovima nego u svojim mislima, jer sve više mučila ga je sumnja da možda nikada neće pronaći ono što je s toliko upornosti tražio.

Zrake sunčeve svjetlosti počele su gasnuti i u šumu sve više uvlačila se tišina, dok se mjesec spremao izaći, čekajući strpljivo da sunce ode na počinak. I čovjeku koji je i dalje uporno hodao u potrazi za pravdom učinilo se da čuje kako mu se netko smije i čuo je korake šumskih bića koja ga prate, skrivajući se iza stabala i pitajući ga: „Onda, jesi li našao pravdu?“

Lice mu se smrknilo kao noć koja je pala na stazu koju više nije mogao slijediti i odjednom našao se pred kolibom. I vidio je da na prozoru gori slabašno svjetlo i tako je znao da u kolibi mora netko živjeti.

Osjećao je umor, glad i iscrpljenost i bojažljivo je pokucao na vrata. Ali, nitko se tom kucanju nije odazvao, vrata su ostala zatvorena i on ponovo, još snažnije pokuca. I opet nitko mu nije odgovorio i on pomisli: „Možda je čovjek otišao po drva u šumu, sigurno je tu negdje u blizini, sačekat ću ga unutra i kada dođe zamoli ću ga za oprost što sam ušao bez dopuštenja domaćina“. I on gurne vrata koja nisu bila zaključana i uđe. I odjednom zastane iznenađen, jer cijeli prostor bio je daleko prostraniji nego mu se to činilo kada je u šumi ugledao kolibu, a još više ga je zbunilo ono što je vidio. Na sve strane gorjeli su plamičci na svijecama i u malim uljanicama. Približio im se i vidio da su neke od njih vrlo lijepo izrađene od srebra, mjedi, zlata i promatrao je pažljivo predivne sjene koje je njihovo

svjetlo stvaralo na zidovima kolibe. Pojedine uljanice bile su velike i u drvenim posudama, a druge male, u staklenim zdjelicama, no posebno ga je zanimalo zašto su plamenovi u nekima snažni i visoki, a u drugima svjetlo se već jedna naziralo. I kada je podignuo svoj pogled ugledao je u tom trenu ispred sebe vrlo starog čovjeka. Neko vrijeme gledali su se bez riječi. I zamijetio je na starcu dugu, sijedu bradu i bijelu haljinu. I taj čovjek mirnim i prijateljskim glasom reče: „Sinko, mir s tobom“. I čovjek koji je godinama tražio pravdu, toplo i srdačno mu je odzdravio.

Starac se raspitivao je li zalutao u šumi i što traži i upitao ga je može li mu čime pomoći. I stranac se odvaži, ponukan tim pitanjima i ljudskom toplinom kojom je nepoznati čovjek zračio, da kaže kako luta po svijetu tražeći pravdu i odmah je nadodao pokazujući rukom po kolibi ispunjenoj svijetlim plamenovima, da ovako nešto nikada ranije nije vidio i upita: „Što znače svi ti plamenovi, sve te uljanice i svijeće?“ I starac mu objasni da je svaki plamen svijeće, svaki stijenj uljanice jedna ljudska duša i dodao je: „Sve dok plamen gori čovjek je živ. Ali, kada se ugasi to znači da je jedna duša napustila svijet“.

I čovjek u potrazi za pravdom zamoli: „Mogu li vidjeti svoju svijeću?“ Starac ga zamoli da ga slijedi i uvede ga u labirint, koji se činio beskonačan i tada mu pokaže svjetlo njegove duše. I kada ga je vidio čovjek u potrazi za pravdom silno se uplašio, jer plamen, samo što se nije ugasio i učini mu se da će tu za koji čas umrijeti.

Od tjeskobe i zle slutnje osjetio je slabost, tijelo mu je počelo drhtati i noge klecati, a grlo mu se osušilo i stisnulo. I pomisli: „Smrt mi je blizu“. Ali, onda ugleda kraj svoje svijeće jednu uljanicu u kojoj je plamen bio snažan i radosno treperio.

„Čiji je to plamen, kojoj duši pripada?“ glasno upita, ali odgovor nije dobio i primijeti da je ostao sam. I jasno je vidio kako je njegov plamen već gotovo zamro, dim se već

I Bog moli

---

počeo izvijati i obuze ga strašna pomisao kojoj se nije mogao oduprijeti i zgrabi odlučno posudicu u kojoj je bilo još puno ulja i plamen duše širok i bogat svjetlošću i prinese ga svojoj svijeći. I u tom trenutku starac ga primi rukama za ramena i zaustavi, upitavši ga: „Je li to pravda koju cijeloga života tražiš?“

I čovjek koji je još držao zamirujući plamen svoje duše, osjeti u srcu strašnu bol i zatvori oči. No kada ih je ponovno otvorio nije više bilo ni starca, ni kolibe ni malih svjetlila, ni duša koje su bile u njima. Bio je sam u noći, u dubokoj tami i nije mogao jasno odrediti nalazi li se među živima li mrtvima. Srce mu je bilo slomljeno, jer je spoznao da je pravdu tražio svugdje samo ne u sebi samome.

I od tog vremena kad po nekog dođe anđeo smrti on čovjeku rekne: „Tvoja je svijeća dogorjela“.

X. IZVOR MUDROSTI

*Gospod je mudročću utemeljio zemlju
i umom utvrdio nebesa.*

Izr 3:19

Svatko je svakome nalik, a opet svaka je osoba jedinstvena. Ponekad čujemo za nekog da je mudar čovjek. I tada se pitamo odakle mudrost dolazi? Gdje je njezin početak i kada je stvorena. ?

Stari zapisi kažu da je bila prvo što je stvoreno, starija od univerzuma, rođena dvije tisuće godina prije stvaranja svijeta.

Mudrost je došla iz usta Gospoda i vječna je. A ima ljudi koji će također reći da je sam Stvoritelj otac mudrosti.

I doista, na licu mudra čovjeka vidimo svjetlost, a riječi takvog su poput svitaca u ljetnoj noći koji osvjetljavaju staze kako se nitko ne bi izgubio.

I kao što je Svevišnji blag i milostiv tako i u mudra čovjeka nema nadmenosti, jer zna da bahata osoba i Bog ne mogu na istom mjestu obitavati. I zato je mudrost u svojoj čistoti oličenje nevinosti i blagosti, jer nema u njoj težine. A mudar čovjek će za svaku osobu i za svaki događaj znati pronaći onu pravu riječ i on zna da ona postoji na Nebu kao što postoji na Zemlji. I mudrost sama nam kazuje *Kada još ne bijaše načinio zemlje, ni polja, ni početka zemaljskom prahu; kad je stvarao nebesa, bila sam nazočna.* (Izr 8:26-27).

Ponekad mudrost se može zapaziti u stupu oblaka, ali ona nema stalnog mjesta i ona osoba koja zna gledati, prepoznat će je u morskim valovima kao i na planinskim vrhuncima, u kući siromašnog kao i u kući bogatog.

Mudrost svijetu daruje proroke, one koji imaju viziju i žele uspostaviti na zemlji kraljevstvo nebesko. Iz nje izvire i graditelji ne samo gradova nego i svijeta i svih čudesnih građevina.

I kad netko krene otvoriti svetu knjigu Toru, mudrost već čeka pred njom kako bi naučila onog koji čita Božje riječi da je njome postavljen svod nebeski i da su mudrošću ograničene vode da se ne razliju po poljima.

Mudrosti, svakoga dana Stvoritelj se raduje, jer ona učvršćuje temelje Njegova kraljevstva . *On stvori zemlju snagom svojom, mudrošću svojom uspostavi krug zemaljski, i umom svojim razapne nebesa.* (Jr 10:12).

U mudrosti živi duša svijeta povezana s tajnom nastanka čovjeka. Jer šestog dana stvaranja Bog je rekao mudrosti da čovjek mora biti napravljen od više elemenata: njegovo meso načinit će od zemlje, krv od rose i sunca, njegove oči bit će od trave zemaljske, njegov razum načinit će od anđeoske dobrote i želje čovjeka da nadiđe svoje granice. A duh čovjeka izvirat će iz Božjeg duha i Njegova daha, božanskog vjetra *Ruah ha kodeša*.

XI. BOŽJA PRISUTNOST – ŠEHINA

*Rekao je Abraham za svoju ženu
da mu je sestra.*

Post 20:2

Ništa tako brzo ne prolazi kao ljudsko vrijeme, satkano od različitih događaja i izbora, onih koje čovjek bira za sebe i onih koji su izvan njegove moći. I tako živi svoj život ponekad sretan, ponekad tužan i izgubljen. Ali, misija koja je započeta mora se dovršiti, premda nitko ne zna kojeg dana ili koje noći. I zato rabin, reče svojim studentima: „Pokajte se jedan dan prije smrti“. A oni povikaše: „Pa kako ćemo to učiniti kad ne znamo kojeg ćemo dana umrijeti“. „Upravo zato“, odgovorio je učitelj, „morate živjeti tako da su vam svi dani u obraćenju“.

I premda je Božja nazočnost svugdje, čovjek je mnogo puta nije svjestan i ne vidi. I sam Vječni svoju *Šehinu*, zove svojom kćeri, ali i sestrom, baš kao što je jednom davno Abraham svoju ženu Saru tako nazvao, vidjevši oko nje blistavu *Šehinu*, ženski aspekt Boga, koji je istovremeno u Gornjem i Donjem svijetu. *Sva lijepa korača kći kraljeva u haljinama zlatom vezenim*“. (Ps 45:14).

Ta Božja sestra na zemlji, čuvaricom je tajni pisane i usmene Tore, na čijim se listovima nenadano znaju pojaviti svjetlosne sjene. I tada onaj koji uči iz svete Knjige zna da je tu s njime i božanska nazočnost i da je *Šehina* prevalila goleme

udaljenosti da bi stigla na to mjesto. Ona je Božji glasnik u svijetu koji osvjetljava i rasvjetljava sve četiri strane svijeta, istok, zapad, sjever i jug.

Na zemlji *Šehina* gradi svoj prozor satkan od blistave prozračnosti i kada zatreba Gospoda ili kada On poželi prisutnost svoje *Šehine*, kroz taj čudesni okvir od svjetlosti, povezuju se u jedno. Jer, Bog se svijetu kroz nju daje i na stablu života simbol je razumijevanja i božanske slave u Praizvoru Stvoritelja oko kojeg teku struje duhovnog prosvjetljenja. A *Šehina* ima čudesnu moć da se pojavljuje i zatim prividno nestaje.

Ipak, s koljena na koljeno živi predaja da je ona živjela u Edenu ispod Stabla života i anđeli su je služili, svaki prema njezinoj volji. I kada bi Gospod koračao Edenom svjetlost *Šehine* je iz nje tako snažno zračila da se vidjelo s jednog kraja svijeta na drugi, jer bila je jača od svjetlosti sunca. Ona je i svakog liječila tako da u Edenu nitko nije obolio i patio, ništa nije bilo jače od njezine svjetlosti.

Ali, kada su Adam i Eva morali napustiti Eden ona se u svojoj samilosti sažalila na njih i prvi put napustila je dragovoljno svoj Dom.

I anđeli su, čekajući *Šehinu* da se vrati ulazili u njezinu nebesku palaču i palili svjetla. I pjesme su joj pjevali i dozivali je zvukom malih trubica. Čekajući povratak *Šehine* sunce i mjesec su zaplesali pred Prijestoljem nebeske slave mameći je radošću i naposljetku Gospod im je svima rekao: „*Šehina* je u izgnanstvu s djecom Izraela“.

I zamišljen stoji Kralj kraljeva nad svim kraljevima i vidi u sebi slike svih događaja: more kako se pred njim razdvaja, brdo Sinaj u stupu oblaka, i kulu babilonsku i ljudsku opačinu u Sodomi i Gomori, i vidi Hram jeruzalemski... sve ikada stvoreno.

A čovjek prolazi pustinjom, morem pješčanog beskraj

i iznenada upita se: „Tko to dolazi u oblaku od bijelih pramenova?“ I koliko god se trudio lice *Šehine* ne može jasno vidjeti. Samo haljine njezine svijetle i božanske kočije na nebu blješte dok ona na zemlju silazi i nastanjuje se u duši djece Izraelove.

XII. PITAM TE

*To je postanak neba i zemlje,
tako su stvarani.*

Post 2:4

Koliko puta čovjek nameće svoju volju bližnjem ne pitajući ga što on želi, kao da jedino na pameti ima svoje želje i prohtjeve, ali ne i drugog ljudskog bića. No unatoč tomu svatko ima svoju sudbinu i misiju, ali nesporazumi među ljudima se dešavaju, često i zato što nisu iskreni jedni prema drugima. Jer Bog je čovjeku dao moć govora i samo je pitanje kako ćemo ga upotrijebiti, za svađu ili razumijevanje. I dogodi se da se prijatelji razdvoje, muž i žena udalje, brat i sestra ne govore... I iz davnina javi se tada slika kerubina na zavjetnom kovčegu koju su jedan od drugog okretali lica kada među židovskim narodom nije bilo sloge.

I danas često izostaje u svijetu u kojem živimo upitanost o ljudima koji nas okružuju, ne čuje se u silnoj buci i ispraznosti šapat duša, onog što oku nije vidljivo.

I samo se još u pojedincima javljaju blijede slike kada je samo *El Šadaj*, Svemogući postojao i bio nad vodama nošen krilima vjetrova i ploveći među munjama i gromovima, snježnim olujama i vatrama. I pitao je tada Svesilni sam sebe dokle će mu usta biti nijema i zatvorena, koliko će još vremena proteći prije nego stvori čovjeka.

I zastao bi nad svoja tri pra elementa, nad vodom, vatrom i vjetrom, kolebajući se, a onda se Ljubav ispunila ljubavlju koja je uklonila sve sumnje i nedoumice i On Beskonačni *Ein sof*, otvori se stvaranju i slava Njegova blistala je u svoj veličini i postajala vidljiva i tada je iz sebe iznjedrio i Nebo i Zemlju, ali nije još bio posve zadovoljan stvaranjem. I tisuću i tisuću puta, ponovno stvarao bi i uništavao ono što je načinio da bi napokon bio sretan onime što je stvorio, baš kao što će u vremenu koje će stići, umjetnici često biti nezadovoljni djelom koje su napravili. I stvarat će ponovno i ponovno, težeći božanskom savršenstvu i osjećajući poniznost pred vlastitom kreacijom i tada će sami sebi reći: „*Ja, evo stvaram nova nebesa i novu zemlju. Prijašnje se više neće spominjati, niti će vam na um dolaziti*“. (Iz 65:17).

I onaj koji oblikuje, sklada, piše, osjećat će kao da svojim rukama dotiče trenutak prije nego su svjetovi stvoreni, kao da na prstima osjeća svjetlo i tamu, kaos, mogućnost poništenja, i vjetar Božjeg daha i nadahnuća kojim će započeti svoje djelo, udahnuti mu oblik i otisak, osluškujući *Ja tvorim svjetlost i stvaram tamu* (Iz 45:7).

I stvaratelj na zemlji znat će gdje su korijeni ikada i ičega stvorenog i bit će on, kreator, poput stabla, možda naizgled nekakog, ali kojeg oluje ne mogu odnijeti, jer su mu korijeni, koji se ne vide, snažni i duboki. Onaj koji stvara kao što je i Sveti stvarao, nikada nije poput stabla raskošne i velike krošnje, ali slabih korijena, jer takve oluja sobom lako odnese. Samo s godinama, s protokom vremena, čovjek uči uspostavljati ravnotežu između ponosa i poniznosti, jer jedno, s Božjim Imenom na usnama, ne potire drugo.

Ponos izvire iz znanja o Vrhovnom učitelju, a poniznost iz spoznaje da sve pripada samo Jednom., Gospodar svemira i moći koji sve odražava u postojanju.

I samo On, Milosrdni, prije nego je išta stvorio, svako

I Bog moli

---

biće i svaku stvar upitao je: „Želiš li biti stvoreno?“

Tako i ljudsko biće koje stvara mora stalno svoju volju usklađivati s božanskom voljom i imati na umu pristanak koji je Gospod tražio od Crvenog mora, od brda Sinaj, od sunca koje će stati zbog Jošue na putu Izraelaca u Kanaan, i zbog Ezekiela zbog kojeg će se nebo otvoriti i Jone koji će morati naučiti koliko je Bogu stalo do svakog bića. I sve je još u neprekidnoj mijeni, zamišljeno i stvoreno, nevidljivo i vidljivo, spoznato i nespoznato, postojanje i nestajanje.

XIII. PRVIH SEDAM

*Gospod me stvori kao počelo svoga djela,
kao najraniji od svojih čina, u pradoba.*

Ez 8:22

Ono što je stvoreno ima svoju energiju u umu i duhu, u razumijevanju, inteligenciji, mudrosti, snazi i ljepoti. Jer je i Tvrdokorni tako stvarao.

I prije početka, prije ovog svijeta kakvog znamo stvorio je: Toru, pokajanje, raj, mjesto kažnjavanja zlih nakon smrti, Prijestolje slave, sveti Hram i ime Mesije, a ono je bilo urezano u kamenu žrtvenika nebeskog hrama. I zato se kaže *Njegovo je ime postojalo prije sunca* . (Ps 72:17).

Ali, Mesija to ne zna, kao što je i ljudsko biće zaboravilo što je bilo prije stvaranja i nastanka. I iz dubina sjećanja javlja se misao o Tori pisanoj crnim ognjem po bijelom koja je bila rastvorena na krilu Stvoritelja koji je sjedio na Prijestolju slave, na najvišoj nebeskoj razini. I tek poslije ljudi će razumjeti da je cijela ta sveta knjiga zapravo jedno Božje ime.

Raj mu je pritom bio s desne strane, a gehinom, čistilište duša s lijeve. A ispred Stijene svijeta zračila je snaga Mesije i njegovo vječno ime i kraj njega bilo je još i pokajanje koje će čuvati svijet od bezdušnosti i hladne tame.

I u trenutku kada će se čovjek pokajati za zlo koje je učinio hotimice ili slučajno, struje osobnoga i općeg pokajanja

I Bog moli

će se ponovno ujedinjavati s Bogom i Njegovim kraljevstvom božanske savršenosti. A iznad svakog grijeha kojeg će čovjek odbaciti u pokajanju stvaraju se novi svjetovi obasjani višom osjećajnošću.

I svatko može osjetiti kako duh pokajanja lebdi nad svijetom, prožimajući ga i grleći ga ljepotom i sjajem, jer bez toga čovjek duhovni život ne bi ni poznavao.

I tek kada je Gospod stvorio sve pojmove, stvari i elemente koje je želio, utvrdio je nebesa nad kojima Njegova riječ zauvijek ostaje. *A nad glavama bića bijaše nešto kao svod nebeski, nalik na sjajan prozirac, uzdignut nad njihovim glavama.* (Ez 1:22).

I čovjek će rado svoj pogled upraviti prema nebeskom svodu stvorenom od bezbroj, malih, precizno izbrušenih dragulja i njihov sjaj svugdje je vidljiv.

A što još preostaje ljudskom biću? Tora, u kojoj je sve zapisano, u kojoj je sažeta mudrost i znanje, zapisi koji mu govore o nagradi i kazni i volji Svevišnjeg da stvari stvori i oblikuje.

I sve stvoreno na nebu ima svoj odraz na zemlji, koja čeka Kraj dana. A pokajanje? Ono je bilo i ostat će, želja duše za oprostom.

XIV. NADAHNUĆE JEDNOG

*Kad oblake nad zemlju navučem
i duga se u oblaku pokaže
spomenut će se Saveza svoga,
Saveza između mene i vas i
stvorenja svakoga živog.*

Post 9:14-15

Sasvim iznenada Svjetiljka tame ugravirala je Prazninu u uzvišenu svjetlost. I On, Svemogući i Sveprisutni odjenuo je na sebe svjetlost i prošao Prazninom nošen krilima vjetra i bijelim, paperjastim oblacima, gledajući na svoje vode koje su bile ispod Njega kao na goleme, blistave, svjetlucajuće safire.

I tada je *El Šadaj*, Svedostatni, učvrstio zemlju i prekrrio je rosom tako da su doline i brežuljci odisali svježinom. I svemu što je stvorio postavio je i ograničenja braneci i štiteći svoje djelo od kaosa i propadanja.

A riječi koje su izlazile iz Njegovih usta, dovodeći imenovano u postojanje, stvorile su i dugu, koju će u vremenu, samo Njemu znanom, pokloniti Noi nakon potopa. I tu dugu Svemogući je utisnuo u Nebo prekrivajući je suncem i kišom. I kada je vidio i sam koliko je lijepa odlučio je da bude znak i znamen saveza između Njega i čovjeka. Ali, u trenutku kada je dugu stvorio nikome nije dao da ju vidi, jer čuvao ju je *Adonaj* za večer uoči prvog Šabata Postanka.

I kada ljudsko biće napokon bude ugledalo dugu znalo je da njezina ljepota dolazi od odsjaja božanske milosti i ljubavi.

No ponestane li pravde na svijetu i ako prevlada zlo,

I Bog moli

---

godinama, duga na nebu neće zablistati i djeca koja će se rađati više neće znati kako je izgledala. I tihim, nježnim glasom majke će im u predvečerje govoriti da je ona bila poruka pravednicima da njihovo svjetlo svijetli u duši svijeta sjajem Prvog dana.

I kada zemlja počne podrhtavati, i kada vulkani počnu izbacivati užarenu lavu i kada poteku vatrene rijeke koje pepelom sve zasipaju, a oceanima krenu golemi, zastrašujući valovi pod čijom silinom sve nestaje, duga će izaći iz svoje skrivenosti. I ljudi će biti utješeni i uvjereni da svijet ipak neće propasti, jer im se *Elohim* smilovao. I svom zemljom odjekivat će *Glas Dugu svoju u oblak stavljam, da zalogom bude savezu između mene i zemlje.* (Post 9:13)

I svako ljudsko biće u nju će gledati i u svakoj boji prepoznat jedan dan stvaranja i znat će da bijela boja pripada praocu Abrahamu, Izaku, sinu njegovom crvena, a Jakovu žuta, a sve boje ukras su na haljini *Šehine*, Božje prisutnosti, jer *to bijaše nešto kao slava Gospodu.* (Ez 1:28).

XV. STVARANJE NEBESA

*I reče Bog: "Neka bude svjetlost !
I bi svjetlost.*

Post 1:3

Ništa na ovome svijetu nije toliko snažno kao molitva srca, jer samo ona vodi stazom vremena bez vremena i njome se otvaraju vrata Neba. Jer, ono što se rađa iz molitve srce bit će i ostvareno u beskonačnom Ništa, u Praznini iz koje sve postojeće nastaje. U potrazi za Bogom takav molitelj susreće Jednog, zaboravljajući na sve veze materijalnog svijeta. I dok moli, na nebo putuje slika njegove želje. I u njoj stvoreni i Stvoritelj dišu jednim dahom. Jer, čovjek ne zaboravlja da je na Početku sve bila Njegova misao i sve prvo samo u duhu iz kojeg se izlila snaga ljubavi.

Onaj koji zna molitvu srca iz promijenjene svijesti rađa ovozemaljsku materiju u čežnji koja svojom mrežom sve povezuje, na Nebu i na Zemlji.

I u takvom času, *El Šadaj*, Svedostatni, zaogrnuo se *talitom*, molitvenom šalom s resama. Plaštom od svjetlosti koja je počela ispunjavati svijet.

A na molitvenom ogrtaču *Adonaja* bila su hebrejska slova, napisana i ispisana crnim ognjem po bijelom.

I Sveti, blagoslovljen neka je, ogrnuo je njime sve

stvoreno, sve svjetove i univerzume, sve dok nije On sam kazao: „Dosta“, *Odjeven veličanstvom i ljepotom, svjetlošću ogrnut kao plaštem!* (Ps 104:2).

I iz Njegove bjeline, iz molitve Svemogućeg bilo je stvoreno prvo svjetlo. I ono će biti vječna čežnja čovjeka, trenutak prosvjetljenja koji mijenja biće i svjetove i u kojem se otvara nebesko vrijeme koje nije jednako vremenu na zemlji, vrijeme u kojem ne postoji prošlost, sadašnjost i budućnost, nego samo duh u duhu, oči koje gledaju iz zjenice Jednog. I tada motreni na zemlji i Veličanstven Bog na nebu, postaju jedno.

I ako netko upita o svjetlu prvog dana stvaranja ono je bilo najmoćnije i poslije više ništa nije mu bilo jednako ili slično, ma kako bila snažna i lijepa svjetlila na nebu kao što su mjesec, sunce i zvijezde.

Iz davnina kozmičkih univerzuma stiže još samo sjajna prašina koja čovjeka podsjeća na prvo svjetlo stvaranja koje je kružilo između svih Njegovih svjetova i odjednom pojavila se u nebeskim sferama, glazba! *Gle, munja lijeće preko cijelog neba- i sijevne blijesak s kraja na kraj zemlje.* (Job 37:3).

I svjetlo je pratilo kao i glazba, svaki dan postanka, Od početka u njemu je tajna božanskog stvaranja.

I ako se netko upita o tom sjaju i ne daj Bože u njega posumnja, stave ga pred pravednika, onog u čijim je očima sačuvan odblesak Duše svih duša, Tajne svih tajni. I takav se onda sjeti Adama i njege moći kada je bio stvoren i mogao vidjeti pomoću te prve svjetlosti s jednog kraja na drugi kraj svijeta. I zna da u njegovom vremenu, u onom što čovjek zove sada, žive samo rijetki pojedinci koji mogu snagom svojeg uma obuhvatiti sve stvoreno i sveti, božanski duh, *Ruah ha kodeš* donese na čas miris raja. I s tim mirisom, nježnim, i blagim kao miris ruža u kozmičkom vrtu praskozorja i prastvaranja

lete anđeli satkani od prve svjetlosti. I na trenutak osvijetle mjesto u Jeruzalemu gdje će biti podignut Hram Božji.

A čovjek? On stalno nastoji pronaći izgubljeno i ponekad u bjelini listova Tore vidi odjednom svjetlo iz kojeg je sve stvoreno i otkriva istinsku slavu Stvoritelja.

I zatim izriče blagoslov, polijevajući ruke vodom i vidi Gospoda kako je iz vode uzeo šaku snijega i zatim ga u istu vodu spustio i ona se skrutila i postala prašina zemlje koju je Milosrdni blagoslovio i učinio plodnom. I kada se zemlja digla iz voda, podigli su se i vrhovi planina koji su odisali snježnom, prohladnom bjelinom i disali vjetrom.

I danas čovjek ostaje zapanjen i zadivljen tom ljepotom, tim stupovima svijeta izniklim iz božanske ljubavi koji u zalascima sunca blješte iskrama čistoće i nedodirnutosti.

I vidi se zračenje boja koje se prelamaju kroz prizmu Njegovih svjetlova i svjedoče o kozmičkom sjemenu nastalom iz božanskog okrilja.

I sve je još tu, neobično i novo kao U početku kada su sunce i mjesec bili jednake veličine i snage. Stvoreni kao svjetlila zemlji i znak mijenama. Ali, od nastanka, nije među njima bilo mira nego nadmetanja i naposljetku mjesec se požalio Stvoritelju, rekavši da ne mogu biti dva jednaka svjetlila i još Ga upita: „Gospodaru, je li moguće da dva kralja nose istu krunu?“ I Pravedni tada reče mjesecu: „Idi, i smanji sebe“.

I mjesec je to i uradio, ali gorko plačući što je time izgubio dio svoje svjetlosti, a Bog ga je tješio riječima obećavši mu da će Izraelci po njemu računati svoje dane, mjesece i godine i da će doći dan kada će ga ponovno učiniti velikim i isijavajućim kao što je sunce.

I tako su nastala dva svjetlila, jedno veće koje vlada danju i manje koje izlazi iz skrivenosti, noću. I da mjesec ne bude

usamljen Gospod mu još podari i zvijezde da mu pjevaju i tješe ga kako će ponovno zadobiti svoj prvotni sjaj.

A On, Sveti, ne više baš sasvim sam, korača svime stvorenim, između mjeseca, sunca, zvijezda i bića koja je načinio, hoda između bilja i voda, oblaka i kiše, poslije koje stiže duga.

I sve ima svoju posebnost i jedinstvenost, i još je sve skladno, ničim potamnjeno. I tu negdje, Gospod vidi, u blizini Adama, kojeg je stvorio iz zemlje i svog daha i Haju, majka svih živih bića, jer smrt tada nije postojala.

Ali, ništa, baš ništa nikada nije u mirovanju, krug svega stvorenog stalno se kreće i okreće, sve dolazi u ciklusima i mijenama, sve ima svoj početak i svoj kraj, anđeo i čovjek, čovjek koji ponekad postaje anđeo i anđeo koji je poput čovjeka.

I zato kad Nebeski sud zasjeda, anđeli mudro šute, jer znaju da je njima lakše nego ljudima na zemlji, jer oni su tako stvoreni da nemaju nagon ka zlu s kojim se moraju boriti.

A znalo se već dogoditi da neki anđeo prigovori da je presuda čovjeku preblaga i već drugog jutra kada se probudi on sam je čovjek kojem će uskoro Nebeski sud djela vagati i mjeriti.

Jer sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme“. (Prop 3:1)

XVI. STANOVNICI ZVIJEZDA

*Gospod je išao pred njima
danju u stupu od oblaka,
da im put pokazuje, a noću
u stupu od ognja, da im
svijetli.*

Izl 13:21

Tkanje je anđeosko od vatre i svjetla i kad se nenadano anđeli odnekud pojave nebom odjekne glas umilan poput zvuka tisuću, malih srebrnih i staklenih zvončića.

Oni, danju i noću pjevaju pjesme Stvoritelju, hvaleći Ga. A kad dođe vrijeme molitve okupljaju se pred Bogom i držeći jedni druge za ruke, plešu. Miris je njihov miris rajskih polja što umilno zrakom plovi.

I malo po strani stoji i anđeo Mihael, zaštitnik i čuvar naroda Izraelova, pričajući tiho s anđelom Galizurom, koji prema želji, *El Šadaja*, kad On tako odluči, otkriva svijetu tajne. I anđeo, Mihael dobro zna, da Galizur sakuplja i vatru s kotača božanskih kočija, jer da to ne učini, sve bi ta vatra progutala i plamen spržio.

I vide nebeska bića Galizura, dok stoje šutljivi i nijemi, kako uzima još i žeravice iz Ognjene rijeke, koja poništava sjećanje onih koji preko nje prelaze iz jednog svijeta u drugi.

A iz prikrajka na Galizura gleda i anđeo Prijateljstva koji osvjetljava duše onih koji se sretnu I u tom svetom času on duše prijatelja povezuje u jedan plamen. A iz njega rađa se novi anđeo, čija sudbinu u potpunosti ovisi o prijateljima. Jer,

ako prođe godina, a oni se ne sretnu, život tog anđela se gasi. Ali, ako prijatelji ostvare susret, produžuju mu život, koji se obnavlja.

I zato oni koji znaju za to, uvijek traže načina da ne zaborave na prijatelja i nađu se s onima koji su im dragi. I kad čovjek primijeti da mu je duša puna samo briga i tjeskobe, upita se: „Zar zaista nemam vremena da se nađem s prijateljem“ i zatim žurno izlazi iz kuće i njegovo lice sjaji u sjaju onog kojem hita.

Ali, tko zna da li bi do toga uopće došlo da svaka duša nema svog anđela čuvara, koji s njome hoda po svijetu i pomaže da svatko tko to želi, pronađe put do istine. I ako anđeo čuvar bdije nad osobom koja pati, on mu pomaže njegovu bol nositi i šalje mu znakove podrške i ohrabrenja. Ponekad to je iznenadni dolazak ili pismo nekog tko je drag, ili stigne neočekivana nagrada, poklon kojem se nije nadao. I takav čovjek se nasmiješi i kaže: „Vidim, Bog me nije zaboravio“.

Ali, onaj čije su misli zaokupljene ružnoćom i da drugima težak život učini još težim i čiji je karakter slab, dobiva anđela koji ga prati i vodi u nove teškoće.

Jer, anđeo čuvar priprema čas kada se takav čovjek mora suočiti s onim što je radio, znajući da svatko dobiva prema zasluzi svog djela.

No tko je još tako stalno zaposlen i budan? Anđeo Jode, nadležan za izgubljene stvari. I on sam ima brojne pomoćnike i anđele pomagače koji nose marame u ruci i sabirući u njih izgubljene stvari stavljaju ih pred one koji su žalosni i zbunjeni zbog onog što su izgubili i zametnuli. I čuju, smijući se i radujući glas osobe koja kaže: „O hvala Ti Bože, našao sam ono što sam mislio da je izgubljeno!“

Ima dana koji su i za anđele izgubljenih stvari teške, a to je kada umjesto njih pronađu u tami one koji su zalutavši stranputicom, izgubili sami sebe. I tada nježno upale svjetlo u

njihovoj duši, pokazujući im rukom, put, natrag prema kući.

A prate ih anđeo kiše i anđeo snijega, učeći čovjeka da su nebeska bića ogledala ljudskoj duši.

XVII. ANĐEO SMRTI

*Tama se prostirala
nad bezdanom.*

Post 1:2

Ni jedno smrtno biće ne zna kada će doći anđeo smrti, samo ga otkriva dah leda i tame. I kad nekog on obuzme tijelo tog čovjeka kopni, samo se duša uznemirena otima ne želeći ostaviti ljudsko tijelo, svoju zemaljsku nastambu koja se naglo ruši .

I ledeni dah anđela smrti postaje još ledeniji kovitlac i duša je zbunjena i ne zna kamo joj je za poći, pitajući se: „Zašto su Adam i Eva sagriješili i dozvali smrt u postojanje?“

I duša vidi Kaina koji ubija svog brata Abela, unoseći u svijet prvim ubojstvom čovjeka sve zločine i sve nasilne smrti koje će tek doći.

I putuje s pripovjedačima, glas od sela do sela, od gradića do grada o tome da je za kaznu Gospod, Kaina preobrazio u anđela smrti. I morao je Kain sto i trideset godina raditi taj posao, koji je zatim ubojstvom Kaina nastavio Lemek koji ga je nehotice usmrtio. I zatim, morao je prema Božjoj zapovijedi, od Kaina preuzeti plašt smrti.

Malo je onih koji mirno s ovog svijeta odu. A jednom zgodom kada je došlo vrijeme da umre rabin imenom Jošua ben Levi, Gospod je naredio anđelu smrti da ode po njega, ali

zbog velikih rabinovih zasluga i mnoštva dobrih djela, morao mu je prije toga ispuniti jednu želju.

I kad je anđeo smrti stigao do rabina, on ga zamoli da mu pokaže mjesto koje je predviđeno za njega u edenskom vrtu. Anđeo je bio spreman tu želju mu ispuniti, pa i onu da Jošui ben Leviju preda svoj mač, jer se ovaj bojavao da bi se na tom putu do Edena, anđeo smrti mogao predomisliti i iznenada ga ubiti.

I tako su neko vrijeme zajedno hodali, anđeo smrti i rabin s mačem u ruci. I kad su napokon stigli do jednog zida popeli su se na njega i zajedno gledali u edenski vrt i mjesto na kojem će u buduću rabin prebivati. Ali, sasvim iznenada rabin Jošua je skočio sa zida u Vrt i našao se odmah u Edenu, još uvijek držeći u ruci mač anđela smrti koji ga je stao zaklinjati da mu ga vrati, ali rabin to nije želio učiniti sve jednako bojeći se za svoj život sve dok mu nebeski Glas nije rekao: „Vrati mač, jer anđeo smrti bez njega svoju dužnost ne može vršiti“.

I rabinu nije drugo preostalo nego da vrati ono što je prevarom uzeo. Ali, budući da se sve odigralo kako je opisano, u povijesti zemlje i nebesa ostalo je upisano da je jedna živa osoba došla u raj bez umiranja.

No nije u tome bila ni ostala usamljena, jer živi na Nebo su uzašli i Henok, Elijahu, Mesija, Eliezer sluga Abrahamov i Hiram, kralj od Tire, Etiopljanin Ebed Melek, spominje se i Jaabez, sin rabina Jehude ha Nagida, Bitija kćerka egipatskog faraona i Serah bat Ašer, kćer Ašerova.

I kada pripovjedač tu završi svoju priču, ljudi ga usrdno mole, da im još nešto kaže i on se tada prisjeti noći kada je jedan rabin prolazio pored sinagoge i primijetio je u njoj neobično svjetlo. Polako je prišao sinagogi i pogledavši kroz prozor ugledao je nepoznatog čovjeka, ali odmah je vođen intuicijom shvatio da je to anđeo smrti koji je u ruci držao spisak imena ljudi koji su svakoga dana dolazili na molitvu.

Rabin se prvo silno uplašio, a zatim se ipak pribrao i tiho, sasvim tiho prikrao anđelu smrti i istrgnuo mu iz ruke list papira s imenima Židova koji su trebali umrijeti. Kao vjetar žurno je odjurio svojoj kući i taj popis bacio je odmah u vatru gledajući kako svitak gori pretvorivši se u pepeo.

Ali, nije prošlo puno vremena i zavladała je kuga koja je usmrtila sve ljude koji su bili na popisu anđela smrti. A rabin, koji je spalio svitak, danju i noću nije se odvajao od Tore, neprekidno ju čitajući i proučavajući, jer samo onaj tko tako čini jači je od anđela smrti koji ga želi odnijeti.

I tako su se nizali dani i onda, jednog sunčanog, ljetnog jutra prišao je rabinu njegov unuk i pružio mu prekrasnu ružu iz njihova vrta. Rabin ju je uzeo, ali ubode se na trn tako jako kao da ga je zmija ugrizla i istog časa umre. Jer na ruži, bio je sakriven anđeo smrti.

I od tada ljudi znaju reći da se iza svakog grma ruže krije zmija, iza svjetlosti tmina, ali srećom, iza tmine, Svjetlo.

XVIII. LILIT, KRALJICA DEMONA

*Muško i žensko,
stvari ih.*

Post 1:27

Što čovjek čini cijelog svog života? Pokušava biti spreman za događaje i osobe koje mu dolaze u susret. I učeći o njima, ući o sebi baš kao što je i sam Svevišnji učio Adama o prirodi i kako ju mora čuvati, pokazujući mu edenski vrt.

I rajski miris tog vrta bio je u Adamu, ali i u kosi Have sve dok nisu sagriješili.

Adam je bio silno zgranut nad samim sobom i onim što se dogodilo, duboko predbacujući si što nije poslušao Stvoritelja te se na sto trideset godina odvojio od žene koja je tad promijenila ime u Eva, i postala pramajkom smrtnih bića.

Adam je tada otišao do rijeke Gihon i ušao je u vode kajanja žaleći za izgubljenim rajem.

Ali, kada je čovjek slab i slomljena srca i duše izložen je mnogim nevoljama koje mu napadaju duh i tijelo.

I dok je Adam stajao u rijeci spazila ga je Lilit, njegova prva žena prije Haje, koja ga je napustila i nastanila se u svijetu demona i s njima je kružila sada oko Adama, znajući koliko mu je teško i da je ranjiv.

I još se sjećala kako je za njom, kada ga je ostavila, slao uz pomoć samilosnog Boga, anđele Senoja, Sansenoja i

Semangelofa, koji su ju molili u njegovo ime, da mu se vrati.

I anđeli su je pronašli u pećini nedaleko od Crvenog mora i mjesta gdje su izginuli mnogi Egipćani kada su krenuli u potjeru za Hebrejima, nakon što su izašli iz Kuće ropstva. Ali, odbila je vratiti se i na jedvite jade i puno nagovaranja ipak je obećala anđelima da ako vidi oko novorođene djece koju je rado otimala, amulet zaštite na kojima su ispisana imena anđela koji su došli po nju, da će djecu ostaviti na miru. I tako su anđeli, ipak nešto postigli i poslije se govorilo *Ondje će se odmarati Lilit našav počivalište*. (Iz 34:14).

A rodilje, za svaki slučaj, osim amuleta koje bi postavile uz dječji krevetić omeđe ga i crvenim koncem kako bi Lilit na vrijeme ustuknula. Ta žena duge, crne kose, koju skriva tama noći. I ljudi se boje ne samo njezine demonske ljepote nego i snage njezina uma koji je u stanju uništiti sve prepreke. I znaju da je samo naoko njezin plam privlačno svjetlo, ali da će vječno ostati Kraljica demona, mračna sila S druge strane.

A Adam? Stojeći u vodi pokajanja, nije vidio pred sobom Lilit, nego Havu, onu koja ga strpljivo čeka.

XIX. DRVO DUŠA

*Ja sam poput zelena čempresa:
po meni si rodan plodovima.*

Hošea 14:9

Usred rajskog vrta Bog ima svoje Drvo duša. I one su Njegovi plodovi, koje će u vječnosti stvorenog uvijek nanovo preoblikovati, a opet na Nebu i Zemlji svoje jastvo sačuvati.

Danju, u vrtu svijetle ljepotom, a u suton, duše se nebeskom otajstvu otvaraju.

Ali, Oku Gospoda ništa ne može promaknuti, jer On zna koje će duše zatvorene ostati, a koje će mu vjerno služiti i u prekrasan plod se pretvoriti.

I dok vjetar unosi u krošnje Drveta duša anđeoske glasove, one o svojem životu na zemlji razmišljaju.

I svaka duša, ne znajući još što je čeka, pita se bojažljivo: „Sutra, što će od mene nastati ? Da bih sačuvala ljepotu, da bih zadobila slatkoću nektara čega se sve moram odreći?“

Srebrnasta, umilna zvona anđeoskih glasova brižno noću grane Drveta duša pomiču, tražeći i oslušujući koje su spremne s njima Ognjenu rijeku prijeći.

I još na tren, mirom edenskim dišu i odišu dok ih nebeski Glas pita: „Hoćeš li moći, hoćeš li znati mirisom rajskim na Zemlji živjeti?“

I u dubini noći, neke od njih nečujno se sa stabla otkidaju

i na krilima nebeskih poslanika daljinama neizmjernim putuju.

Ali, u odlasku, sanjajući istovremeno povratak Kući.

I kad prođu preko Ognjene rijeke, zaboravljaju Drvo duša na kojem su bile, samo još u dubini njihovoj skrivena ispod vatre i božanskog sjaja živi čežnja da se vrate Izvoru boje safira, Prijestolju Kralja, Onom koji će ih samo Njemu znanim imenom sebi zvati i dozivati. I jednom, živjet će ponovno na Drvetu duša, sanjajući na jastuku od listova zlatnih, stare snove sluteći one koji će tek doći.

I to Drvo duša Bog je zasadio za sve u svijetu i iz korijena njegovih svi upijaju snagu i dotiču sve stvoreno u kozmičkom plodu vječnog života. I sve što stiže na svijet emanira svoju snagu iz Drveta duša. I kad netko na Zemlji prepozna u čovjeku sjaj mudrosti i blagosti sjeti se Svetog i riječi *Ispunio sam ga duhom Božjim, Mudrošću, Razumijevanjem i Znanjem*. (Izl 31:1). I u srcu neba svojom austom Drvo duša sjaji nad svjetovima i univerzumima, dotaknuto Njegovom rukom.

Ali, nitko ne zna kada i u kojem času je Sveti, blagoslovljen neka je, zasadio to Drvo, jer tada još nikoga i ničega nije bilo i tajna Drveta duša i kozmičkog ploda života, pripada samo Njemu i Njegovoj slavi.

A na vrhu, iznad Drveta duša nalazi se kruna Stvoritelja svijeta. A u korijenima su začeci zvijezda i tajne planeta, sve što je znano i neznano. A oko Drveta duša vječno pušu vjetrovi četiriju strana svijeta, milujući i ljuljajući izdanke na kojima piše *Ja sam poput zelena čempresa, po meni si rodan plodovima*. (Hošea 14:9).

I iz korijena Drveta duša rađaju se i duše pravednika s upisanim imenom Gospoda od kojeg uče, da je sve plod Njega samog. I kroz korijen tog neobičnog stabla zrači u svijet deset božanskih emanacija i Svemogući govori „*Ispunio sam ga duhom Božjim, Mudrošću, Razumijevanjem i Znanjem*“. (Izl 31:1). Jer, od samog Početka stvoreno je deset ogledala, deset

čudesnih sfirot, koji okružuju božansko svjetlo i prenose ga u svijet blizak čovjeku na zemlji. I u život pravednika čije bitke obnavljaju postojanje u onoj mjeri u kojoj su njihove pobjede u ljubavi i strpljenju dobivene, otkrivajući točku prijelaza iz konačnog u beskonačno. I iz te razine, pravednici lijeće, ozdravljuju i iscjeljuju, jer oni sami, ogledalo su deset božanskih sfirot.

I samo Bog zna, da će pravednik jednom reći: „*Tvoji su, o Bože, Veličina, Snaga, Ljepota, Pobjeda, Sjaj za sve na nebu i zemlji, tvoje je, o Bože kraljevstvo*“ (1 Ljet 29:11).

Kao ni jedno drugo stablo Drvo duša svjedoči o snazi i moći Vječnog i ono sjaji noću i danju, i taj sjaj i odraz prolazi vodama koje su znak mudrosti Stvoritelja, Njegova duha pomoću kojeg duše vječno postoje u toku i protoku vremena i sam Sveti obznanjuje *Ja sam Gospod koji sam sve stvorio, koji sam nebesa razapeo, i učvrstio zemlju bez pomoći ičije*. (Iz 44:24).

I Njegova znamenja nitko ne može pomaknuti ni maknuti, jer ih je sam u nebesku sferu svojim dahom urezao još onda kada se iz dubina neznanog i nepoznatog pojavio plamen u prstenu sfere, prvotno poput izmaglice da bi zatim, punim sjajem zablistale boje izašavši iz vrela skrivenosti Beskonačnog, *Ein sofa*. I kao što se zrake sunca probijaju kroz oblake dijamantnim odsjajem tako je i vrelo putovalo i prolazilo kroz eter, sve do velikog praska bilijuna svjetlucahivih čestica koje su se rasule sferom i objavile Postanak i početak, uklanjajući tamu s bezdana svijeta.

I kada se sve stiša, Bog izgovara na nebu, koje je od vatre i vode riječ „Šalom“ ljubeći iznad svega mir, a ne bitke.

XX. NEBESKI I ZEMALJSKI ADAM

*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka,
na sliku Božju on ga stvori.*

Post 1:27

Ponekad, promatrajući vrlo izuzetne ljude, gotovo da im se bojimo prići. Zadivljuje nas njihova mudrost, duh, znanje, ali i poniznost, i čini se kao da im je na dlanu ruke upisana sva povijest i razumijevanje čovjeka i svijeta.

Ali, u tom strahopoštovanju lako se zaboravi da kao što Sveti nije volio samoću, tako je nitko drugi ne voli i nije im potrebno divljenje i obožavanje nego partnerstvo i prijateljstvo čista srca. I baš o tome je i ova priča koja seže u davno vrijeme kada su postojala dva Adama, jedan nebeski i jedan zemaljski.

A onaj nebeski, sačinjen je bio prema Božjem liku i pomagao je Kralju kraljeva u stvaranju zemaljskog Adama *Gospod, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.* (Post 2:7).

Adam, će tako u slovima svog hebrejskog imena, nositi riječi zemlja (*adama*), govor (*dibur*) i akciju (*ma'ase*), dakle svoje znamenje i djelovanje. Svoju sudbinu, nanizanu na ogrlicu ovozemaljskog života u kojem će se rađati, živjeti i nestajati, pretvorivši se ponovno u prah dok nebeski Adam ne mijenja svoj oblik u svjetlosnom duhu postojanju. On je

nastao u umu i duhu Duha koji je želio da i Adam na zemlji bude poput nebeskog Adama kadmona, vječan *Evo, čovjek postade kao jedan od nas*. (Post 3:22).

I kao što je Gospodar nad vojskama, nebeski Kralj, tako je i *Adamu ha rišonu*, Prvom Adamu, bilo namijenjeno da na zemlji vlada svim stvorenim bićima.

Gospod, sa svojim anđelima, satakao ga je od vidljivog i nevidljivog, i pritom se nasmiješio zapečativši ga sjajem sjajnijim od svega ikada viđenog, primordijalnim svjetlom stvaranja.

I tada mu je rekao *Oči tvoje već tada gledahu djela moja, sve već bješe zapisano u knjizi tvojoj*. (Ps 139:16).

I dok je Adam još u dubokom snu bio, prije zemaljskog poslanja Svemogući mu je dao slike i vizije svih naraštaja koji će ikada doći i postojati, sve do vremena uskrснуća mrtvih. I podario mu je da vidi svojim Duhovnim okom sve događaje otkrivajući mu svoje misterije i govoreći mu da su u njegovoj duši, iskre svih duša svijeta i da je prah s kojim ga je načinio uzet s mjesta Hrama u Jeruzalemu. Načinio ga je, Kralj kraljeva nad svim kraljevima, mudrijim od anđela i nitko u univerzumu nije Gospodu bio bliži od njega.

I kada ga je još sa svim vizijama i tajnama obdario postavio ga je usred Edena, to prelijepo biće koje je isijavalo svjetlo od izravne svjetlosti božanskog daha dok su oko njega kružili leptiri sa zlatnim pečatima na krilima. Tijelo Adamovo bilo je toliko veliko kao što je velika razdaljina između neba i zemlje i anđeli su pred njim drhtali moleći Svemogućeg da ga umanji i da dvije velike sile na Nebu ne mogu vladati, jer će se svi zbuniti. I On ih posluša i učini kako su željeli *S leđa i s lica ti me obuhvaćaš, na mene si ruku svoju stavio. Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokučio*. (Job 139:5-6).

Ponekad, obično u smiraj dana, uzavreo zrak u pustinji zadrhti i taj drhtaj poput vala prenosi se ploveći pustinjskim

I Bog moli

---

dinama do voda svijeta koje zabljesnu vatrom i zrak se tad pomiče, jer to svijetom čežnja prolazi onih koji su se sreli u Edenu.

I ona se otima iz srca nebeskog i zemaljskog Adama koji vječno stremi cjelovitosti, sanjajući i snivajući isti san, da će se jednom naći u Svijetu duša u kojem jednog neće nazivati Čovjekom od svjetla, a drugome govoriti da pripada zemlji iz koje je uzet. I zajedno prisjećat će se prvih dana stvaranja i spominjati: vječnog života, izgleda tijela koje svijetli, plodova zemlje, plodova drveća i svjetlila na nebu, sunca i mjeseca.

XXI.

SVEVIŠNJI STVARA ANĐELE

*Gospodinovom su riječju nebesa sazdana
i dahom usta njegovih sva vojska njihova.*

Ps 33:6

Milijarde svjetlosnih čestica plove svugdje oko tebe u jednom jedinom safirnom bljesku Njegova Prijestolja. I u tom vrtloženju promiču na sve strane anđeli u eteričnom dahu Jednog koji ih je načinio iz Ognjene rijeke dok je žar vatreni iz nje izlazio. I nosio zavjet s najvišeg neba da nikada čovjek neće biti sam.

I još dok su tijela anđeoska žarila plamenim sjajem Gospod uze od njega pregršti iskrica u svoja nebesa i postavi anđela Gabriela na sjever, a Mihaela na jug. I zbog toga su ta bića isijavala veličanstvenost Njegove slave.

I On, Sveti, tad odluči pozvati svoje anđele da budu uz Njega dok će stvarati Adama, prvog čovjeka u kojeg će utisnuti svoj dah. I promatrao ih je kako dolaze prema Njemu i radovao im se i donese odluku da budu Mu glasnici na zemlji. I pokretom svojih prstiju načini im u čas odjeću od zraka i vatre. A u nebeskim sferama treperio je zvonak glas koji je pjevao *Vjetrove uzimaš za glasnike, a žarki oganj za slugu svojega.* (Ps 104:4).

I prvi je stigao do Adonaja Princ vatre i prisutnosti, Gabriel, zatim anđeo mora Rahab, anđeoski princ kiše Ridio,

a oko samog Prijestolja slave okupili su se arkandeli Mihael, Uriel, Rafael i ubrzo pridružio im se i Gabriel.

I ta slika prenosila se u srce onih koji su molili: „Moj Mihaele budi mi s desne strane, Gabriele stani uz moju lijevu ruku, ispred mene neka bude Uriel, iza mene, štiteći me, Rafael, a iznad glave Kruna je Božanske svjetlosti“.

I kad je *El Šadaj*, pogledao u Eden, vidio je u vrtu prepunom zelene trave sag od neobičnih anđeoskih cvjetića sa svjetlosnim krunama na glavi.

I čovjek im ne prilazi, samo gleda oprezno iz daljine, jer tajna je njihova veća nego mu je namijenjena. I vidi još i Anafiela koji vlada svim drugim anđelima i čuvar je ulaza u palaču koja se nalazi na najvišoj razini neba, koju nebeska bića zovu *Aravot*.

Njegova je moć tolika da svi ti anđeli pred njim u znak poštovanja skidaju svoje kruna i padaju licem na tlo, ničice.

I znaju da samo Anafielov sjaj ispunjava sve prostore palače. *Veličanstvo njegovo zastire nebesa, zemlja mu je puna slave.* (Habakuk 3:3).

I njemu je Gospod zapovjedio da ode na zemlju po Henoka i dovede ga u nebo gdje će doživjeti svoju duhovnu preobrazbu u anđela Metatrona. Ali, ništa se ne dešava odjednom ili slučajno, sve je plan i proces, put na kojem se veže korak s korakom, disanje sa slovima, slova s riječima, baš kao što se povezuju rijeke s morima i mora s oceanima.

I bezbroj je ljudskih želja u svijetu, ono što je za neke pametno za druge je ludo, ono što je za jedne važno za druge biva nevažno, samo na kraju kod svih jednako, želja za svjetlošću ostaje.

I kada dođe taj čas, onaj posljednji od zadnje kapi života, odjednom postaje jasno što je na tom putovanju uistinu bilo važno, a što nevažno.

I začuju iznenada grmljavinu nebeske kočije i vide

Kralja kraljeva nad svim kraljevima kako prolazi s dva svitka u rukama, u jednoj je Tora, a u drugoj zapis svih Njegovih duša.

XXII. SVJETLO I SJENE

*Tada se obadvoma otvore oči i
upoznaju da su goli.*

Post 3:7

U zapisu sjećanja o kojem učeni ljudi i mudre glave još uvijek raspravljaju nalazi se i predaja o Adamovoj odjeći.

Pojedini rabini i pripovjedači smatraju da je njegova odjeća bila od svjetlosti, ali manje snažna, od kako je Svevišnji na molbu anđela, smanjio Adamovu veličinu.

A drugi su uvjereni da je prvi čovjek izgubio pravo na haljine od svjetlosti kada je sagriješio i osvijestio u sebi kako je njegovo djelo ogoljelo pred očima Onog koji sve vidi i duboko se postidio, ne zbog tijela koje je bilo nago, nego zbog onog što je nakon grijeha osjetio pred Gospodom u svojoj duši.

A On *El Šadaj*, Svemogući, smilovao se nad njim i Havom i dao im da im novu odjeću, različitu od one koje su dotad nosili.

Ali, više ništa nije bilo kao ranije i sjaj u očima prvih ljudi je nestajao, sjaj Prvog svjetla, prvog dana stvaranja.

I sve se u Edenu od te kozmičke drame potreslo, jer u tijelu čovjeka više nije bilo mape duše na kojoj je gorjelo deset emanacija božanske snage, poput deset malih svjetala.

I Adam i Hava znali su da više nemaju na sebi odjeću od svjetlosti koja je bila melem njihovoj duši, već su prekrili

golotinju komadom kože, ugodne tijelu, ali ništavne duhu. Jer, duša njihova nakon grijeha, bijaše poharana. Duhovno i tjelesno, razdvojeno

I tako završi prvih dvanaest sati Adamova života. U prvom satu bio je još misao u umu Svetog, blagoslovljen neka je On.

U drugom satu Gospod se savjetovao s anđelima kako će ga načiniti od gline, u trećem satu Svemogući uzima prah od kojeg će ga stvarati. U četvrtom satu, zamijesi Gospod prah s vodom. U petom, dadne oblik čovjeku. U šestom satu, postavi ga na noge i vidje ushićen koliko je čovjek veličanstven. Jer, Adamovo tijelo protezalo se od zemlje do neba. U sedmom satu, udahnuo je Milosrdni svoj dah u Adama. U osmom, poveo ga je edenskim vrtom.

U devetom satu, Bog, Čuvar svjetova, upozorio je Adama koji je bio sam s njim, da smije jesti ploda sa svakog stabla, osim s Drveta znanja.

U desetom satu Adam je zgriješio, a Hava se opravdavala da ona nije izravno čula Božju zapovijed i zabranu. U jedanaestom satu bio je prvi čovjek izveden pred sud Pravednog.

U dvanaestom satu mu je presuđeno i zajedno s Evom, bio je izgnan iz Edena.

Ali, Milosrdan Kralj kraljeva ipak se na njih smilovao vidjevši kolika može biti patnja na licu i u srcu čovjeka. I dopustio im je da ponesu sa sobom svoje haljine od svjetlosti, koje će ih povezivati s onim što su tako olako izgubili i dok su napuštali edenski vrt oboje su čeznutljivo okretali glave za anđelima koji su, ispraćajući ih, na sebi nosili svjetlosne haljine.

I Adam će poslije tu odjeću dati Šetu, a on Metušalahu, a Metušalah Noi koji će je staviti u korablju.

I tko više sa sigurnošću zna kako i zašto, ali Noin sin dopustio je da svjetlosna Adamova haljina završi u rukama

zlog Nimroda, stideći se da javno kaže kako ju je Nimrod zapravo ukrao, jer kad bi taj zao čovjek, na sebe navukao haljinu od svjetlosti s mirisom rajskim polja, sve životinje i sva bića ponizno su mu prilazili misleći da je on njihov kralj, kao što je u početku stvaranja to bio Adam.

Samo postoji pravda koje nije od ovoga svijeta i ona ne da netko ima ono što mu ne pripada, pa tako i Nimrod.

I Bog samilosni već se pobrinuo da rajska haljina dođe do Abrahama koji ju je nosio na sebi kao štiti i nositi će tu odjeću svjetlosne zaštite i kada će poštujući zapovijed Boga, krenuti u strašnoj kušnji, na brdo Morija da žrtvuje svog sina jedinca, ljubljenog Izaka.

Ali, povremeno svjetlo može dospjeti, samo ne zadugo, u ruke u kojima ne treba biti, pa je svjetlosnu odjeću imao kratko vrijeme i Ezav, a odjenut će je njegov brat Jakov želeći od oca blagoslov prvorodenog sina *potom Rebeka uze najljepše odijelo svog starijeg sina Ezava što je u kući imala, pa u nj odjene svoga mlađeg sina Jakova.* (Post 27:15).

I Izak, kada mu je tako odjeven prišao Jakov osjetio je miris nasada svetih rajskih polja jabuka, mudrosti i prosvjetljenja, miris koji ga podsjeti kako ga je posljednji put osjetio na žrtveniku na brdu Morija.

I dadne tako Jakovu ono najvrednije što je imao, blagoslov za sina prvorodenog.

U labirintu vremena i događaja gubi se trag edenskoj odjeći od svjetlosti. Ali, ono što je jednom stvoreno ne može nestati. I tako će se na Kraju dana u svjetlosnoj haljini pojaviti Mesija i ljudi će mu klicati: „Neka je blagoslovljen čas u kojem je stvoren!“

XXIII. DVOJBA I SJEĆANJE

I reče Bog: „Neka bude svjetlost“.

Post 1::3

Kad stvari ne krenu onako kako čovjek očekuje uvijek se pojave sumnje, bezbroj pitanja i nedoumica, a nakon što je Adam s Havom sagriješio u Edenu i On, Sveti, pitao se duboko zamišljen, je li baš tako moralo biti. I vidio je kako može kušnja upropastiti čovjeka i njegovu sudbinu, u samo jednom jedinom trenu.

I sjeti se, *Elohim*, kako je razmišljao kada je odlučio načiniti čovjeka, od kojih će ga elemenata stvoriti; nebeskih ili zemaljskih. I pritom je krišom stalno pogledavao na svoje anđele koje je stvorio kao čista nebeska bića koja nisu u sebi imala nagon ka zlu i koja nisu imala ni spolni nagon.

I tada je odlučio da će načiniti Prvog čovjeka tako da će imati nebesku dušu koja će ostajati čista i netaknuta, ali dao mu je i tijelo, sposobnost i želju da se razmnaža i pobrinuo se da svatko u životu nađe svoj odgovarajući par, biće s kojim će moći živjeti i ostvariti vezu iz koje će se rađati potomci.

I sjećao se, gledajući Adama i Havu kako odlaze iz Edena da je stalno bio u dvojbi, oblikujući čovjeka. Jer, ako ga stvori samo od zemlje, neće dugo živjeti, sasut će se i rasuti. I tada je u posljednjem trenutku odlučio da čovjek nosi u sebi nebo i

zemlju i znao je, da ako izdrži kušnje da će živjeti zauvijek, ali ako sagriješi da će postati smrtno biće i umrijeti.

Ikada je Adam živio u središtu edenskog vrta oči Gospoda stalno su počivale na njemu. I strahovao je Sveti i Premilostivi za to biće koje je neizmjerljivo volio i koje je obdario s više darova i mogućnosti nego bilo koji drugi stvor kojeg je sačinio. Dao mu je govor, razumijevanje, mudrost, smijeh, suze, radost i tugu, upornost i umijeće da svladava prepreke, da istražuje i pronalazi, da piše, sklada, gradi, suosjeća i bezuvjetno voli.

Ali, koliko god tako razmišljao, nije mogao izbrisati sliku onog dana kada je Adama edenskim vrtom vodio i sve mu pokazivao i tumačio i kada je stvoreni učio izravno od svojeg Stvoritelja. Ali, odjednom, sasvim neočekivano kada je Adam iz daleka ugledao Drvo znanja i ne znajući što će mu Svevišnji o njemu reći, iznenada je poletio ka tom stablu, privučen nekom neobjašnjivom silom, i pao je pred njim licem na zemlju. A On, ga je svojom rukom, gotovo u istom trenu podigao i strogo mu zabranio da ne jede s njega ploda, rekavši mu da će, ako ne poslušati umrijeti. I zato je strepio nad Adamom, nadajući se da više nikada neće pred Drvetom znanja kleknuti ni pokleknuti.

I teško Mu je bilo gledajući krunu svoga stvaranja koja mora napustiti Vrt i sve što je dotad poznavao. I tugujući ustao je Kralj kraljeva sa svojeg Prijestolja slave i njegova vlastita kruna na glavi učini Mu se preteškom zbog ono što ga je tištalo, zbog čovjeka koji je tako olako pogriješio.

I u svojem srcu osjećao je težinu Havinih misli, one koja je bila tako lakovjerna i dala se od Nedobronamjernog stvora na zlo nagovoriti, naučivši da se iza slatkoće riječi može kriti otrov.

I sada, postavši Havom, majkom svih smrtnih bića, a ne više živih duša znao je Svemogući, da bi ona sve na svijetu dala samo da može trenutak i sat svog grijeha vratiti na čas

prije nego se zbio. Ali, što je učinjeno, učinjeno je, jednom za svagda. A moć opsjenara je velika, sila privlačnosti snažna, bljesak, pun opsjene. I kada je Haji prišao, Adama nije bilo blizu da je opomene i spasi nego je negdje u Edenu mirnim snom snivao ne sanjajući i ne sluteći da je propast blizu. A anđeli čuvari u tom čudnom i neobičnom času nisu revnovali.

I dok je Sveti, sve više udaljujući se od svog Prijestolja slave, gledao za onima koji su iz Vrta odlazili, još je vidio kako im prilazi anđeo Mihael koji je pred izgnanima sve vode zamrznuo da još više osjete težinu i hladnoću silaska i pada. I put spoznaje Adama i Havi bio je na putovima od leda i ona reče: „Kada smo pojeli plod sa stabla koji nismo smjeli zauvijek smo pomiješali u sebi i u srcu svijeta dobro i zlo i više nikada ni mi, ni nitko drugi sa sigurnošću neće moći donositi odluke i jasno vidjeti i razlikovati dobro od zla. Eto, to smo učinili. I kada ću te pitati da li me voliš, jedan dio mene sumnjat će i više neće znati govoriš li istinu ili je riječ o obmani. I kada ćeš dotaknuti moje tijelo neće znati, želiš li samo njega ili i moju dušu“. I dvije suze, u kojima je bila neisplakana patnja i strepnja svijeta, potekle su joj niz lice. I osjetila je *iša'* duboku sjetu i razočaranje što je Adam nije uspio dovoljno snažno povezati u svojem duhu s Drvetom života. Tako je Haja, majka svih živih bića na odlasku iz Edena morala ustupiti mjesto smrtnoj Havi, postavši Majkom smrtnog življenja.

I hodali su dalje bez riječi, utonuli svatko u svoje misli, dok je Adam bio brižan nad vatrom koju je ponio na zemlju, i dok su se sve više udaljavali od Edena, nebo iznad njih bilo je boje ognja. I zatim sve potamni zajedno sa sjenama smrti.

I Gospod samilosni pogleda u Adama i u njegove ruke i bio je sretan što je ponio sa sobom vatru, jer tamo gdje ima vatre postoji svjetlo i toplina, kao što u svijetu postoji mogućnost pokajanja i povratka Svetom. I vidio je Svemoguću da Adam nosi sa sobom iz Edena još i dragulj u kojem je

bio sačuvan sjaj prvog svjetla stvaranja, a onaj tko će imati taj dragi kamen dobit će s njime i mogućnost razumijevanja Knjige života. I anđeo Raziel, čuvar božanskih misterija koji je Adamu poklonio taj neobičan dragulj, znao je da će jednom doći i u ruke Noe koji će njime osvjetliti korablju. Nositi će ga na svojim grudima i Abraham i tko god će na dragom kamenu ugledati svjetlo bit će izliječen od svih bolesti. No kad će Abraham umrijeti sam Gospod uzet će taj dragulj i suncu ga podariti.

I kad su Adam i Hava prošli putovima leda, krajolik se promijenio i vatra je izbijala iz Adamovih prstiju, nebeski plamen se visoko uzdigao iz srca Milosrdnog Boga i osvjetljavao je zemlju kojom su prolazila njegova bića, tražeći svoj novi Dom.

I sve one duše u Adamu vapile su za mirom i praštanjem, jer kako je Gospod sudio Adamu na *Roš hašanu*, židovsku Novu godinu tako će i njima odsad, pa na u buduću u to vrijeme godine suditi.

I šest stotina tisuća izvornih duša u Adamovoj duši, kada je sagriješio od boli su se rasprsnule i počele su silaziti na zemlju iskre, udaljavajući se od Vječnog koji ih je načinio.

I čovjek će se stalno vraćati po njih, želeći ih vratiti Izvoru, jer ono što se jednom rasprсло i razdijelilo, žudi ponovno biti cijelo. I svaka iskra, svaka od tih duša, postaje jedno slovo svete knjige Tore. I iz izvornih duša Adamovih nastat će dvanaest plemena Izraelovih i sedamdeset duša, kada to Bog odredi, pratit će Jakova u Egipat i one će se opet njih šesto tisuća, okupiti na Sinaju slaveći Stvoritelja.

XXIV. SJAJ SPOZNAJE

Nije dobro da čovjek bude sam.

Post 1:18

Da bi svemir proširio, *Elohim* se sažeo i tada su se pokazale sve raznolikosti, samo u tom času ženu još nije bio stvorio. I sve je čekalo trepereći u svjetlosti da se pojavi Ona, koju će Sveti iznjedriti iz Adama. I koja će se kretati univerzumima drugačije nego on, vođena dodatnim uvidima i snažnom intuicijom, jer neće biti načinjena od zemlje nego od ljudskog, duhovnog bića. Bit će san, Adamova sna. Pomoć nasuprot njemu, drugačija i bez nje on sam sve dužnosti na svijetu ne bi mogao izvršiti.

Ali, Sveti je oklijevao, čekajući da žena, taj svijet za sebe, bude od čovjeka željena. I kada je Adamov osjećaj moći nadrasla samoća i kada je shvatio odnos tijela i duše Bog mu je stvorio ženu, podarivši ljudskom biću osjećaj za osjećaj.

Prvog čovjeka dok je sanjao Gospod je podučio kako će ženu voljeti i kako u ljubavi dva tijela postaju jedno. Jer, samo tako imat će što dalje dijeliti, i to novo rađat će se iz osjećaja bliskosti koji neće uništavati i razarati nego uzdizati, povezujući njihove posebnosti u cjelinu. I iz te cjeline dviju duša sljubljenih u jednu, nastajat će produljeno tijelo čovječanstva svih ljudi i vjera.

I kao što su tijela prvog čovjeka i žene bila sastavljena od organa i stanica, tako je u početku stvoreno i tkivo univerzuma. I u njemu bile su mogućnosti razumijevanja božanskih zakona i tajni i znanja.

Snaga onih koje je Bog jednako blagoslovio i dao im ime, povezujući ih sa svojom beskonačnom energijom. I pokazujući im da se u povezivanju tijela i duše zrcali veza između ljudskog bića i živog Boga, čiji su temelji sazdani u ljubavi. Gornji svijet i Donji, muško i žensko. I u činu vjenčanja, baldahin nad njima bit će nebo i mladoženja će u nevjesti vidjeti onu koja mu je sveta i posvećena u ljubavi. I pamtit će taj dan do kraja života, govoreći svojoj djeci i djeci njihove djece kakvom su velikom ljubavlju bili od Boga nagrađeni držeći za uzvrat Njegovo kraljevstvo na zemlji u postojanju. I u njihovom vjenčanom ugovoru bit će zapisano „Dajem ti svoju veliku ljubav koja iz mene protječe u tebe“.

Ali, budući da nije uvijek jednostavno i lako uskladiti ono što je različito, u životu koji je često veoma težak, pamtit će i riječi rabina da postoje tri prstena: zaručnički, vjenčani i prsten patnje. I Gospod samilosni opominje muškarca da pazi da ne rasplače ženu, jer On broji njezine suze i još ga podsjeti da je žena nastala od muškarčeva rebra, a ne od njegovih stopala da po njoj gaze. Ne od njegove glave da se njome vlada, nego od boka da mu bude jednaka, ispod ruke, da bude zaštićena i pokraj srca da bude voljena.

XXV. PRVO VJENČANJE

Blagoslovi ih Bog i reče im: "Plodite se i množite i napunite zemlju.

Post 1:28

Kada se Adam probudio iz duboka sna prvo što je ugledao bilo je lice žene. I stajao je kraj nje, gledajući je zatravnjeno i duša mu se neizmjereno radovala, jer više nije bio sam. I Svemogući je prišao Adamu i objasnio mu je kako je ženu stvorio i sve to vrijeme Adam nije mogao odvojiti pogled s lica one koja je isijavala srećom.

I kad im je Kralj kraljeva sve potanko ispričao želeći da razumiju i shvate, Adam je prišao ženi, zagrlio je i poljubio rekavši: „*Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega*“. (Post 1:23).

I tako je Čuvar svjetova znao da je stigao trenutak za prvo vjenčanje i sam je pripremio u Edenu svečanost i stvorio za tu prigodu bogate urese i ukrase od sitnih perlica i biserja i rasprostro je za sve u svojem Vrtu predivno jestivo načinjeno od plodova s rajskih stabala. I još je načinio za Adama i Haju prvi vjenčani baldahin, protkan zlatom i draguljima pod koji će mladenci ući. I radovao se neizmjereno noseći im na dar topaz, oniks, safir, jasper, dijamant i emerald.

I tada je Sveti uzeo za ruku ženu, tu prvu zaručnicu u Njegovom kraljevstvu koja je bila u raskošnom vjenčanom

I Bog moli

---

ruhu te joj kosu i lice prekrrio velom s dvadeset i četiri ornamenta.

I kada je obred vjenčanja počeo anđeli su polako i svečano koračali ispred Adama vodeći ga pod baldahin, a arhanđeli Mihael i Gabriel bili su vjenčani kumovi. I tada sam Gospod u svojoj neizmjerljivoj milosti i ljubavi doveo je Adamu nevjestu čije ime bijaše Majka živih duša, jer je predstavljala vječni život.

I sve se na Nebu i na Zemlji umirilo u spokoju i sreći i svi su tad čuli Gospoda koji je pjevao dijeleći sa svima i umnažajući u svakom, osjećaj radosti i blaženstva. I dadne zatim Adamu i Haju svoj blagoslov i zato je u Knjizi nad knjigama zapisano *I blagoslovi ih Bog.* (Post 1:28).

I čim su Adam i Haja bili vjenčani, pridružili su im se svi anđeli iz edenskog vrta pjevajući i svirajući na harfama i tamburinama i puhali su u trube od zlata, srebra i mjedi, veselo i razdragano plešući.

I kad je to vidjelo Sunce, pozvalo je Mjesec da im se pridruži i sišli su zajedno u vrt edenski sa zvijezdama koje su blještale. I sve stvoreno, radovalo se. A kroz eter još je dugo dopirala glazba onih koji su letjeli i lebdjeli noseći flaute i lire.

XXVI. KNJIGA ANĐELA RAZIELA

Ovo je povijest Adamova roda.

Post 5:1

Svatko na ovome svijetu ima svoju misiju koju mu je Nebo namijenilo pa tako i Adam, prvi čovjek nije besposlen po cijele dane šetao edenskim vrtom nego je učio od svojeg Najvišeg učitelja, svojeg Stvoritelja o prirodi i ljudima. A onda, jednoga dana anđeo Raziel, čuvar božanskih misterija, tako mu je bilo ime, donio mu je knjigu koju su nebeska bića zvala po tom poslaniku Knjiga anđela Raziela.

I kada ju je Adam rastvorio, sjedeći nedaleko od Drveta duša, satima se od nje nije mogao odvojiti, samo je čitao, prepoznavao, upijao, žeđ za znanjem bivala je sve veća i veća. I navečer, kada bi se svjetlila na nebu pojavila pričao bi Haji, svojoj ženi, sve što je iz Razielove knjige saznao i naučio. I ona ga je pozorno, gotovo bez daha slušala pamteći svaku riječ koju je izrekao i ponekad dugo bi razgovarali i raspravljali trudeći se pronaći pravi smisao i otkriti dubinu onog što se pred njima tako velikodušno pojavilo, otkrivajući im uvijek nove horizonte i još nespoznate svjetove.

Ali na Hajinu žalost, i ne samo njenu nego i drugih bića u Edenu, uključujući i anđele, samo je Adamu bilo dopušteno čitati Knjigu anđela Raziela. A on bi znao ustati sa svog ležaja

od mirisnog bilja od kadulje, brnistre, ružmarina i smilja još prije nego se dan razglobio od noći i čitao je, dok je mjesec nad knjigom ostavljao trag svjetlosti o naraštajima koji će doći, o vođama naroda i otkrićima koje će ljudi tek spoznati, o razdobljima mira i ratova na zemlji, o ljubavima i rastancima, o vjernosti i izdajama, o hramovima koje će ljudi podizati i ne ljudi rušiti. Sve je bilo tu zapisano zajedno sa znanjem o planetima i kovinama i čarobnim formulama i magijskoj snazi onih koji će raditi onako kako će govoriti.

U shvaćanju onog što je čitao ponekad mu je pomagao sam *El Šadaj*, dajući mu u snu vizije, jer mnogo toga Adam još nije vidio i doživio i bez te pomoći ne bi mogao razumjeti. I njegova se duša punila i što je više učio bunar znanja je bivao dublji i u njemu je sve bilo upisano i o običajima, vjeri i tradiciji židovskog naroda, o blagdanima i danima posta u kojima će čovjek reći *Adonaju*: „Bože, uzmi žrtvu s mojih leđa“.

I dok se Adam nakon sati i sati čitanja odmarao i meditirao sve slike bile su mu u Duhovnom oku na poledini indigo boje.

I polako, polako, postajao je sve mudriji i čudio se stvarima koje će u vremenu biti pronađene i još više duhovnim znanjima koja će čovjek putem kroz povijest izgubiti.

No nije to bila knjiga kao što knjige obično izgledaju s listovima pergamenta ili slovima ispisanim na palminim listovima. Ne, ta neobična Razielova knjiga bila je zapravo oveći safir. I kada je Adam želio čitati tada bi taj dragocjeni dragulj približio očima i u safiru upalilo bi se svjetlo i u središtu svjetlo plave boje gorio bi plamen koji je poprimao oblik slova. I Svemogući reče jednom gledajući Adama kako čita: „To su riječi iz moje svete knjige Tore koju sam načinio prije Postanka i stvarao sam, gledajući u nju“.

I tako je Adam naučio, učeći od Svetog, o ljudskom tijelu i duši čovjeka, o astrologiji i matematici, o nebeskim sferama i

bićima neba i zemlje, o sedamdeset i dva Božja Imena i njihovoj snazi i o tajnama u koje neće biti upućeni ni anđeli. I ta Knjiga povezivala je prvog čovjeka s mudrošću i četiri univerzuma: Blizine, Stvaranja, Oblikovanja i Činjenja. I tako je on koji je bio mikrokozmos imao pred očima makrokozmos i osjetio povezanost svega stvorenog i neprekidno prožimanje svih elemenata i bića i naučio je da ni jedan oblik ne postoji izvan i odvojen od božanske cjeline. I duh Božji stalno se izlijevao na njega pokazujući mu i objedinjujući ono što će čovjek na zemlji doskora početi zvati: sadašnjost, prošlost i budućnost.

Ali, nije uvijek sve bilo prema planu i njegovoj želji, jer najčešće kada bi donio pod neko stablo Knjigu anđela Raziela, čuvara božanskih misterija, okružili bi ga anđeli i druga bića koja su živjela u edenskom vrtu i htjela su iz nje čitati. Ali, tada bi odmah stizao anđeo Hadarniel i opominjao ih da prema izričitoj želji Kralja kraljeva nad svim kraljevima, ne smiju to činiti. No s vremenom to je izazvalo malu pobuni i zavist kod nekih i jednoga dana anđeo, kojemu se ime zbog onog što je učinio više ne spominje, oteo je iznenada Adamu Razielovu knjigu iz ruke i bacio je u more.

Adam se od tuge i žalosti razbolio strahujući da je zauvijek izgubio ono što mu je s neizmjernom milošću Gospoda, bilo poklonjeno i danima je gladovao, nije mogao taknuti ni jelo ni vodu i onda se začuo nebeski Glas: „Ne boj se Adame, Knjiga anđela Raziela bit će ti vraćena!“

I Gospodar nad vojskama, Milosrdni Kralj pozvao je anđela sinjeg mora Rahaba da ju izvadi iz dubina kamo bijaše potonula. I on je izvadi i vrati prvom čovjeku koji ju je neizmjerno zavolio. Ali tamo gdje ima svjetlosti uvijek ima i sjene, jer ubrzo došao je čas kada je s Hajom sagriješio jedući plod s Drveta znanja koji mu je pružila. Jer otkrivši iznenada smrtnost, uplašila se i nije htjela bez Adama na tu razinu prijeći.

I dok je Adam, bez nade u mogućnost povratka u Eden stajao okajavajući svoj grijeh u rijeci Gihon i oplakujući čas u kojem nije izmaknuo strašnoj kušnji Živi Bog, *Elohim Haim*, mu se smilovao, jer On može čuti vapaj srca koji nitko drugi osim Njega ne čuje. I kada je primijetio da se Adamovo tijelo od vode naboralo kao sprudovi pješčanog žala pozvao je anđela iscjeljenja, svog Rafaela i rekao mu da stavi lijek na Adamovu kožu i da mu donese Razielu knjigu, jer bez nje duša mu nikad ne bi ozdravila.

Prolazile su godine i ljudski vijek čovjeka na zemlji i Razielova knjiga naći će se u rukama Adamova sina Šeta, a zatim će iz nje učiti Henok i saznati tajne neba na zemlji i postat će anđeo Metatron, najbliži božanskom Prijestolju slave. A od Henoka, Knjiga anđela Raziela stići će do Metušalaha, a on će je predati svojem nasljedniku Lameku, te će dospjeti i u posjed Noe, koji će sljedeći mudrost iz nje, sagraditi korabljju i pritom je naučio što znači mir, a što rat, što glad, što pustinja, poplava i zemlja koja nakon nesreće ponovno proklinja životom. Saznao je i kako se okreće sunce i način na koji ljudsko biće može tumačiti snove i vizije i kako može biti jači od svojih želja i obraniti se od demona i Sila s druge strane.

I Noa, prije nego će zatvoriti vrata na korabljji, Razielovu knjigu stavio je u mali, zlatni kovčeg i tako je brižno štitio.

Jer, morat će iz nje još učiti i Abraham kako bi otkrio da je Bog Jedan i poklonit će se pred Njegovom Slavom i zatim će još biti Jakovljeva i Izakova i zahvaljujući njoj Josip će u Egiptu, u Kući ropstva znati protumačiti snove. I kada će Josip umrijeti, Hebreji će Razielovu knjigu staviti u kovčeg zajedno s njegovim kostima. I kada će lutati četrdeset godina pustinjom nosit će je odmah iza tabernakula. Iz Knjige anđela Raziela, čuvara božanskih misterija, mudrost će crpsti i kralj Solomon i znat će kako podići Hram u Jeruzalemu.

Ali, onoga dana kada će Hram biti srušen, opljačkan i

spaljen, iz Svetišta nad svetištem slova iz Razielove knjige
poput plamičaka letit će zrakom i nestati u visinama nebeskim.

XXVII. ŽIVI BOG, HENOKOVA VIZIJA

*Kad je Henoku bilo šezdeset i pet
godina, rodio mu se Metašalah.
Henok je hodio s Bogom.*

Post 5:21

Stigao je trenutak da i Henok ponese svoju sudbinu, jer molitva njegova srca bila je usrdna i iskrena i Bog odluči njegov život promijeniti. Jer, kuća tog sluga Božjeg bila je čista i srcu neba ugodna.

Gospod, svijeća svjetla, sjajila je Henoku i u njegov život ulazila je nova snaga. I svakim danom u svojem duhovnom rastu otvarao je nove prostore duše i sve više čeznuo je i žudio da uđe u Božje kraljevstvo. I svijest o tome sasvim ga je obuzela i osjećao je cijelim svojim bićem promjenu koja se iz dana u dan dešavala u njemu. I čuo je kako Glas govori: „Sada hodaš mojim putem“.

I Živi Bog vidio je pred sobom biće koje nije vjerovalo u svoje granice već ga je sve vodilo ka onome što može nadići i njegova svijest bila je stalno budna i sve više bivao je uvjeren da uz pristanak Pravednog, može posegnuti za nečim mnogo višim. I vjerovao je u to svim srcem i svom dušom svojom. I njegovi nutarnji uvidi pomogli su mu da svijet i događaje sagledava na nov način. I sve više slijedio je svoju intuiciju znajući da ga neće prevariti. I tako je bilo odlučeno, kako na nebu tako i na zemlji, da će dobiti poseban dar.

I bio mu je zatim dan poseban uvid i mogao je vidjeti sebe okruženog zvijezdama i osjetio bi na svojim rukama i licu vjetar koji ga je nosio još više u nebeske visine i sfere. A ondje je prvo prošao kroz zid od kristala, a zatim kroz oganj čiji su plameni jezici podrhtavali oko njegova tijela i doticali ga, ne ozlijedivši ga.

I tada je ušao u Kristalnu palaču oko koje je sve bilo u plamenu. I stajao je između kerubina i kada bi na čas dotaknuo rukom kristalne zidove palače osjećao bi istovremeno hladnoću i vrelinu. I sve se u njemu potreslo i uzdrhtalo, val daha poput božanskog vjetra *Ruah ha kodeša* izašao mu je iz i duše i tada je pao licem na zemlju, u poniznosti onoga koji je Božjom voljom bio uzvišen. I jedna vizija bila bi odmah zamijenjena drugom slikom.

Kuća na nebu koju je sad vidio sva je bila načinjena od vatre i plamenih jezika i ugledao je usred ognja prijestolje od minerala i iz njega kotač veći i sjajniji od sunca.

Bijaše to Prijestolje božanske Slave i na njemu sjedio je Gospod u haljini bjeljoj od snijega. I oko njega plamtjela je vatra i nitko Mu nije mogao prići. *Samo je Henok hodio s Bogom, potom iščeznu.* (Post 5:24).

I pitali su se svi koji su poznavali Henoka: „Gdje li je?“ I vrlo brzo pronio se glas *Bog ga uze.* (Post 5:24).

I svi su samo spominjali čovjeka čija je duša živa na nebo bila uznesena. I gledali su kako svodom nebeskim promiče plamena kočija, penjući se, sve više i više, nestajući u visinama koje ljudsko oko ne može dosegnuti.

I kada je Henok stigao u najvišu nebesku sferu anđeli su bili spremni nauditi mu, jer Svevišnji im je bio rekao da ljudsko biće u taj dio stvorenog, ne smije stupiti.

Ali, Gospod ih je u pravom trenutku sazvao i kazao im da je Henoka On izabrao, jednog od mnogih, da u toj sferi neba u Njegovo ime vlada.

I tada *Adonaj* u svojoj providnosti poveže duhovno s materijalnim kako bi jednom Njegovi svjetovi mogli biti dovršeni. I On, Sveti, blagoslovljen neka je, uzdigne Henoka još više na krilima svojeg daha i unese ga u nebesku palaču i rukom svojom dotakne Mu srce i ono se otvori za nove uvide. I tako je Henok dobio mudrost, razumijevanje i znanje. I još Svemogućí Henoku dade svoj blagoslov, i kada je to Sveti učinio, Henokovo tijelo se počelo mijenjati i u čas postalo je plamen, njegove kosti bile su užareno ugljevlje, od kože nastao je sjaj, a oči zublje plamene. I tada se oko Henoka podigla snažna oluja, sijevalo je, munje su parale nebo i grmjelo je. I kad je oluja protutnjala, Henok je imao sedamdeset i dva krila, trideset i šest sa svake strane i bila su tako golema da je njima svijet mogao obuhvatiti i zagrliti. I Bog ga još podari s tristo šezdeset pet očiju koje su bile moćne poput sunca.

U cijelom univerzumu nije bilo većeg svjetlila od Henoka i Gospod ga nazove imenom Metatron i svojim rukama načini za njega prijestolje nalik svojem i pospe ga prekrasnim, svjetlucavim modro bijelim prahom s milijardama svjetlosnih bljeskova i postavi ga na vrata neba.

I *Elohim Haim*, Živi Bog, povjeri Metatronu tajne svete knjige Tore i stvaranja i ništa pred njim nije zatajio. I potom ga je odjenuo u haljine od Slave zapovjedivši svim nebeskim bićima da se Metatronove zapovijedi moraju poštivati.

I načini mu Milosrdni još i krunu od sjaja nebeskog koji se može vidjeti u svakom kutku svijeta. I upiše mu Rukom na kruni svoje najmoćnije Ime. I svi na Nebu i na zemlji, čuli su Njegov glas, *Poštuj ga i slušaj ! Ne buni se protiv njega, jer vam neće opraštati prekršaje : ta moje je ime u njemu .* (Ez 23:21).

I svi na Nebu utihnuše, i Anđeo božanske prisutnosti i Anđeo kiše i Anđeo snijega i Laila, anđeo noći, i anđeli sunca i mjeseca pognuli su glave pred voljom Stvoritelja. I samo su nijemo gledali u Metatrona koji je stajao i sjajio s krunom na

glavi s upisanim Izričitim Imenom Boga .

I u tom času Otvore se Sedma vrata i Metatron se pridruži Sudu Neba.

XXVIII. OGNJENA RIJEKA

*Rijeka ognjena tekla,
izvirala ispred njega.*

Dn 7:10

Svakoga dana i svake noći Gospod stvara anđele svoje, glasnike u službi dobrote koji će živjeti vrlo kratko, samo dok ne prenesu čovjeku poruku *El Šadaja*. A već sljedećeg dana Svemogući stavlja na svoj dlan kapi Rijeke ognjene i od njih stvara svoje nove poslanike.

A nad Ognjenom rijekom vide se plameni mostovi koji povezuju Zemlju s Nebom i njima u sumrak kad sjene postanu neobične, a dan se još nije ugasio poput svjetiljke, prolaze pravednici iz jedne stvarnosti u drugu. I anđeli ih pomno s dalekih visina promatraju, jer ako ne prođu pravednici preko Ognjene rijeke, njima Bog brani na zemlji boraviti.

I noću kad napokon anđeli u svoje misije krenu hodajući pažljivo preko Ognjene vode, gledaju pritom kako zvijezde sjajem užarenim svoj sjaj obnavljaju i pričaju o tome kako još pamte dah i miris serafima od kojih je Svemogući Ognjenu rijeku stvorio.

I da bi anđeli prije nego na zemlju odu mogli pred Milosrdnog stupiti i pjevati Mu pjesme zahvalnice, u Rijeci ognjenoj moraju se okupati i svoja usta i jezike njezinom vatrom sedam puta oprati. I tek tada dolaze pred Prijestolje

Slave, himne Bogu pjevati *Blagoslovljeno ime Gospodnje ! Od Istoka sunca do zalaska hvaljeno bilo ime Gospodnje.* (Ps 113:2-3).

I pjevaju Mu cijelim svojim bićem premda znaju da onaj tko pred Stvoriteljem danas stoji da pred njim više stajati neće.

I polako dok riječi himne postaju sve tiše i kad naposljetku ništa se više ne čuje, lica anđeoska poput tankog, laganog, gotovo prozirnog papira na žeravicama, venu . I oči im tamne i sjaj iz njih se gubi kao plamen svijeće na odlasku koji bešumno zamire. I tad nastupi muk i tišina u kojoj anđeli poput crnih leptira, malo povijenih krila, u Ognjenu rijeku padaju i u njoj se gube i zauvijek nestaju u plamenu koji sve sažiže.

I Vječni gleda u vatru Rijeke ognjene koja razara i uništava znajući da se iz nestajanja javlja novo rađanje i baš ta Rijeka ognjena stoji od Početka, jer to su *mikve* nebeske, obredna voda u koju duše poniru da bi se očišćene ponovno u svijetu pojavile.

Samo na Šabat tok Rijeke ognjene zamire i potpuno se umiri, i nad njom nema više munja i gromova, samo sve tihuje i u blagdanu miruje, jer On Sveti, nazvao je Šabat svetim, hramom u vremenu.

XXIX. DUŠE PRAVEDNIKA

*Zar se mene neće bojati –
Riječ je Gospodinova –*

Jr 5:22

U početku stvarajući Gospod je znao da će svijet zbog Njegovih pravednika opstati. I čuvao ih je brižno i s ljubavlju u svojoj Riznici duša mnogo godina prije nego je svijet stvorio i bio je posve siguran da se u njih može pouzdati.

Jer, duše pravednika, *cadikima*, Njemu su vjerne i sve što čine i sve što misle ili kažu neprekidno nastoje držati u skladu s božanskom voljom. I zato u svojim očima i duši nose svjetlo koje je On Sveti, prvoga dana stvaranja načinio i za njih dio te svjetlosti čuvao.

I dobro *Adonaj* pamti sve rasprave koje je s anđelima o ljudskom biću i njegovoj naravi vodio i dugo, veoma dugo su vijećali kako će ono izgledati i kako će vode na zemlji, koje ne vole da ih se dijeli, ograničiti. I Svesilni je tada rekao: „*Zar nećete drhtati preda mnom koji sam stvorio pijesak moru za granicu*“. (Jr 5:22).

I svako malo sazivao bi anđeosko vijeće pokazujući time put onima koji će tek biti rođeni da treba čuti i saslušati savjet i mišljenje drugih.

I još je *Adonaj* upitao duše pravednika da li žele sići na zemlju i nastaniti se u ljudskom tijelu, kao što je to tražio i od

proroka *Bog ustaje u skupštini „bogova“ sud održava.* (Ps 82:1).

I s beskrajnom nježnošću On koji je Bezgraničan, gledao je u duše pobožnih zovući ih prvim dobrom i znajući koliko su snažne i koliko će mu uvijek biti blizu i bliske, čeznući za Njim i nadajući se da će se jednom s Jednim sljubiti. I dok su još te duše disale u božanskoj Riznici duša Bog im je govorio da ih nikada neće zaboraviti, jer zaborav na njih nije moguć, jer one su dio Njega samog. Ljubav, rođena iz Ljubavi .

I kada bi ga duše pobožnih prije nego će na zemlju krenuti pitale kako da Njega zovu On im je odgovorio: „Zovite me Imenom kojim sam vam najbliži“. I duše bi tada bile umirene i utješene, znajući da bez ljubavi Jednog ne bi postojale i na zemlji preživjele. I prije sna na oblacima nježnih misli ljuljale bi jedna drugu, osjećajući da su zaštićene milosrđem Njegovim kao što je dijete zaštićeno u maternici majke i zvale su Svetog Imenom *El Male Rahamim*, Bože samilosni.

I On će ih pratiti na svim putovima njihovim, nagnut nad svojim dušama kao srce neba nad smaragdnom, zemaljskim vodama.

I svojom Rukom podizat će umorne, svojim dodirom iscjeljivati bolesne, onima koji će gubiti nadu, slat će znakove ohrabrenje dati im da osvijeste Njegovu nazočnosti, usamljene će tješiti držeći ih na svojem dlanu i grijući im nade svojim dahom, sve dok na zemlji dani njihovi budu tekli. A posebnom milošću štitit će duhovne učitelje i njihove učenike koji će u svijet unositi mir i biti mnogima nadahnuće.

I kada će duhovni učitelj posumnjati u svoje riječi i smisao onog što čini smatrajući se bezvrijednim, učinit će da mu dođu učenici i nadahnu ga velikom snagom, znajući da u svijetu kaosa takav čovjek mora mnoge bitke izdržati i rane zadobiti, a njihova čistota bit će izazov nevaljalima. Jer pored bijelog, crno se jasnije vidi.

I kada će duše pravednika, pobožnih i ljubljenih učitelja

I Bog moli

---

na zemlju silaziti kao što snijeg zimi u bjelini silazi, javit će se će Glas neba: „Ja sam Svet i ti si Svet po meni. Svoj život uzdižeš i mijenjaš, pitajući se zašto? Da bi meni služio. Jer, tebe sam izabrao za svog svjedoka“.

I prolazit će dani, mjeseci, desetljeća, i kada takvima na zemlji dođe smrtni čas po njih će doći arkandeo Mihael i pozvati ih: „Dođi dušo u miru“.

I vratit će ih na nebo, u najvišu razinu i pozvati da uđu u Svijet koji dolazi, dajući im da se napiju žive vode, vode znanja koje će preplaviti svijet. Na Kraju dana te uzvišene duše gledat će na duše slabih koji će čekati na poljima da budu očišćene, pročišćene i uzdignute i dok će biti nemoćne, duše pravednika, pobožnih i duhovnih ljudi govorit će im da je njihova smrt uvjet Otkupljenja i da je iskustvo koje imaju dragocjeno kako bi se mogle preobraziti i naći mir za kojim svako srce žudi. I te duše tada će znati da će i njih naposljetku obasjati Svjetlo nad svim svjetlima.

XXX. VRIJEME ZA IZAKA

*Uzmi svog sina, jedinca svog Izaka
koga ljubiš, pođi u krajinu Moriju
pa ga ondje prinesi kao žrtvu paljenicu.*

Post 22:1

Ponekad se još čini da se na mjestu gdje je bio prvi žrtvenik pojavljuje nit poput bijelog pramena između Neba i Zemlje i budi sjećanje na Abrahama koji je odlučio žrtvovati svog sina Izaka.

I čovjek koji se tamo zatekne u nutrini čuje nijemi krik Izakove duše koja se iznenada otela iz tijela kada je Abraham podigao nož da usmrti sina. I može još vidjeti oblak koji se u tom trenutku iznad njih pojavio i Ruku koja se pruža prema duši Izaka i nosi je u nebo, u akademiju Šeta i Ebera gdje je ostala tri godine, proučavajući Toru.

I kad su slova iz Tore dočekala Izaka u nebu, letjela su oko njega, pozdravljajući ga i zatim su se opet vraćala u Knjigu.

Vrijeme je prolazilo i duša se Izakova polako oporavljala, ono što je bilo ranjeno i pozlijedeno, postajalo je cijelo, i premda su ožiljci još bili tu, milošću Božjom, duša ga više nije boljela.

Ruka anđeoska koja ga je, trenutak prije nego će biti žrtvovan spasila, imala je zadaću ozdraviti ga, jer postoje stvari na ovome svijetu koje čovjek svojim očima ne smije vidjeti, jer ako ih vidi, ne može preživjeti. Toliko su ljudskom biću teške.

I samo Sveti Jedan znao je koliko je Izak patio i koliko mu je snage trebalo da dopusti svojem ocu biti žrtvom paljenicom.

I još čuje Gospod viku anđela i užas kada su vidjeli nož koji je u zamahu nad Izakom sijevnuo prije nego će ga usmrtiti i došli su svi pred Njega zovući ga: „*El Male Rahamim* spasi ga“. I pali su na zemlju preklinjući. I nož koji je bljesnuo zaustavio se. Ali, duša Izakova iz tijela je već otišla. I zato ga je Gospod Sebi na nebo uzeo i otvorio mu svoje palače i riznice leda i snijega, riznicu molitve i riznicu duša, ništa nije Izaku želio sakriti. Tajne nepoznate na zemlji vidjele su se jasno na nebu u kojem je vrijeme kod Gospoda sve kao na jednoj plohi, sadašnje, prošlo i buduće. I ono je pokazalo Izaku njegovu oca Abrahama i kako mu stavlja, dok je bio na žrtveniku, ruku na srce i osluškuje da li diše i kako je uzviknuo od radosti vidjevši čas kada se duša njegova sina ponovno u tijelo vratila. I naučio je tada Izak da se ne može s ničim usporediti čas vremena na nebu s danima, satima i godinama na zemlji, ni jednakom mjerom ih izmjeriti.

Samo još ponekad Izak bi se sjetio dana kada je bio vezan uz žrtvenik i oživio bi u njemu težak osjećaj da mu je smrt blizu. I živa je bila slika kada je svoj pogled na nebo upravio i čas u kojem je sjaj iz njegovih očiju nestajao. Tada je ugledao *Šehinu*, božansku nazočnost, ali sjaj u oči njegove više se nije vratio *I kad ostarje Izak, vid mu očinji gasio.* (Post 27:1).

XXXI. ČETVORICA U RAJU

*Jao meni, propadoh, jer čovjek
sam nečistih usana.*

Iz 6:4

Do koje mjere čovjek može ući u jezgru božanskih tajni? Probiti se kroz tvrde ljuske i opne vanjskog svijeta da bi se ušlo u unutarnji? Na to pitanje nitko sa sigurnošću ne može odgovoriti, jer u čudesno orašje, božanski vrt tajni rijetki su ušli, a još manje je onih koji su iz njega izašli i prekasno shvatili s kojom brzinom i lakoćom čovjek može ugasiti svijeću svog života i ispuniti svoju dušu noći bez kraja.

Jer, onaj tko u misterij nije spreman ući, a nije ni pozvan da uđe, umjesto svjetlosti samo će tamu prizvati. I svojim lošim djelom hranit će je i ona će uz njegovu pomoć i pripomoć nadzirati i tu osobu i svijet.

Upravo zato u životu svakog čovjeka važne su duše pravednika, jer tamo gdje vlada mrak one su u stanju naći svjetlost. Ali, ništa ljude toliko ne privlači kao ono što je zabranjeno. Upravo o tome je i priča o četiri rabina koji su naumili i odlučili ući u mističan Vrt tajni, u orašje.

Bili su to rabin Ben Aziza, rabin Ben Zoma, rabin Eliša ben Abuja i rabin Akiva.

I kada su ušli u orašje rabin Ben Azaj je pogledao oko sebe i istoga trenutka je umro.

Ni Ben Zoma nije puno bolje prošao, jer je suočen s onim što mu je bilo pred očima izgubio razum. A rabin Eliša odvojio je samoga sebe iz svijeta svoje židovske tradicije i vjere te postao heretik.

Samo se rabin Akiva, veliki židovski učenjak i duhovni učitelj vratio iz vrta tajni živ i u miru je živio sa sobom i svijetom.

Njegovi učenici bez daha su ga slušali kada je opisivao kako se sve dogodilo i što su zapravo doživjeli u orašju.

Rabin Akiva rekao im je da su prolazili svi zajedno kroz nebesku palaču i kada je Ben Aziza vidio njezin neopisiv sjaj njegovo tijelo taj bljesak nije moglo izdržati i kada je osjetio slabost i spoznao da nije tomu dorastao okrenuo se da pobjegne i vrati odmah kući. Ali, bilo je prekasno.

Od tog trenutka rabin Ben Zoma kao da više nije bio pri sebi i kada bi ga jedno pitali on bi nešto deseto odgovorio i tako su znali da je poludio i da su mu dani na zemlji odbrojani, što se je i potvrdilo, jer je ubrzo umro.

A rabin Eliša ben Abuja ušao je u prostor anđela Metatrona i ugledao ga je kako sjedi na Prijestolju, velik, strašno moćan i s krunom na glavi te se potpuno zbunio. Taj rabin se uspaničio, a u umu njegovom nastao je kaos. Jer, znanje mu je bilo nedovoljno da bi mogao pravilno razumjeti i rastumačiti što je zapravo vidio. I samo je izbezumljen vikao: „Bože sačuvaj, ta dvije su moćne sile na nebu“. I u tom trenutku sva njegova vjera se pogubila i napustila ga.

Mora se, istine radi reći i to da se Stvoritelj tada silno razljutio na anđela Metatrona, jer je i on bio kriv što je dopustio da ga Eliša ben Abuja vidi na Prijestolju s krunom, što je izazvalo kod njega pomutnju. Pravedni je odmah pozvao anđela Anatiela i zapovjedio mu da kazni Metatrona sa šezdeset udaraca užarenim bičem.

A rabina Elišu ben Abuju, zbog toga što je smatrao da

svijetom vladaju dvije sile više nitko nije zvao tim njegovim imenom nego, Drugi.

Ali, ništa studente nije toliko zanimalo kao, što je učinio njihov rabin Akiva stupivši u vrt tajni iz kojeg se jedini sretno vratio.

„Prvo“, kazao im je, „obilježio sam znakovima put kojim smo se kretali kako bih se znao vratiti do mjesta na kojem smo ušli u orašje. I u tom dijelu mističnog vrta zvanom *Pargod* bila je zavjesa. I sasvim neočekivano, odjednom su je razmaknuli anđeli razaranja i krenuli su prema meni odlučni da me ozljede. No u tom trenutku čuo se nebeski Glas s Prijestolja Slave“. I tu je rabin Akiva, na čas zašutio, a tišinu je prekinuo povik jednog nestrpljivog učenika: „A što je Glas rekao?“

Rabin Akiva, se prenuo iz svojim misli „Glas je rekao, odgovorio je: „Ostavite ga na miru“.

I nakon toga, dodao je, hodao sam oprezno dalje i na najvišoj nebeskoj razini ugledao sam Prijestolje Slave i preda mnom je bilo sveto Izričito ime Gospoda (tetragram), otkriveno u svojem punom značenju.

I nakon toga, milošću Božjom i njegovih anđela vjernih koji mu služe, bio sam dopraćen na mjesto gdje su bila vrata ulaska u orašje, u čudesan vrt tajni.

Studenti su još dugo sjedili bez riječi, zajedno sa svojim učiteljem istražujući svoje srce, um i dušu, naučivši da je drama mistika u njegovu traganju, u približavanju istini, čekanju i odricanju od mnogih stvari koje se susreću u svakodnevnom životu, uz pravilo: znati, odvažiti se i šutjeti.

Želja za ulaskom u orašje javlja se kod mnogih, ali samo rijetki u njega uđu i vrata se, ali nikada jednaki onoj osobi kakvu su ljudi ranije poznavali. Jer, čovjek bira, ali nebo izabire sebi one koje mu služe.

XXXII. NEBESA

*Po velikoj dobroti tvojoj
unići ću u Dom tvoj.*

Ps 5:8

Oči čovjeka neprekidno istražuju pitajući ne o onom što vide, nego o onom što ne vide. I srce ljudsko ponire u dubinu želeći se vinuti u sfere neba i saznati što se tamo krije.

I od usta do usta ide predaja o Prvom nebu u kojem Stvoritelj svijeta neprekidno iscjeljuje one koji trebaju biti iscijeljeni i oživljava one čiji duh, prema Njegovoj volji, mora živjeti.

Na Drugom nebu mjesto je počinka zvijezdama koje tu umorne dolaze jutrom kad sjaj njihov blijedi i u toj sferi neba mjesec se odmara kad sunce ojača.

U Trećem nebu je božanska, duhovna hrana za pravednike, a u Četvrtom se nalazi nebeski Jeruzalem zajedno sa žrtvenikom koji nadgleda čuvar i zaštitnik Izraela, anđeo Mihael, Princ Božje prisutnosti.

U Petom nebu nalaze se anđeoske skupine koje danju šute i samo se tišina oko njih preljeva i na to mjesto ulijeva. I anđeli dobro znaju da onaj tko nije u stanju čuti tišinu da ne može čuti ni glas svoje duše. A kad se spusti noć i bljesne Svjetiljka tame na dodir Božje Ruke anđeli počinju skladno pjevati.

O, kako je neobično i čudesno Šesto nebo! U njemu se nalazi riznica, a u njoj: snijeg, zdravlje, sreća, kišne kapi i oluje.

A u Sedmom nebu, On koji je Stijena svijeta čuva mir i blagoslove za sve duše pravednika, tu je još i vlaga, nešto poput rose kojom Svemogući oživljava mrtve. I samo nečujno prolaze anđeli Ofanimi zajedno sa Serafinima gledajući u Onog koji sve nadvisuje, svjedočeći o moći Jednog, o danima stvaranja, o sedam planeta i izvoru promjena baš kao što se u tjednu mijenjaju dani.

U Sedmom nebu nalazi se i sedmerokraka židovska svjetiljka menora, a oko nje je sedam Izraelovih duša, čvrsto međusobno povezanih: Abrahama, Jichaka, Jakova, Mojsija, Arona, Josefa i Davida. Jer, tu, na toj nebeskoj razini sveukupnost je vremena i prostora, svi univerzumi u svojem kretanju.

Ali, tajna koja se sad otkriva ljudskoj duši uznosi misao još dalje, do Osmog neba, mjesta Tajni svih tajni, misterije svih misterija. *Pogledah, kad ono sa sjevera udario silan vihor, veliki oblak, bukteći oganj, obavijen sjajem.* (Ez 1:4).

U Osmom nebu, anđeli Hajoti drže uzvišeno božansko Prijestolje. No dalje i više od toga čovjeku nije dano znati. *Što je sakriveno pripada Gospodu.* (Pnz 29:28).

XXXIII. PAROHET, ZAVJESA

*Kako su brojna tvoja djela, o Gospode!
Sve si to mudro učinio.*

Ps 104:24

U Raju se nalazi zavjesa kojom je Sveti, blagoslovljen neka je, odijeljen od svojih anđela upravo onako kao što i ljudska bića na zemlji teže da imaju svoju intimnost. Tako i Gospod ima svoj svijet koji je samo Njegov.

I zato postoji *parohet*, zavjesa koja je satkana od posebne materije, a slova koja su na njoj mogu se jednako čitati s obje strane baš kao što su takva bila i na Prvim pločama Saveza s kojima je Mojsije sišao sa Sinaja i mogla su se čitati s jedne i s druge strane Ploče, ista izgleda, i ne kao u ogledalu.

Samo ponekad, Onaj, kojeg ni jedna ljudska misao ne može spoznati, dopušta svojem anđelu Mihaelu da uđe k Njemu iza zavjese, a tu je i *Šehina'*, Božja nazočnost, koja će dragovoljno s Hebrejima poći u izgnanstvo.

I na zastoru koji stoji miran i nepomičan skrivajući *El Šadaja*, Svedostanog od očiju anđela, Njegove oči na *parohetu* gledaju utkan zapis svih čovjekovih djela, od prvog dana stvaranja do Dana na kraju svih dana.

I ta zavjesa, bit će ponovno u Hramu Jeruzalema baš kao što je bila i u prvom pokretnom hramu kojeg su Hebreji nosili pustinjom i divljinom. Jer Vječni je rekao: „*Neka ti tako zavjesa odjeljuje Svetiše od Svetišta nad svetištima*“. (Izl 26:33).

XXXIV.

SVOJINA KRALJA NAD KRALJEVIMA

*A ovo znamen je saveza,
koji stavljam između Sebe
i vas.*

Post 9:12

Na *El Šadajevom* mjestu u Nebu iznad neba nalazi se Mapa riječi koje je čovjek izgovorio i prevalio preko svojih usta, od svojeg postanka pa sve do današnjeg dana na zemlji. I ona ima oblik ljudske ruke s prstima i linijama kao što je i ljudska sudbina na njegovom dlanu ispisana.

Ali, čemu ta Mapa riječi služi? Ona pokazuje strukturu svijeta i tu su i sve rijeke, šume, svi gradovi, polja, pustinje i planine... Samo ono što Sveti u njoj vidi ljudsko oko ne može zamijetiti.

Oslikane crte, otkrivaju međusobnu vezu između ljudi i naroda i protežu se u Duhovnom Oku od zemlje do neba, vežući i povezujući sve sudbine ljudskih bića. Iz nje, *Ha Makom*, čita sve što se ikada dogodilo i sve što će se ikada dogoditi.

Ponekad je dugo zamišljen nad onim što vidi i kad se napokon primiri sve u univerzumima koje je stvorio *Elohim* u zvijezdama pali vatru i one plamte kao što plamti duh anđeoski i njihove kuće u njima.

I zvijezde čekaju da nebom prođe božanska kočija i tada se plamen kočije pretvara u vjetar koji kruži oko točkova, a opet Bog i tada svaku zvijezdu poimence zna kao što je već

odavno odredio gdje će se koja na svodu pojaviti i kojim će redom gasnuti. *On određuje broj zvijezda, svaku njezinim imenom naziva.* (Ps 147:4).

A o tim nebeskim svjetlilima brine anđeo Rahatiel, koji često i rado pomaže svojem Stvoritelju koji ga od milja i milošte zove svojom desnom rukom. I u svakom trenutku Rahatiel točno zna koliko ima zvijezda na nebu i pritom radosno pjeva himne i njegov glas svemirom odjekuje *Nebesa slavu Božju kazuju, navješta svod nebeski djelo ruku Njegovih.* (Ps: 19:1).

I zvijezde u kojima je oganj Svetog, živa su bića koje Milosrdni posebno voli. I one, znajući to, veselo trepere i blješte i čovjek gledajući u njih ushićeno kaže: „Koliko ih je samo na nebu!“ !

A kad kišno jutro osvane i miris s polja zemaljskih u visine uzlazi zajedno s mirisom stijena po kojima rastu biljke čineći zrak opojnim, dozivajući još mirtu, bosiljak, vrijesak, kadulju, mentu i majčinu dušicu, Onaj iz kojeg je sve stvoreno stoji nad svojim svijetom i sretan se osmjehuje .I tad svojom Rukom dugu na nebeski svod postavlja i iz nje izlaze boje kao razlivene kapi šarene kiše na krilima rajskih ptica i samo se čuje *Dugu svoju u oblak stavljam, da zalogom bude Savezu između mene i zemlje !* (Post 9:13). A dugin je dom u *Aravotu*, najvišoj razini neba, jer *Šehina* okružena je njome i oblacima.

A kad se duga umori držeći boje u luku da ih svi ljudi vide, ona se povuče i odmori na ramenima Kerubiela, Princa kerubina.

Usta njegova plamen obasjava, a oči mu svijetle poput dragulja. Na licu Kerubiela odraz je blizine Svetog. *Ispod svoda nad njihovim glavama bijaše nešto kao kamen safir, poput prijestolja: na tom kao prijestolju, gore na njemu, kao neki čovjek.* (Ez 1:26).

XXXV.

GLAZBA NEBESKIH SFERA

*Dan danu to objavljuje,
a noć noći, glas predaje.*

Ps 19:3

Harmonija nebeske glazbe ponekad stiže do zemlje, a oni koji čuju to savršenstvo pokušavaju ga pretočiti u note, u zvukove koji će dopirati iz različitih glazbala. Ali, ma koliko se čovjek trudio, glazbu nebeskih sfera nikada ne može točno prenijeti iz struna svoje duše u neko glazbalo. I tako se iz naraštaja u naraštaj rađaju muzičari, pjevači, skladatelji i kad netko nadahnuto svira otkrivajući zemlji svijet genija, ljudi koji slušaju tu glazbu pomisle „Taj zacijelo nije s ovog svijeta“.

I duša ljudska zadrhti i tom zvuku se potpuno preda, jer se odjednom otvara svijet božanskih univerzuma i njima lete anđeoski korovi koji istodobno kao i čovjek na zemlji sviraju i pjevaju.

I zvuk koji do njih dopire govori im da u harmoniji svega stvorenog kruže i planeti. I tada dok se čuje muzika, u svijetu raste čežnja, velika, duboka, neizmjerena, i čovjek na čas ostavlja svoje djelo, nije mu odjednom do jela i pića, čini mu se, mogao bi živjeti i bez kruha i vode, samo da može slušati tu predivnu glazbu božanskih sfera. I želio bi ući u melodiju, i sam postati zvukom i dosegnuti u čudesnim vibracijama i božanskim energijama Dom u kojem prebiva Elohim, Gospodar svemira.

Onaj koji tu glazbu, jednim pokretom svoje Ruke na zemlju prosipa, kao čudesno, svjetleće sjeme koje lebdi neko vrijeme nad zemljom, a onda put svjetlosti prolazeći Stablom života s deset osvijetljenih znakova što plamte, pronalazi genija.

I tko god čuje glazbu s nebeskih sfera samo za jednim žudi, poći Kući, Njemu, Kralju kraljeva u pohode stići. U nebo se vinuti i uzdignuti, dosegnuti sve ono što duša osjeća, a nikada ne može do kraja izreći.

I javlja se negdje u dubini bića osjećaj kakav je imao Mojsije kada je četrdeset dana i četrdeset noći boravio u blizini Stvoritelja, vidjevši na svojem tijelu i osjećajući u nutрини sjaj Njegova sjaja, Svjetlo Izvora besmrtnosti. I tada je Mojsije između riječi koje mu je Vječni govorio počeo razaznavati glazbu i sve je njome bilo ispunjeno i prekrivena, svaka misao, svaka duhovna staza kojom je valjalo poći..

I kada se Mojsije vratio sa Sinaja sve do posljednjeg dana svojeg života u sebi je stalno čuo melodiju Jednog. I tako je ponekad svojem narodu prenosio riječi Gospoda pjevajući, sljedeći glazbu u sebi koja se u njega utkala i satkala s njime u misao, u duh i sjaj koji nije silazio s njegova lica i tijela, kao što ni glazba nebeskih sfera nije nestajala. Jer, ona sama bila je božanska harmonija koja ga je snažila i uzdizala. Duh njegov nije se odvajao od Jednog. I obilato je darivao sve glazbom, koju dušom razumije neuk i učen, bogat i siromašan, jer *Nebesa slavu Božju kazuju*. (Ps 19:2).

A duša pritom oslobođena plovi beskrajem svemirom Beskonačnog Ein sofa, nošena lahorom Ruah ha kodeša.

A onda iznenada zavlada tišina iz koje se u tom času rađa Svjetlo i čovjek polako ulazi u dubinu sinagoge, stavlja na sebe molitveni ogrtač i veže molitveni pojas i odjednom zna što je važno, a što je na ovome svijetu ne važno, dok ga plavi i ispunjava ljubav prema Gospodu ulazeći kroz melodiju u zajednicu onih koji su Vječnom uvijek blizu.

I dok glazba nebeskih sfera plovi zemljom, oni znaju da svijet više nije mjesto duhovne praznine, nego da je svijet pun božanske slave. I čovjek koji pjeva u Božjem hramu osjeća da riječi Stvoritelja padaju u njegovo srce i dotiču Gospoda koji zna koliko čovjek može čeznuti biti s Njime.

I samo se još na čas čuje bilo vremena bez vremena u kojem čovjek postaje kantor Boga, onaj koji pjeva pjesmu kozmičke molitve i molitva postaje život, a život, molitva. I glazba tad nadilazi riječi i postaje mostom između čovjeka i Živog Boga, osjećaj za osjećaj, čudo i tajna postanka i beskonačna i jedina istina Jednog salivena u melodiju nebeskih sfera, u srce Njegove sveprisutnosti.

Jer glazba je, govor duše, svjetiljka u čovjeku, stvarnost duha i uvida duše dok čovjek i molitva u njoj i kroz nju postaju jedno u Jednom. I duša se u toj melodiji ponovno čista rađa otvarajući ljudskom biću najdublje iskustvo ljepote i sklada koje se preljeva iz onog koji je ograničen u Svetog koji je Bezgraničan. I sve što je bilo u svijetu razlomljeno, razdvojeno i slomljeno, rascijepljeno, ponovno biva kroz glazbu nebeskih sfera, iscijeljeno.

XXXVI. RIZNICA ZASLUGA

*Svoje sam ti riječi stavio u usta,
u sjenu svoje ruke sakrio sam te
kad sam razastro nebesa.*

Iz 51:16

Svatko mora svoj život izdržati. Tisuću je pitanja koje čovjek sebi postavlja razmišljajući zašto i zbog čega su mu se neke stvari dogodile i je li baš sve moralo biti tako.

Jednim dijelom otkriva uzročno posljedični niz koji proizlazi iz izbora i odluka, ali i onaj drugi dio života za koji zna da je bio izbor Neba i duše u njemu koja stječe iskustva i postaje bogatija i savršenija kao što čovjek za života postaje mudriji nego što je bio u mladosti.

Svakakvih ima i ljudskih sudbina i ljudskih priča, nebrojenih poput zvijezda na nebu. I upravo zato Gospod ima na nebu Riznicu zasluga, skrivenu čovjekovim očima. A u toj Riznici On čuva zasluge koje je pojedinac stekao svojim životom, osobito u danima koji su mu bili teški i puni nevolja kada je srce čovjeka na ispitu Nebeskog suda koji neprekidno zasjeda.

U toj Riznici zasluga puno je soba i dvorana, za one koji su primjerice bili teško ozlijeđeni u nesrećama i ratovima, tu su prostori i za one koji su umirali od gladi i za one koji su se teško razboljeli.

Mnogo je tu jada, ali i zasluga onih koji su se s nevoljama

hrabro suočili i borili i zaslužili svoje mjesto u Riznici zasluga, koju čuvaju službujući anđeli. I takvim dušama anđeli pletu krune zasluga, pričvršćujući svojim nježnim prstićima u krune zlato i biserje.

No običnim smrtnicima Riznica zasluga ostaje nedostupna i samo ju je Samilosni Kralj Mojsiju pokazao i otkrio mu da će iz te Riznice u Budući svijet ući mnogi pravednici, Oni koju su unatoč teškoćama i nevoljama Božje zapovijedi ispunjavali i koji Ga se u najtežim danima nisu odrekli, unatoč svim mukama i bolima, znajući da je Sveti uz njih, blizu.

I naposljetku Gospod im daje dar da vide što je upisano u srcu sunca koje svijetli i grije, a ne sažiže i zato sunce kad stupi pred Svetog, blagoslovljen neka je On, kaže mu: „Ispunio sam sve tvoje zapovijedi“. I kada to sunce izgovori, polako zalazeći, prema volji Vječnog, silazi u vode kako bi svijet ostao neozlijeđen.

I ako nema u blizini voda Gospod sunce sklanja u šator, štiteći tako bića na zemlji koja je stvorio. *Ondje suncu razape šator, te ono ko ženik iz ložnice ide, ko div kliče kad prelijeće stazu. Izlazi ono od nebeskog kraja, i put mu se opet s krajem spaja, ne skriva se ništa žaru njegovu.* (Ps 19:5).

Na karti krajolika Gornjeg svijeta nalazi se i Nebeska akademija, jer nema dana u kojem Gospod ne podučava duše pravednika. I anđeli im prilaze željni znanja želeći čuti o čemu Sveti čovjeku govori. I tako slušaju o istini koja se ne može oponašati, jer tada prestaje biti istinom i o zakonima Boga koji su zalogom ljudske slobode, jer Sveti ih je stvorio i utemeljio kako bi svijet po njima opstao. On ih je dao čovječanstvu i nikada ih nitko u svojoj mudrosti ne može nadmašiti. I kada Sveti odluči otići iz Nebeske akademije na njegovo mjesto učitelja dolaze Elijahu i Mesija.

I neprekidno traju rasprave, a Adonaj je dobro znao

I Bog moli

---

zašto je svoju svetu knjigu Toru dao baš Židovima, jer njihova misao ne podnosi sputanost nego voli istraživati i pitanjima nalaziti odgovor.

I za njih učenje Tore nije proizvoljnost nego dužnost i potreba da svijet osvjetljaju znanjem i sve dok je tako anđeo smrti nema pristup. Jer, život čovjeku taj anđeo ne može oduzeti dok proučava Knjigu života koju je Milosrdni pisao i u pisanju sebe dao. A na licima onih koji o Tori raspravljaju blista svjetlost raja, jer Raj nije izvan njih nego u njima.

XXXVII. ŽENE U RAJU

*Podignite oči i gledajte:
tko je to stvorio ?*

Iz 40:26

Duše žena pravednica žive u Raju u šest prelijepih palača. I tamo je njihov dom i svaka od njih ima svoju kuću i u njoj prekrasan baldahin ispod kojeg sjede anđeli i pjevaju.

Jer obično je tako, da bi netko postao pravednikom cijena je visoka i život je uvijek na ispitu i kušnji, a boli i patnje više je nego radosnih i bezbrižnih dana.

I zato ihŠšehina, Božja prisutnost neprekidno svjetlom obasjava.

Hoćemo li sad u Nebo poći? U koju ćemo kuću ući? Možda u onu u kojoj živi duša faraonove kćeri Bitije koja je spasila Mojsija izvukavši ga iz vode. Božjom providnošću bila je nadahnuta i sudbina joj je bila da utre spas židovskom narodu.

Svako jutro Bitija bi silazila do Nila očekujući da voda donese onog čije je tijelo svjetleći jednom doista stiglo u pletenoj košarici od šiblja. I dok je Mojsije, slabo i nejako dijete u košarici plakao ona je vidjela da je dječak obrezan i znala je iz kojeg naroda dolazi. I ona ga je prigrllila i odgojila uz svesrdnu pomoć anđela Gabriela, anđela božanske snage koji je pomagao Bitiji, ali i Mojsiju u njihovoj svetoj misiji.

I Bog moli

I Bog tada, gledajući sve to reče faraonovoj kćeri: „Mojsije nije tvoj sin, a svojim sinom ga zoveš. Ti nisi kćer Izraelova, a ipak ja ću te kćerkom Izraelovom zvati.“

I Bitija je tada ušla u vodu Nila i ona je prekrile njezino tijelo i skupila se voda se nad njezinom glavom i ona je pod vodom zaustavila disanje. I kada je na površinu Nila izronila bila je nanovo rođena i očišćena i pročišćena duha i tijela od idolopoklonstva egipatskog, prigrlivši vjeru Izraela svojom. I zbog svih njezinih zasluga Gospod je ubroji među žene pravednice, kćeri neba koje će živjeti u nebeskim palačama i učiti zajedno Toru. I u nebeskoj akademiji često će se pravednici sjećati Bitije i pramajki Sare, Rebeke, Lee i Rahele, Mojsijeve majke Johevet, proričica Mirjame i Debore, Hulde koja je pronašla izgubljenu knjigu Ponovljenog zakona, Abigajl čija je plemenitost i poštenje postalo svima primjer i Serah bat Ašer, nje, posebno.

XXXVIII. SERAH BAT AŠER

Ime kćeri Ašerovoj bilo je Serah.

Br 26:46

Priča gotovo uvijek nekako zastane kada se spomene ime neobične i dugovječne Serah bat Ašer, one koja je vlada na nebu mirijadama žena pravednica i koja je živjela u vrijeme Josipovo, u naraštaju onih koji su iskusili egzodus iz Egipta.

Svevišnji ju je obdario velikim proročkim moćima. Još dok je bila djevojčica Josipova braća tražila su od nje da im pjeva pjesme . I kada su braća pronašla u Egiptu Josipa na životu nitko od njih nije se usudio to reći ocu, bojeći se da će se od te vijesti toliko uzbuditi da bi njegova duša mogla tijelo napustiti. I tada su pozvali Serah da svira na harfi i pjeva Jakovu: „Josip je živ, Josip je živ“. I iznenada Jakov je shvatio što mu želi reći, ustao je sa svog mjesta i upitao gušeći se u suzama: „Je li to istina?“ I kada mu je potvrdila dao joj je blagoslov dugovječna života, tako da je Serah bat Ašer živjela duže od Metušalaha.

Ona je prva prepoznala u Mojsiju onog koji će Hebreje izvesti iz Misira i pomogla mu je da prije izlaska pronađe kovčeg u Nilu u kojem su bile kosti Josipove i bez kojih Egipat nisu željeli napustiti., taj strašni Dom robova. I pokazala je Mojsiju mjesto gdje su dolazili egipatski vračevi i astrolozi i

gdje je nedaleko od njega kovčeg s kostima Josipa na dnu Nila bio potopljen. I Mojsije je tada viknuo: „Josipe, mi odlazimo iz Egipta, došlo je vrijeme da se izbave djeca Gospoda, zovem te da ideš ispred mene i kosti tvoje nosit ćemo u Kanaan. Ako se pokažeš dobro, a ako ne, Hebreje moraš osloboditi zakletve da s kostima tvojim, krenu u slobodu“.

I tada kovčeg s kostima Josipovim izroni iz Nila. i Mojsije je nosio kovčeg na svojim ramenima. *Mojsije ponese sa sobom Josipove kosti. Jer Josip bijaše zakleo Izraelce riječima : Bog će se zacijelo za vas zauzeti. Tada i moje kosti odavde ponese sa sobom.* (Izl 13:19).

Bog će se za vas doista sjetiti, i tada ponese moje kosti odavde. (Post 56:25).

I kada su Hebreji s jednom vjerom i jednim srcem ušli u Crveno more prvo su Josipov kovčeg u vodu unijeli, njegova duša bila je duša pravednika i kada je kovčeg dotaknuo more, ono se razdijelilo, jer Josipovo tijelo i duh bili su čisti.

Upravo taj prizor i tu sliku ulaska u more i prelaska preko Crvenog mora vidjela je Serah bat Ašer u svojoj viziji, vidjevši i anđele koji ih prate i ukazala joj se Božja nazočnost i čula je Mirjam kako svira i Pjesmu mora i gledala je u Elohima koji je moru zapovjedio da se razdijeli. I vidjela je morske valove poput golemih ploha ogledala u kojima je svatko prelazeći preko vode mogao vidjeti drugog. A ti drugi bili su svi Židovi, oni koji su odavno umrli, koji su tada u tom času živjeli kada se prelazilo preko Crvenog mora i koji će se tek roditi.

Serah bat Ašer u predaji svojeg naroda nikada nije umrla. Ponekad se još pojavi pred učiteljem koji govori o Prelasku preko Crvenog mora i ona tada zastane, sluša i kaže :“ Ja sam svjedokinja, ja sam bila tamo „. I svi začuđeno gledaju na prozoru lik stare žene. A neki tvrde da su je vidjeli u devetom stoljeću u Isfahanu i tamošnja sinagoga nazvana je zbog toga njezinim imenom.

I s koljena na koljeno ime Serah bat Ašer se ne zaboravlja, žene proročice, vizionarke koja u nebeskoj kući stanuje. I baš nju Gospod je živu u nebo uznio poput Henoka i Elijahua te i u

Tori piše *Sinovi Ašerovi: Jimna, Jišva, Jišvi, Berija i sestra im Serah.* (Post 46:17).

XXXIX. IMA JEDNO MJESTO

Anđeo će moj ići pred tobom.

Izl 23:23

Postoji jedno mjesto kojem smrtno biće ne smije prići, a to je ono na kojem se anđeli nebeski okupljaju čekajući da izvrše svoje misije. Jer, pomoću njih Nebo i Zemlja se povezuju. A anđeli, koji su izvršili svoje poslanje čekaju da prođu vatrene božanske kočije, snažne poput lavova. I još ne smiju početi pjevati Stvoritelju sve dok se ne pojavi anđeo Sandalfon noseći Bogu u naručju sve molitve koje je sakupio od ljudi na zemlji. I tek tada začuje se pjesma *Svet! Svet! Svet Gospod nad vojskama!* (Iz 6:3).

I mirijade anđela pjevaju, a pred njima stoji Mihael, Princ božanske prisutnosti kojeg *Elohim* šalje da kazni pale anđele.

Jer, on, Mihael, anđeo čuvar Izraelov bit će sa Stvoriteljem i na Kraju dana kao što je bio i U početku i predano služi Svetom, zajedno s Gabrielom, Urielom i Rafaelom.

A tijelo je Mihaelovo od snijega, zraka i svjetla i svugdje vjerno prati *Šehinu*, Božju nazočnost. A u rukama pritom stalno drži ključeve Neba i pomno pazi i štiti duše pravednika. I od kako je svijeta sve vidi i pamti i bio je prisutan nebrojenim događajima na zemlji. Pomagao je Abrahamu i Jakovu, Mojsiju,

Esteri i mnogim drugima.

A na mjestu koje pripada anđeoskom zboru može se vidjeti i Elijahu čije je tijelo i dušu Svemogući već odavno pretvorio u anđela. I krila su mu golema i kada ih raširi dopiru s jednog kraja na drugi kraj zemlje. I Elijahu tad kaže Svetom, *Kako je mnogo u tebe dobra, koje čuvaš za one koji te se boje.* (Ps 31:19). I oko njega je svjetlo, ono kojim je Bog razotkrio Mojsiju zemlju Izrael od Gileada do Dana, svjetlo kojim je nadahnuo dušu Davidovu da bi iz nje psalmi potekli, svjetlo kojim je i Adam vidio, ne ono što stane u pogled oka, nego sve ono što stane u uvid i sliku duše. Bila je to svjetlost koja je uklonila tamu nižeg svijeta i zasjala kao što *Svjetlost se prosipa na pravednika* (Ps 97:11).

I od svih anđela Gospod posebno voli Elijahua, jer nema kutka na zemlji gdje njegova pomoć nije potrebna i on je zaštitnik pobožnih i čuva ih od zla i opasnosti, slično kao što čini i anđeo Galizur kojem je Adonaj povjerio svoje tajne. I kad prolazi pokraj Elijahua, plamen Njegovih božanskih kočiju ne može mu nauditi i kad raširi svoja moćna krila Elijahu njima štiti od vatre nebeske i druge anđele. I samo on može ući u Ognjenu rijeku i živ iz nje izaći.

Snažan je anđeo Elijahu, od Boga je izabran da ljude opominje i naviješta im dane tame i očaja, ako se ne pokaju.

Iz daleka vide se u skupini anđela i čuvari ljudskih sudbina koji su najsretniji kad pravedniku mogu pomoći da kaže istinu i kad stignu do čovjeka koji očajava i u njega uliju nadu. I tako oni prate i dijele sudbinu onih koje čuvaju. I ponekad putem razgovaraju s anđelima koji pronalaze ljudima izgubljene stvari i zimi kad snijeg pada svoje ozeble prste anđeli izgubljenih stvari griju na svjetlosti radosnih duša kojima su vratili ono što više nisu mislili pronaći. I tajnu im ne razotkrivaju da anđeli izgubljenih stvari sa sobom uvijek nose male svijeće kojima vide u dubinu zemlje i mora.

A u misiji njihovoj često ih prati anđeo kiše koji čini čuda, zeleneći zamahom krila polja i napajajući žedne duše u pustinji u kojoj preko noći iznikne cvijeće, poput saga žarkih boja.. A osobito u proljetnoj noći anđeo kiše ide od drveta do drveta i nečujno otvara pupoljke koji svjedoče o vječnom krugu mijena. A s njime svijet obilazi i anđeo Ragšiel, anđeo snova koji daje odgovor onima koji ga trebaju i ne mogu bez njega nastaviti živjeti, jer više ne znaju što je istina, a što nije. I je li u srži istine, kao u čvrstoj kori koštice u voću istina koja je gorka ili ima okus medne slatkoće.

I odjednom se na mjestu gdje su okupljeni anđeli pojavljuju boje: kraljevska purpurna, nebeski plava, bijela boja čistote i crna, onih koji tuguju. I iz njih niče zlatna boja božanskog suda i grada Jeruzalema, zatim crvena puna životne snage, a iz nje izvire svjetlucava srebrna kao trag mjeseca u tihoj ljetnoj večeri na moru, znak koji mjesec ostavlja samome sebi da bi se zorom znao vratiti u svoju nebesku kuću, nevoljan da ode, prateći u tami one koji se tajno vole.

Ali, sve to traje tek još trenutak i zatim stiže veliki oblak nošen *Ruah ha kodešom* i sav prizor anđeoski prekriva bijeli pramen poput dima i skriva njihova lica i boje, svijet prirodnog i nad prirodnog, Gornji i Donji svijet. I sve se još pred očima povezuje i susreće i zatim razdvaja i od čovjeka udaljuje. Samo se šum vode čuje i Sveti k njoj silazi, jer *Duh Božji lebdio je nad vodama*. (Post 1:2).

XL.

VRIJEME DAVANJA TORE

*Onda rekoše Mojsiju:
„Ti nam govori, a mi
ćemo slušati“.*

Izl 20:19

Svevišnji je dugo razmišljao kojem će narodi darovati Toru i kada je dobro promislio odlučio je dati je Židovima zbog njihove sklonosti da uvažavaju i cijene različito mišljenje i o tome raspravljaju, jer za Izrael „čuti“ *šma*, izuzetno je važno. Jer i ON sam, otkriva se govorom. A i znao je da će baš zbog tih osobina Izrael biti poseban, narod koji će znati pažljivo slušati, ali koji neće uvijek biti i poslušan, jer strana će mu biti slijepa poslušnost, primanje bez upitanosti. I tako će njihov odnos vječno biti živ.

Ali, trebao je još Sveti, odabrati i okružje u kojem će Izrael primiti Toru i pogled mu je pao na goru Sinaj, jer ona bijaše najmanja od svih planina i upravo to će povezati na istoj razini ljudski ponos i poniznost koji neće međusobno biti kod Židova suprotstavljeni.

I znao je Kralj kraljeva da će Njegov izabrani narod razmišljati o gori i shvatiti koliko je važno da čovjek u sebi ima ponosa i samopoštovanja, jer su obje kvalitete, ponos i poniznost potrebne onom koji uči, proučava i podučava Toru. I zato je *El Šadaj* Židove blagoslovio i molitvom pomoću koje će izraziti želju da im duša bude poput praha ponizna, jer shvatit

će da On, Sveti, blagoslovljen neka je, s bahatim čovjekom neće moći na istom mjestu živjeti. I bio je *Adonaj* siguran da onaj čovjek koji u sebi neće imati snage i samopoštovanja da neće moći svladavati prepreke, kušnje i izazove, a njih u životu uvijek ima. I tek kad će čovjek uspostaviti u sebi ravnotežu produbit će s Njime svoju svjesnost pomoću Knjige života, svete Tore. Poniznost će mu otvoriti dublju vezu sa svojim Stvoriteljem, a samopoštovanje bit će u onog koji će sa sigurnošću slijediti Božji put. I baš te osobine i vrline, kakve je zamislio, sažet će u Mojsiju, koji će za sebe reći da je rob Božji, onaj koji uvijek može boraviti u blizini Svemogućeg. I koji će biti svjestan da mu je On, Gospod, podario sve darove koje ima.

I tada Sveti, držeći Toru u blizini srca neba obuhvati svojim Okom pustinju oko Sinaja, jer onda kada će davati svoju knjigu čovjeku, neće imati vlasnika, što znači da će Židovi razumjeti da Tora pripada svakome od njih pojedinačno. I kao što pustinja čovjeku otkriva beskraj tako će i Toru moći neprekidno i beskrajno proučavati, otkrivajući uvijek nova značenja.

I radost se vidjela na licu Gospoda. Onaj koji je Vječan vječno će pamti dražest Izraelove mladosti, ljubav svadbenih dana, narod Izraelov koji ga je s toliko vjere slijedio u divljini.

Ali, planine su čule misao Stvoritelja i počela je svađa među njima, jer svaka je željela sudjelovati u davanju Tore i odjednom počele su se micati i mijenjati svoja mjesta i brdo Tabor reklo je Karmelu: „Idi, vrati se na svoje mjesto dok te Gospod ne pozove“. A brdo Karmel je odgovorilo: „Ti se vrati na svoje mjesto, Sveti te nije zazvao“. No Kralj kraljeva nad svim kraljevima ih primiri i pomiri rekavši im da je brdo Sinaj sveto i da tamo nitko nikada nije donio idole.

I tada je Mojsije čuo glas Adonaja, jer *Pozva Gospod Mojsija na vrhunac brda.* (Izl 19:20).

I u tom prelijepom času sve je na trenutak utihnulo, dah

univerzuma je zastao i nikakav zvuk se nije čuo. I Gospodar nad svim vojskama otvorio je sedmo nebo i stajao je pred Mojsijem u svoj svojoj neizmjernoj i veličanstvenoj ljepoti sa sjajnom krunom na glavi i kad je počeo govoriti iz Njega je isijavala svjetlost i glas Mu je bio snažan i sav Izrael je zadrhtao i pao na zemlju ničice i ležali su podno gore Sinaj kao mrtvi, dok su riječi Gospodnje letjele oko njih kao upaljene baklje, koje su se propinjale do zvijezda. Bilo ih je na sve strane i neprekidno uzdizale su se u visinu i vraćale. I dok su te vatre letjele uokolo Izrael nije davao znakove života.

I tada, u tom času, sveta knjiga Tora reče svojem Stvoritelju: „Premilostivi, hoćeš li me dati živima ili mrtvima?“ A ljudi su i dalje ležali na sve strane, nepomično, jer ono što su vidjeli, duše njihove nisu mogle preživjeti. I tada Kralj Samilosni objavi: „Ja ću ih oživjeti“. I polako, ljudi su se počeli micati i uspravljati svoja tijela koja su im još strašno drhtala i vidjelo se, da unatoč tomu što se trude stajati, da ih noge ne drže, i ponovno su licem na tlo padali.

I tada *Elohim* pozove dvadeset mirijada svojih anđela, za svaku osobu po dva svoja poslanika. I što su učinili anđeli premili, poslušavši riječ Gospoda? Jedan bi položio svoju ruku na srce čovjeka kako bi njegove otkucaje smirio i primirio, a drugom rukom anđeo bi ga obgrlio oko vrata i prstima nježno mu glavu prema nebu podigao, kako bi svatko mogao vidjeti neizmjernu slavu i sjaj Jednog.

I Bog bi svakog od njih upitao: „Prihvaćaš li Toru?“ I svi Židovi su zajedno odgovorili: „Prihvaćamo“. I u tom presvetom času uklonili su se oblaci i Gospod na Sinaju pokaže im svojih sedam nebesa i svoje univerzume kako bi vidjeli i znali da nema nikakve moći nad Njim, Jednim..

I šesto tisuća Židova gledalo je svojim očima ono što nikada nitko vidio nije dok su anđeli prozračni, svakome od njih i dalje desnu ruku držali na srcu i lijevom im glavu nježno

podizali. I ljubav ih sve obuze, ljubav međusobna i neizmjerana.

I Bog otvori prema čovjeku svoje duhovne prolaze i čovjek, otvori svoju dušu Ljubavi Vječnog. I On Sveti, dotakne je, i duša postade pečat sjajni, otisak Beskonačnog Ein sofa u čovjeku. Onom koji mu je svjedok i koji će o Sinaju i Objavi tisućljećima govoriti, iz naraštaja u naraštaj *Tebi je pokazano da znaš da je Gospod pravi Bog i da nema drugog uz njega. S neba ti se oglasio svojim glasom da te pouči ; dopustio ti da vidiš njegov veliki oganj na zemlji; ispred ognja čuo si njegove riječi!* (Pnz 4:36).

I duh Kralja nad kraljevima koji bijaše na Sinaju na ljudska bića je sišao i još svijetli u srcu koje je kralj duše, srcu koje je anđeoskom rukom bilo dotaknuto i sjajem Svetog, prosvijetljeno.

I tada Beskonačni, pozove Mojsija, nazvavši ga učiteljem, jer je Mojsije kapije neba svojom vjerom otvorio i nije ustuknuo ni pred anđelom Kemuelom koji ga je tada upitao što to radi i smrću mu zaprijetio. A Mojsije mu je smireno odgovorio da je došao iz ruku Boga svetu knjigu Toru primiti.

No to nije bilo sve što je Mojsije učinio, jer prešao je i preko Ognjene rijeke i prošao pored anđela uništenja koji ga nisu sažgali vatrom, jer su znali da je njegov život u rukama Stijene svijeta.

I kada se Mojsije približio mjestu Božjeg prijestolja Slave morao se još suočiti s anđelom Sandalfonom, silnim u svoj veličini, koji sakuplja molitve Izraela na zemlji i nosi ih Bogu.

Četrdeset dana i četrdeset noći Mojsije je od Gospoda učio Pisani zakon danju, a usmeni noću. I Bog mu je objasnio sedamdeset značenja svake riječi u Tori. I pamtio je Mojsije kako je Vječni svakom slovu Tore svojom rukom stavljao krune i da će se, kad tomu bude vrijeme, pojaviti čovjek imenom, Akiva ben Josef koji će im odgonetnuti značenje.

I polako i strpljivo Mojsije je učio i zatim zapisao povijest

svijeta od Postanka do Kraja dana.

I dok je sa Sinaja silazio znao je *Gospod će kraljevati
dovijeka, tvoj Bog Sione, od koljena do koljena. Aleluja ! (Ps
146:10).*

XLI. PLOČE SAVEZA

*Kad Gospod svrši svoj razgovor s
Mojsijem na sinajskom brdu, dade
mu dvije ploče Svjedočanstva,
ploče kamene, ispisane prstom
Božjim.*

Izl 31:18

Prve ploče Saveza Gospod je sam napravio uoči prvog Šabata. I dok ih je stvarao oko Njega su se okupili anđeli kako bi bolje vidjeli Svetog kako ih ispisuje i prelazi preko slova crnom vatrom preko bijele vatre.

I kada je svih Deset zapovijedi bilo dovršeno slova su bila prozirna i mogla su se jednako čitati s obje strane ploče Svjedočanstva.

No odakle je Gospod uzeo kamen ne zna se pouzdano. Jedni tvrde da ga je uzeo od kamena temeljca svijeta, a drugi da je uzeo safir sa svojeg Prijestolja Slave, a treći su uvjereni da je Ploče načinio od snijega. No u svakom slučaju nisu bile od materije nego od daha Njegova. Jer *El Šadaj*, Svedostatni, njime je izrezbario prva slova koja su još bila u tekućem stanju kao voda i u promjeni sve dok Sveti nije preko njih prosuo snijeg i učvrstio ih, kao što je i zemlju iz snijega stvorio.

Upravo tako i Tora je prvo bila misao, a zatim voda u kozmičkoj posudi i tek kada će je davati Izraelu bit će slična kamenu. I zato se u njoj povezuju krugovi života i smrti, rađanja i umiranja, hladnog i vrućeg, vlažnog i suhog. *Kad snijegu kaže: „Zasniježi po zemlji!“ i pljuskovima: „Zapljušti*

silno!“ svakom čovjeku zapečati ruke da svi njegova upoznaju djela. (Job 37:6).

Ali, kada je Mojsije sišao sa Sinaja i vidio svoj narod kako pleše oko zlatnog teleta slomio je ploče Saveza i anđeo smrti spustio se na zemlju. A slova su letjela na sve strane poput jata ptica koje se iznenada uznemire i preplaše i odjednom vinula su se u nebo i nestala.

I tuga je zavladala i Svesilni je htio sve koji su se klanjali zlatnom teletu usmrtiti, ali Mojsije mu je rekao: „Ako njih izbrišeš iz knjige života, izbriši i mene“. I Sveti se sažalio u svojem milosrđu i pozvao Mojsija da načine druge ploče Saveza i obvezao ga da nikada nikome ne kaže što je pisalo na prvima. Tada je Mojsije spoznao koliko je kratak put od uzvišenog i besmrtnog do smrtnosti. Od cjelovitosti do razlomljenosti.

A Gospod je učinio da Mojsije iz svog sjećanja izbriše riječi koje su bile Božjim dahom u prve ploče Saveza upisane. I godinama, sve do svoje smrti u Božjem poljupcu Mojsije se pitao: „Može li ono što je bilo slomljeno ponovno biti cijelo?“

XLII. VJENČANJE BOGA I IZRAELA

*Evo, dolaze dani- riječ je Gospoda- kad
ću s domom Izraelovim i s domom
Judinim sklopiti Novi Savez.*

Jr 31:31

U kozmičkom stablu svijeta upisan je dan svih dana kada je Stvoritelj kao mladoženja na brdu Sinaj izašao pred svoju nevjestu, zajednicu Izrael, u svojoj snazi i ljepoti. Jer tako je odlučio *Zakon ću svoj staviti u dušu njihovu i upisati ga u njihovo srce. I bit ću Bog njihov, a oni narod moj.* (Jr 32:32-33).

I stajao je pred Kraljem svih kraljeva sav narod Izraela *Obazri se oko sebe i pogledaj : Sabiru se svi i dolaze tebi. Života mi moga-riječ je Gospoda-svima ćeš se njima zaodjenuti ko nakitom i njima ćeš se ko nevjesta ukrasiti !* (Iz 49:18).

I u tom času gora Sinaj je procvjetala, jer Izrael pripada Gospodu i on je njihov Otkupitelj, štit i nada u danima sreće i u tami izgnanstva.

I tada Sveti, blagoslovljen bio On, iznese pred narod Izraela svoju svetu knjigu Toru kako bi djeca Njegova znala živjeti u miru. I podari im zakone koji će biti vječni za sva pokoljenja.

I svatko tko je bio na tom nebeskom vjenčanju spoznao je što znači život kada je Božja riječ u čovjeku. I zato iz naraštaja u naraštaj Židovi čitaju Toru kao što zaljubljen čita pismo

ispitujući svaku riječ i svako slovo tražeći i odgonetavajući značenja od kojih život ovisi. I u toj ljubavi Ljubljenog postaju cjeloviti i sretni.

I dok su stajali pred Svemogućim na Sinaju čuli su se samo u tišini otkucaji njihova srca održavajući ih na životu kao što zakoni Božji sve stvoreno drže u opstanku.

I riječ Božja putuje tisućljećima s Izraelom, i čovjek se budi jutrom i navečer kad liježe s molitvom Jednog na usnama, čuvajući u srcu mudrost sjećanja na Onog koji je zakone i molitve dao i kroz njih podario sebe, jer On Sveti, je pisao, i sebe u svaku riječ i svako slovo svojim dahom satkao.

I svatko tko uči Toru i poštuje zakon Božji postaje sveta svijeca čiji se plamen uzdiže visoko u Nebo i njihove riječi pravedni suci kušaju. A sveta knjiga Tora, nebeska *ketuba* je ugovor između Izraela i Gospoda, sjećajući ih na dane njihove mladosti i riječi *Zaručit ću te sebi do vijeka; zaručit ću te u pravdi i u pravu, u nježnosti i u ljubavi.* (Hoš 2:21). I tu prvu Toru zapisao je svojom rukom Mojsije, prorok nad svim prorocima i Zakon je predao svećenicima, sinovima Levijinim I od tada Tora je okrunjena draguljima i okružena sjajem svjetiljke sa sedam grana koje svijetle svjetlom koje otkriva sedamdeset slojeva Knjige života, svete Tore.

I kroz nju vječno se povezuju u jedinstvenom Imenu Gospoda čovjek, Bog i zemlja i otkako je Tora dana Izraelu ni jedno slovo u njoj nije promijenjeno. Jer, *El Šadaž* u toj Knjizi prebiva objavljujući se svakoga dana i svake noći u dušama onih koji iz nje uče. I njihovo je srce dotaknuto Njegovom Rukom i kroz Toru i učenje susreću se Onaj koji je Beskonačni i onaj koji je u svojem znanju i krhkosti, ograničen.

I svake godine, na blagdan sedmica, Šavuot, u vrijeme primanja Tore u čovjeku živi misao da je preobražaj moguć, da su pred svakim ljudskim bićem u njegovom duhovnom razvoju prepreke postavljene da ih se nadilazi, da sve u svijetu

I Bog moli

---

kakvog znamo prolazi, ali samo zakoni Vječnog su vječni, samo riječ Njegova zauvijek na nebu ostaje. U mijenama ljudskih sudbina svi su dani života satkani, sve radosti i sve boli, ali čovjek povezan kroz riječ sa Svetim Jednim, mirom odiše znajući odakle milost Njegova dolazi. Ali, takav čovjek zna i zašto tuga u njemu stanuje kad svjedoči koliko ima u svijetu patnje prouzročene ljudskom pohlepom u onih u kojima nema za potrebite milosti. Ali, početak dana i ima i Kraj dana i naposljetku svakome će se suditi prema zaslugama.

XLIII. PRVI ŠABAT

*I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti,
jer u taj dan počinu od svega djela svoga
koje učini.*

Post 2:3

Prvi Šabat bio je prvi dan Nove godine *Roš hašana*. I Svemogući je učinio da je dnevnog svjetla bilo trideset i šest sati i svjetlošću držao je tamu odvojenom od blagdana. Sedmi dan, Kralj kraljeva nad svim kraljevima blagoslovio je i posvetio.

I netko će možda pitati zašto je to učinio ? A Pravedan, Milosrdan Sveti znao je, da nije tako uradio da bi se Adam koji je načinjen šestog dana, prestrašio da je vidio tamu, jer s njome se još nije susreo.

I svi su slavili dan kojeg je Bog sebi odvojio i blagoslovio ga. I svatko na zemlji i na nebu čuo je riječi upućene Izraelu da će onom tko će poštovati Šabat i slaviti ga to biti uzeto kao da je ispunio sve zapovijedi Svete knjige Tore.

I kada čovjek koji moli na Šabat kaže *Tako bude dovršeno nebo i zemlja* (Post 2:1) dva anđela dolaze do njega i stavljaju mu svoje ruke na glavu govoreći *Krivica ti je skinuta i grijeh oprostjen.* (Iz 6:7).

I kada čovjek na taj blagdan odlazi u sinagogu anđeli ga prate idući s njime korak po korak, a kada se kući vraća i dobri anđeo vidi da je sve na stolu postavljeno kao što treba biti on

glasno kaže da će tako biti i sljedećeg Šabata i molitvu čovjeka potvrdi s „amen“. Ali, ako na stolu nema upaljenih svijeća, ni bijelog prostrtog stolnjaka, ni vina ni kruha ni soli, zli anđeo kaže: „Tako će u kući ovog čovjeka biti i idućeg Šabata“, a dobri anđeo mora mu u tom času potvrditi s „amen“.

No doista, nikada čovjek koji ide u sinagogu nije sam, jer ga prati *Šehina*, Božja nazočnost i duša vjernika biva prosvijetljena i u njoj niču nove spoznaje. I Sveti Jedan, uživajući u radosti onih koji slave Šabat ponovno izgovori riječi *Ti si sluga moj Izraele, u kom ću se proslaviti*. (Iz 49:3).

I u tom trenutku čuje se na nebu blagdanska glazba, a anđeli se okupljaju u Dvorani svjetla i sjede sretni oko stola zajedno sa serafimima. I tada od njih dobiju blagoslove i ne boje se više Ognjene rijeke koja na Šabat miruje i prestaje teći i uživaju u jedinstvu fizičkog i duhovnog, u skladu tijela i duše i sve obuzima dodatni duh i uvid dok vosak sa svijeća nečujno kaplje u mir i srce svijeta i utječe u more sjaja i veličanstvenosti Njegova stvaranja. I u jednoj jedinoj kapi otkriva se ocean mudrosti i volja *Elohima* koji ponekad učini da se iznenada na nekom mjestu susretnu pijesak pustinje s kristalnim snijegom planinskih visova.

I dok ljudi sjede za stolom na vrhu srebrnog svijećnjaka svijetli šesterokraka zvijezda čije stranice trokuta govore o savršenosti, mudrosti i ljubavi, o susretu svijeta koji je Gore, sa svijetom Dolje. I na sve četiri strane svijeta putuje vjetar noseći sobom okus i blagost Šabata i negdje iznenada, nepoznati netko zastane začuđen udahnuvši dotad nepoznati miris i pomisli: „Gle kao da sam u raj. Odakle dolazi?“ I sjeti se pramajke Sare koja bi uoči Šabata u svojem domu kojeg je načinila svetim, zaštićena oblacima slave, usitnila pregršt mirisnih listova u prah i dala ih vjetru da ga raznosi svijetom zajedno s onim što je željela ljudima reći, da čovjek može biti svet, jer Sveti, blagoslovljen bio, živi u svakome.

I sve promatraju anđeli koji imaju svaki po šest krila, svako za jedan dan u tjednu, kojima pjevaju pjesme Adonaju, samo na Šabat šute i ostaju nijemi, jer taj blagdan sam pjeva himne *El Šadaju*, Svemogućem.

XLIV. ABRAHAM SPOZNAJE BOGA

*Ne boj se Abrahame, ja sam ti zaštita,
nagrada tvoja, bit će vrlo velika !*

Post 15:1

Abraham je još kao dijete danima sebi postavljao pitanja na koja nije dobivao odgovor. I nastavio je duboko u sebi potragu za istinom ne znajući točno gdje će ju naći niti da li ima ime. Ali, ta potraga stalno ga je držala budnim, javila bi se kao iznenadni bljesak ili bol razočaranja kada mu se učinilo da je odgovor blizu, ali ga nije nalazio. I to se nastavljalo na javi jednako kao i u snu.

I kada bi jutrom ustao, otišao bi u polje i stajao pod plohom plavog neba koje je mirovalo i vidio je sunce koje je prostiralo svoje zrake po svemu i pomislio bi: „To je Bog“. A onda kada bi se prikrao u smiraj dana sumrak sunce je nestajalo i postalo bi mu jasno da se molio njemu koje nije onaj za kojim je čeznuo i vapió. I glas bi mu se oteo iz duše poput krika i putovao je u visine „Ja samo želim znati tko je stvorio nebo i zemlju!“.

I uskoro spustila bi se tamnomodra zavjesa noći i na njoj je bila nebeska mreža s milijardu blistavih zvijezda i među njima sjajio je mjesec. I Abraham je na čas povjerovao „Mjesec je Bog, a zvijezde su njegove sluge“. I cijele noći ostajao bi budan i molio se mjesecu sve do zore, kada bi mjesec nestao i

zvijezde s njime. I zora bi zarudjela i sunce se ponovno rađalo iz oblaka i izlazilo na istoku. I odjednom bio je posve siguran i rekao je samom sebi: „Zvijezde, sunce i mjesec služe Bogu, a ne On njima.“

I tako je Abraham u svojoj duši, srcu i umu napokon spoznao Jednog. I od tada samo se Njemu molio znajući kome pripada sve što je stvoreno. I rastao je ne samo fizički nego i duhovno i postao je poznat kao onaj koji ljubi Boga beskonačnom i neizmjernom ljubavi. I bio je sretan i živio u miru i slozi sa svima umnoživši svoje bogatstvo jednako kao i svoje znanje. Ali, jednoga dana Gospod mu reče :“ *Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog u krajeve koje ću ti pokazati*“. (Post 12:1). I obeća mu Svesilni blagoslov i da će mu ime uzvisiti i od njega veliki narod učiniti.

I stalno je čuo Glas :“ Idi, idi „. *Sam ćeš biti blagoslov. Blagoslivljat ću one koji te blagoslivljali budu*. (Post. 12:2-3).

I bijaše Abrahamu sedamdeset pet godina kada je sa svojom ženom Sarom napustio Haran i poveo sa sobom i svoga strica Lota i svu čeljad.

Snažna povezanost Abrahama sa Svemogućim bila je čvrsta i uzajamna, jer kao što je Abraham spoznao Jednog tako je i On uočio Abrahama. Samo je neprekidno između njih lebdjelo pitanje hoće li Abraham stići do Kanaana ? Jer, do Svete zemlje dalek je put i velika su iskušenja na njemu, ali onaj u koga je vjera savršena taj i završi ono što je započeo. I Milosrdni je prije nego je Abrahama zazvao rekavši mu da ide iz zemlje koju je poznao dobro znao koliko svakodnevna kolotečina može zarobiti ljudsko biće i njegov duh kada čovjek više ne pita o razlozima, svrsi i smislu onoga što i kako živi.

Ponekad, čovjek je svjestan da mnogo toga nije dobro u njemu ni oko njega, ali teško mu je nešto poduzeti, promijeniti, učiniti iskorak, naći hrabrost da se ode u nepoznato i neistraženo.

I misli, kako bi morao nešto poduzeti, ali ta spoznaja u čas potone na dno duše, nestane i izgubi se kao kapljica vode u prašini.

No vjera u Gospoda u Abrahama je bila čvrsta i postojana, čista i cjelovita. Ali i u njegovom životu došlo je vrijeme kada će sigurnost poznatog morati zamijeniti za ono što će tek morati otkriti, čineći iskorak iz puta kojim je dotad mirno koračao. Jer, zakon nebeski ne dopušta onima koji su po svojim kvalitetama sasvim iznimni da ostanu na jednom mjestu, drugima na zemlji nepoznati i nedohvatljivi. Tako je i Abraham bio od *El Šadaja* poslan da on, ljudsko biće najviše duhovne čistote nosi po svijetu spoznaju o Jednom Bogu. I morao je bez oklijevanja prihvatiti svoju misiju Božjeg putnika na zemlji, utječući na svijet i mijenjajući ljude. Jer, onaj koji iscjeljuje, pod okriljem neba, stvara.

No Abraham, račun svoje duše tek će morati napraviti, ali prije toga bilo mu je dano da iz jedne duhovne razine prijeđe u novu kvalitetu. Jer uzalud bi bile žive riječi, Živoga Boga, „Idi, idi!“ da on nije pogledao u samoga sebe i spoznao da mudrost nije drugo nego otkriće mogućnosti. I na putu prema novim obzorjima sakupio je ljude, sakupio svoju odjeću i stada, sakupljajući za Gospoda, djeliće sebe samog. I otišao je s nadom da će jednom na kraju puta znati zašto jedna duša u drugoj duši ostaje.

I nastani se *do mjesta Šekema – do hrasta More*. (Post 12:6).

I *Abraham tu podigne žrtvenik Gospodu, koji mu se objavio*. (Post 12:7). I na tog čovjeka sišao je duh sveti *Ruah ha kodeš*, preko usana Abrahamovih prelazile su riječi proroka i mogao je vidjeti Vječnog u svojim vizijama satkanim od bijele svjetlosti.

Jer, kao što je Abraham sebe, prema nalogu Boga, obrezao, tako je on sam obrezao i kožicu oko svojeg srca kako ga ništa

ne bi spriječilo da uđe u duhovni prostor Govoreće tišine, u kojem je čuo glas *Adonaja*. I s njime su tada pred Bogom bili svi koji su na nebu i na zemlji.

I *Ruah ha kodeš* sve više je prodirao u njega i budio bi se s novom sviješću i bivao bi tada poput Adama i Haje u Edenu prije grijeha. I u njemu više nije bilo primjesa ne svetog i sve više ulazio je u tišinu gledajući kako se iz nje rađa Svjetlo.

I Bog ga izabere za vođu i pomogne mu još da iz starog drveta nikne mladica i rodi plodom. A oko vrata Abraham bi nosio sjajan dragulj i svjetlo koje je iz njega zračilo bilo je jako poput sunca, osvjetljavajući dušu svijeta. I pomagao se on tim svjetlom učeći o zvijezdama i planetima i znao bi taj prvi astrolog na zemlji iščitati što nitko drugi nije umio. I kako se među ljudima kretao svjetlo s dragulja koji je na sebi nosio, liječilo je svakog tko bi trebao biti iscijeljen i ozdravljen. Jer, svatko ima svoju mapu duše kojoj je potrebna božanska energija. A Abraham je pritom govorio da samo Svjetlo čovjeku pokazuje što mu je dopušteno, a što nije. I cijelo to vrijeme pomagala mu je njegova žena Sara koju je narod zbog njezinih duhovnih moći i uvida zvao Iska, Vidovita, jer imala je proročke moći i veće nego u Abrahamu.

I tako su živjeli skladno s Gospodom i sa svojim sinom Izakom, ali jedne noći on je usnuo neobičan san i sav u suzama dotrčao je do oca i plakao vičući: „Oče, oče!“ I Abraham ga smiri i zamoli da mu ispriča što je sanjao.

I Izak mu je tiho govorio kako je u snu vidio sunce i mjesec iznad svoje glave. I radovao se tom svjetlu, ali tada su se otvorila vrata neba i vidio je čovjeka sjajnijeg od sunca kako silazi s neba. Prvo je odnio sunce koji je bilo iznad njega, Izaka, a onda se vratio i uzeo i mjesec.

„Bio sam strašno tužan i molio sam to biće od svjetlosti da ne uzima njihov sjaj od mene“, kazao je Izak svojem ocu i dodao kako mu je čovjek koji je sišao s neba rekao: „Kralj

I Bog moli

---

kraljeva pozvao me je da to učinim“.

Saslušavši pažljivo što mu je sin govorio Abraham kaza: „To je Gospod poslao anđela da dušu moje odnese“. I samo što je to izgovorio Abrahamov dragi kamen koji je bio pun svjetla iznenada je na nebo uzletio. A Bog ga svojom rukom uze i stavi u sunce.

Abraham je sklopio svoje umorne oči i u tom trenutku stigao je anđeo Mihael i na svoj dlan veoma nježno, njegovu je dušu položio u kojoj su se još kretale u krugu vizije smrti kao slike u kristalnom ogledalu. I uto dođoše i mirijade anđela i odjenuše Abrahama u haljinu od svjetlosti s mirisom edenskog vrta. I na glavu su mu stavili krunu od zlata i oniksa, a u ruke mirtu i tako su ga unijeli u nebeski vrt i položili na mjesto koje je odisalo medom, vinom, maslinovim uljem i balzomom. I tako završi život Abrahamov.

XLV. RAHELA I IDOLI

*Laban bijaše otišao da striže svoje
ovce, pa Rahela prisvoji kućne
kumire koji su pripadali njezinom
ocu.*

Post 31:19

Rahela, jedna od pramajki židovskog naroda, bila je druga žena Jakova i majka Josipa i Benjamina. Imala je snažnu osobnost bez koje njezina sestra Lea vjerojatno nikada ne bi stajala pod vjenčanim baldahinom s Jakovom, jer mlađa sestra Rahela odala joj je tajne koje su znali samo ona i Jakov koji je jedino ljubio Rahelu. A ona, bila je prisiljena pokoriti se volji svoga oca duboko žaleći zbog prevare i urote koju je skovao. I tako se Jakov oženio Leom koja mu nikada nije srcu prirasla.

Rahela, skrivena iza postelje, one noći kada je Jakov ležao s Leom, unatoč strašnoj i dubokoj patnji koja joj je razdirala srce i dušu, govorila je tiho sestri riječi koje su bile znakovi samo između nje i Jakova, ne želeći da Lea bude ponižena ako prerano otkrije prevaru

Sudbina Rahele bila je sasvim izuzetna zbog kušnji i izazova. Njezin život sastojao se od mnogih odricanja i naučila je biti iznimno strpljiva, čekajući na Jakova kojeg je silno voljela. No uz njezino ime vezana je i jedna zagonetka. Zašto i zbog čega je ukrala svojem ocu njegove kumire, bogove, male figurice koje je Laban držao u svojoj kući. Čemu su uopće ti *terafimi* služili?

Mnogi semiti vjerovali su da te figurice koje arapski svijet zove *saffa*, sjaj, imaju posebnu, nadnaravnu moć.

Jer, kralj babilonski stoji na početku puta, na raspuću-dvaju putova, i pita znamenja-miješa strijele, ispituje terafime. (Ez 21:26).

Ali, lažno bajaju kumiri, prijevaru vide gatari, obmanu govore snovi. (Zah 10:2).

Tako se i Rahela prevarila, jer odlazeći s Jakovom i obitelji od oca, prepala se njegova bijesa i moći terafima i pretpostavljala je da bi im Laban pomoću magije mogao nauditi. Jer, ne jednom, uvjerila se da on služeći se u proricanju terafimima može vidjeti buduće događaje.

I odlučila je lišiti ga moći, strašnih terafima, čije su figure bile načinjene od ljudske lubanje i one bi Labanu otkrivale tajne i odgovarale na pitanja koja bi im postavljao.

I zato ih je, ništa ne govoreći Jakovu sakrila pod svoje sedlo i pritom se jadno osjećala uzevši ono što joj nije pripadalo i strepeći pred nasilnom prirodom Labana.

I nije Rahela tada znala da će osoba koja se njima služi brzo skončati svoj život i u geheni biti kažnjena. Samo joj je jadnoj bilo na pameti da spasi svoju obitelj i zaštititi Jakova od daljnjih Labanovih prevara. Ali, baš Jakov, njezin ljubljeni suprug kada je Laban primijetio da nema kumira i počeo ih tražiti, ništa ne sluteći i ne sumnjajući, rekao mu je *A kumire svoje u koga nađeš, onaj neka pogine !* (Post 31:32).

Riječi koje se izgovore više se ne mogu vratiti i povući i ta kletva s Jakovljevih usana doskora će ubiti onu koju je toliko nježno i ustrajno ljubio. I doista, Rahela, rađajući Benjamina, umre na putu.

I gorko je plakao za njom Jakov, srce mu je od tuge umiralo i držeći njezinu glavu u svojim rukama dok su joj se vjeđe sklappale, molio ju je: „Zaklinjem te, vrati se, ako si iscrpljena, u mojem srcu i na mojoj duši, odmori se“. Ali, nitko,

nitko mu ne odgovori. I ljubav za Rahelom nadomjesti silna
strepnja za Benjaminom, sinom kojeg mu je rodila.

XLVI. JAKOV NA NEBU I NA ZEMLJI

*Ne boj se Jakove, slugo -
moja - riječ je Gospoda - ne
plaši se Izraele!
Jer, evo, spasit ću te iz
daleka.*

Jer 30:10

Postoje ljudi koji u sebi nose snažan pečat jednog drugog svijeta, ono nešto nezemaljsko što ih odvaja i izdvaja od svoje okoline. I to ne zato jer oni sami žele biti drugačiji, nego zbog toga što moraju izvršiti nebesku misiju koja im je rođenjem dana.

Sudbine takvih ljudi, ma gdje se rodili, u bogatstvu ili siromaštvu, uvijek se vrlo neobične, a njihov život najčešće nije ispunjen uspjesima i lovorikama mnogo češće nazočna je patnja pred kojom bi mnogi pokleknuli. Ali, onaj tko na sebi i u sebi nosi pečat Gornjeg svijeta mora ga nositi i ne može ga odbaciti ili zanijekati.

I takve ličnosti žive u okolnostima u kojima mogu uklanjati prepreke, proći kroz kušnje i izazove materijalnog svijeta, približujući ga duhovnom. Upravo takav je bio Jakov, s njegovom sudbinom i imenom koje će zadobiti u srazu i susretu Gornjeg i Donjeg svijeta i zaslužiti ime Izrael.

Za Jakova se govorilo da je bio anđeo sasvim posebnih moći i poslanja, a uz to bio je kao čovjek iznimne ljepote i snage, kakav nakon Adama na zemlji nije bio viđen. Ali, kada je anđeo Izrael, Princ Božji stigao u svojem poslanju na zemlju

svi su ga znali kao Jakova. I on sam živeći s ljudima zaboravio je na svoju anđeosku prirodu.

Jednoga dana kada je sunce zašlo, zaustavio se na putu da prenoći i pritom je uzeo kamenje i stavio ga pod svoju glavu i zaspao vrlo dubokim snom. I pritom je vidio ljestve i na njima anđele koji prečkama uzlaze i silaze na zemlju. I vidio je i Svesilnog i jasno je čuo Njegov glas i kako mu govori da će obitelji na sve četiri strane svijeta kazivati blagoslov govoreći njegovo, Jakovljevo ime. I rekao mu je još *El Šadaj*, Svedostatni, da ne brine, jer On ga štiti u svojoj milosti.

I u Jakovu otvorilo se nebo i na njemu bile su ispisane riječi *Zemlju na kojoj ležiš dat ću tebi i tvom potomstvu. Tvojih će potomaka biti ko praha na zemlji.* (Post 28:13-14).

I anđeli nebeski koji su pratili Jakova do mjesta gdje će san usnuti sada su ga napuštali i odlazili, a drugi mu dolazili, govoreći tiho o danu kada se Jakov iz Ber Šebe zaputio u Haran. Jer, svako mjesto na svijetu ima svoje anđeoske poslanike.

San Jakovljeve bijaše dubok i dok je snivao pristizala su stalno nova nebeska bića, silazeći ljestvama kako bi vidjeli Jakovljevo lice, lice onog koji je bio toliko lijep i poseban i vraćali su se natrag u nebo znajući da će Jakov povijest i sudbinu svijeta promijeniti.

I još dok je u snu bio Svemogući podsjeti Jakova, to neobično biće, da mu je priroda anđeoska te da se i sam ljestvama, koje ispred sebe vidi, može uspinjati.

Ali, te riječi bile su tek kušnja za onog koji je bio u snu s višom svijesti povezan i znao je da to ne smije učiniti. Jer, ukoliko bi se ljestvama uspinjao stigao bi do najviše nebeske razine s koje se više na zemlju ne bi želio vratiti. I dobro je znao da bi to Izraelu prouzročilo strašnu patnju i od pomisli na nju, cijelo mu tijelo zadrhti i uzdah se Jakovu iznenada iz grudi ote i kozmos se od njega potrese i zaljulja na snu neobičnom, na ispitu čovjeka koji je bio anđeo.

I pred očima Jakovljevim odjednom je u snu tekla Rijeka ognjena i sjeti se da kad ju je u pratnji anđela Uriela prelazio da mu je ovaj stalno govorio: „Ne zaboravi, kad na zemlju dođemo da je tvoje ime Izrael, ali ljudi će te zvati Jakovom i ti ćeš im pomagati, učeći ih zakone Božje i dane svoje živjet ćeš dugo, premda daleko od Kuće, nebeske svoje“.

I sva zemlja počela je disati s Jakovom, jer stigao je Izrael, Onaj koji vidi Boga i čije je ime upisano u Prijestolje božanske slave. I koje je Pravedni načinio od vatre spremajući se da Jakova uputi u tajne izbavljena. I znao je da će on svojim sinovima reći: „*Skupite se, da vam kažem što će vas snaći u kasnije vrijeme.*“ (Post 49:1).

On je to mogao, jer duša anđela Izraela bijaše stvorena u božanskoj palači neba i Gospod mu je jednom pokazao Prijestolje s tri noge i rekao mu da je on ta treća noga koju vidi i da će biti na zemlji treći patrijarh. I lik Izraelov bio je ugraviran u Prijestolje Slave na najvišem nebu. I obećanje Svetog, blagoslovljen bio On, već je bilo dano *Tada ću se ja sjetiti svoga saveza s Jakovom i svoga Saveza s Izakom; sjetit ću se svoga Saveza s Abrahamom- zemlje ću se sjetiti.* (Lev 26:42). I tada Gospod još reče *Jakovljevi dio nije kao oni: jer je on sve stvorio, Izrael pleme je baštine njegove.* (Jr 10:16).

I anđeli su i dalje stizali na zemlju želeći pamtiti usnulog Jakova i bili su začuđeni, jer su vidjeli to biće kao da gledaju u ogledalo, jednak bijaše Jakov na nebu kao i na zemlji.

A on u snu pope se u nebo i nejasno vidio je lice sakriveno plamenom i odjednom ugledao je hram nebeski i dobio je poruku da će hram Božji biti sagrađen i na zemlji. I u povijesti Jakovljevoj bilo je zapisano *Dovest ćeš ih i posaditi na gori svoje baštine, na mjestu koje ti Gospod, svojim, učini Boravištem, Svetištem, O Gospode, tvojom rukom sazidanim.* (Izl 16:17).

I kada se Jakov probudio znao je, na tom mjestu na kojem je san usnuo, tu su Vrata neba. I shvati, kao što je anđeo

Mihael svećenik Božji na nebu, on Jakov, svećenik je Božji, na zemlji.

Ali, pred njim još je bila teška bitka s anđelom, cijela njegova snaga i izdržljivost na ispitu, ipak je pobijedio i dobio svoj blagoslov, on Jakov, postavši Izrael. No, tijelo mu je bilo ranjeno, duh izmoren. I priđe mu u zelenoj svjetlosti anđeo iscjelitelj, blagi Rafael koji mu ozdravi tijelo i duh, jer svećenik Božji mora biti savršen. I ostavi mu na dar tri knjige, koje mu je poslao Svevišnji. Knjigu Adama u kojoj je zapisano *Ovo je povijest Adamova roda* (Post 5:1). Druga je bila Knjiga Henokova u kojoj je opisano *Henok je hodio s Bogom, potom iščeznu. Bog ga uze.* (Post 5:24). I treća je bila *Sefer jecira'*, Abrahamova knjiga stvaranja iz koje je čitao *Načinio je slovo bet kraljem Mudrosti i vezao krunu uz njega, i sjedinio jedno s drugim i s njima je oblikovao On Mjesec u svemiru, Nedjelju u Godini, Desno oko u Duši, Muško i žensko.* (Sefer jecira', 4:8).

XLVII. MOJSIJEV SJAJ

*Kad su Aron i svi Izraelci vidjeli kako
iz Mojsijeva lica izbija svjetlost, ne
usudiše se k njemu pristupiti.*

Izl 34:30

Ponekad s jeseni kad kiša danima rominja tad krenu priče i sjećanja na ono što se zbilo davno i odavno. I u ljudima ponovno živi riječ pripovjedača koja snažno svijetli osvjetljena licem Mojsija koji je u blizini Stvoritelja proveo četrdeset dana i četrdeset noći zapisujući Zakon. I oko tijela Mojsijeva ponovno vide auru koja je odraz od sjaja Stijene svijeta. I svatko tko bi u Mojsija pogledao osjetio bi strahopoštovanje i svjedočio je čudu promjene, jer izgled Mojsija više nije bio jednak onom prije nego ga je Svevišnji na goru Sinaj pozvao. I oni koji su u Mojsija gledali imali su osjećaj da plamen koji gori u njemu prelazi i na njih, osvjetljujući im dušu čiji je stijenj, život sam u Božjem duhu.

I teško je bilo suočiti se s tim sjajem koji je otkrivao svijet drugačijim nego što su ga znali, jer svjetlo u njima osvjetljavalo je sve kutke i zakutke njihova srca, tamu i radosti, slabost i jakost. Ništa tom plamenu kojeg je Mojsije donio nije bilo sakriveno. I netko bi poželio sakriti se pred njim, nestati, zatajiti sam sebe pred Svetim Jednim i pritajiti se.

Jer, sa svjetlom biva uvijek tako, ono traži da se čovjek pokrene, da učini što za života čovjek treba činiti boreći se za

pravdu, za ljubav, za mir, blagostanje, zadovoljstvo i sreću. Ali netko se želi na to oglušiti, učiniti se malim i ništavnim, naći za sebe izgovor kako se ne bi pokrenuo, očekujući da bitke koje se na zemlji vode, netko za njih bije. A ako ih izgubi moći će kriviti druge, a ne sebe.

Ali nebo ima svoj sud i svoje suce, i ono svjetlo koje je s Mojsijem sišlo na zemlju u čovjeku otkriva dio koji on sam rukom svojom ne može dodirnuti. I tu se sakupljaju najvažnije slike života i najveći događaji s kojima se ljudsko biće na svom zemaljskom putu suoči i kad osoba stigne pred Nebeski sud ona sama ne može i ne mora ništa govoriti, jer odjednom je sve tu, Višom rukom izabrano, odabrano i izdvojeno. I svatko vidi sam sebe kakav je u nekoj zgodi bio i kasno je tad za žaljenje. Jer, promjena je bila moguća, zbog svjetla koje je bilo poznato., zbog mogućnosti koja je postojala, zbog onog što je Mojsije sa Sinaja donio.

I pred čovjekom, u medaljonu sjećanja, oživljava i lik Mojsijeva brata Arona koji je duhovnim očima gledao u svijet, ponirući iz nutrine prema vanjskom, iz vanjskog prema nutrini. I govorio bi narodu, on koji je stijenj svijeće koju je Mojsije zapalio, da svaka duša svjetlom može sjajiti. I Mojsije bi gledao na svog brata s ljubavlju i slušao ga kako ljudima govori da je svatko svjetlost koja daje drugima svjetlo, sjajno i goruće koje mora poticati druga svjetla, jer pretvaranje kako je netko mali i nemoćan, ne služi svijetu ni Bogu.

I Mojsije, u čijim je očima gorjela vatra pomagao bi bratu ohrabrujući ljude i učeći ih da su rođeni objavljivati slavu Boga koja je u čovjeku. I oni koji su gledali u plamen njegovih očiju, u sjaj njegove duše odjednom su otkrili da znaju u drugima prepoznati patnju, ali i sjaj radosti i ljepote i sami bi okupljali oko sebe narod i oni bi slušali riječi koje su ih snažile: „Svjetlo duše čuva vas od mraka i ponora i pomaže vam da ne vidite neprijatelje tamo gdje su prijatelji.“ I poput Mojsija s čijeg je

lica isijavala svjetlost otkrivali su je u vlastitoj duši i primali su znanje, nalazeći u sebi mir, snagu i strpljenje. I znali su da će ih svjetlo čuvati i onda kada će ih krivo razumjeti i onda kada će laž u svijetu prekrivati istinu i kada će ih ranjavati svjesno ili nesvjesno.

I Mojsije koji je vječno Vječnog pred očima imao, bio im je put i nada, i vjerovali su da ih Svjetlo Jednog vodi od očaja prema nadi, od straha prema povjerenju.. I da je duša u njima svjetiljka u ruci Gospoda. Jer jedino tako, narod koji hoda u mraku može pronaći svjetlo spasenja. *Dok moja slava bude prolazila, stavit ću te u pukotinu pećine i svojom te rukom zakloniti.* (Izl 33:22).

I dani i godine su tekli i protjecali u rijeci vremena, a sjaj nebeski se zemljom širio. I kada bi Mojsije kraj ljudi prolazio pričali bi o njemu: „Kada je na Sinaju riječi *El Šadaja* zapisivao, na kraju jedna kapljica tinte na pisaljki mu je ostala, i kada je pisaljku podigao u zrak, kapljica koja je na njoj bila, na kosu mu je pala. I u tom trenutku po Mojsiju se razlilo nadnaravno svjetlo i zračio je, jer ona bijaše od prve vatre kojom je Tora napisana. I Mojsije nije drugo nego sjaj odraza božanskog sjaja koji je na njoj počivao. I kada će netko Božje zakone primiti i po njima živjeti u očima će imati sjaj, na licu bljesak, u duši vatru koju će na druge prenositi“. I svatko jasno čuje Mojsijevu molbu upućenu Adonaju da otvori vrata neba i učini da tama svjetlom sine tako da oči Izraelove mogu vidjeti Njegovu veličinu.

I otvori se nebo i svjetlost sinu i ljudi su primili riječi *Čuj, Izraele! Gospod je Bog naš, Gospod je jedan! Zato ljubi Gospoda, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem, neka ti se urežu u srce.* (Pnz 6:4-6).

A kad je Mojsijevo vrijeme na zemlji isteklo njegov narod je znao, on je bio sunce, a Jošua mjesec. I prvi je morao

umrijeti da bi drugo svjetlo moglo doći. I iz srca su izvadili tugu i na dlanu Svjetlu je predali kako bi u Obećanu zemlju mogli ući.

XLVIII. KRUNA KRALJA DAVIDA

*Udijelio ti što ti srce želi,
Ispunio sve namisli tvoje!*

Ps 20:5

Kralj David nije bio okrunjen samo na zemlji nego i na nebu na kojem ga je čekalo njegovo prijestolje.

I kada je stigao nošen kerubima do tog nebeskog mjesta vidio je anđele koji izrađuju krunu, neobično lijepu i dragocjenu i dok su je radili bili su okruženi oblacima slave i odjednom začuo se glas *Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih.* (Ps 19:1).

I kralj David odjednom se nađe pred Prijestoljem Slave i svi kraljevi Izraela i kuće Davidove, bili su pred njim i oko njega. I tada Svemogući uze krunu svojom rukom od anđela i stavi je na glavu kralja Davida. A na njoj bilo je ugravirano sunce i sjajio je s nje mjesečev sjaj i isijavalo je i zračilo dvanaest planeta s jednog na drugi kraj svijeta.

I u Davidu, u jednom času, otvorio se izvor i iz njega su potekle poput nebeske bujice stihovi kakve po svojoj ljepoti još nitko na zemlji nije izrekao ni spjevao.

Kralj je bio okrunjen, ali rodio se istodobno i pjesnik koji će utirati put misticima svijeta i mnogi od njih postat će besmrtni slaveći svojim stihovima svojeg Stvoritelja, spoznavši što znači riječi *Duh Božji lebdio je nad vodom* (Post 1:2). I

otkrivajući u zanosu božanskog vjetra i zvuka objedinjeni duh ljepota pjesničke duše u vjenčanju s vanjskim svijetom koji čeka svoj trenutak čudesne i uzvišene promjene.

I ponekad i u ovo naše vrijeme do čovjeka stiže glazba pjesničkih struna s harfe kralja Davida. I onom koji piše stihove učini se, ne samo da čuje Davida, nego i da ga vidi kako sjedi u polju i tiho pjeva psalme sam za sebe i za Onog iz čijeg neizmjernog obilja milosti i duha sve potječe i zemljom protječe.

XLIX. SVETA ZEMLJA I HRAM JERUZALEMSKI

*Daješ mi štit koji spasava,
tvoja me desnica drži,
tvoja me brižljivost uzvisi.*

Ps 18:36

Sveti, blagoslovljen neka je, stajao je usred svega stvorenog, a na svojoj ruci imao je prsten na kojem je bilo utisnuto dvanaest dragulja s imenima dvanaest plemena Izraelovih. Dragi kamen odem za Rubena čije ime znači: Vidi mog sina, Šimon: Bog je čuo, uslišao, dobio je dragulj pitdah zelene boje, Leviju: Privrženom, Milosrdni je namijenio svjetlo zeleni kamen bareket, Judi- Hvaljen bio Bog, pripao je dragulj nofek, plav kao nebo, Isaharu: Znak Božji, darovan je safir tamno plave boje, Zebulon: Potvrđena nagrada, dobio je dragi kamen jahalom koji svijetli poput dijamanta, Naftali: Onaj koji je odolio, Borio sam se, dobit će u nasljeđe kamen ševo koji mijenja boju, Dan: Sudac, Znak suda Božjeg bit će darovan draguljem lešem, tamno zelene boje, Gad: Dode četa, dobit će ahlamah žute boje, Josef: Bog će nadodati, kamen šofam, Ašer: U sreći, dragulj akvamarin tarkis i Benjamin: Sin desnice, sin sreće, kamen jasfeh, crvene boje.

I dok je prsten s draguljima sjajio na ruci Gospoda na svodu nebeskom mijenjale su se i blistale boje i od njih je čitav svod iskrio i zrake su se iz njih lomile i prelamale stvarajući zvijezdama odsjaj. I u svojoj toj neizmjerljivoj ljepoti *Elohim* je

poželio pustinju Svete zemlje pretvoriti u plodnu zemlju, darovati joj blagoslove zajedno sa sedam plodova :pšenicom, ječmom, grožđem, smokvama, mogranjem, maslinovim uljem i medom.

I već u sljedećem času *El Šadaj* je skinuo s ruke svoj prsten i svjetlo koje je bilo u prstenu prekrilo je Galileju, Jordan i Mrtvo more, ljeskajući se, poput ribljih ljuskica uhvaćenih svjetlosnom mrežom, na površini vode.

I tada Svemogući ponovno stavi prsten na svoju ruku i zakrene ga i tada je sunčana vatra prekrila brda kao da ih je zaogrnuo *talitom*, molitvenim šalom, i tada opet dotakne prsten i njegovo svjetlo preobrazi čudesnim sjajem Negev i more Eilata i sve je treptalo i blještalalo sjajem božanske čežnje za ljepotom.

I tada je *Elohim* svoj pogled upravio prema sjeveru i još jednom zaokrenuo prsten na ruci i odjednom najljepši kamen, safir, pade iznenada na zemlju i od njega stvorilo se Galilejsko jezero. I Stvoritelj baš u tom trenutku izdvoji od sebe najsvetije od najsvetijeg za Hram Božji u Jeruzalemu. I načini tu središte svijeta. I u Hramu Arka je bila središnja točka, a ispred Arke stajao je kamen temeljac svijeta i tu su bila vrata koja vode u nebo i čekaju na one koji će u njega ući, jer kao što se dijete razvija i raste u utrobi majke tako se i svijet mijenja i preobražava čekajući čas svojeg duhovnog rođenja.

I Svevišnji imao je pred očima grad Jeruzalem i učinio ga je pupkom svih svojih univerzuma koje je stvorio i iz sebe iznjedrio.

I zato je Jakov mogao izreći *Zaista, ovo je kuća Božja, ovo su vrata nebeska!* (Post 28:17).

I u srcu *Adonaja* bila je misao o tome da će Hram jeruzalemski biti sagrađen, srušen, ali i ponovno podignut. I kad za to bude vrijeme On, Sveti, poslat će svojeg anđela da pokaže gdje će biti podignut žrtvenik, od kamena izvađenog s

dna mora kojeg ljudska ruka nije taknula.

I zlato, srebro i bakar, čempres i cedar sve čeka na taj čas, a Hram će graditi siromašni svojim rukama i kada će biti sagrađen *Elohim* će reći: „To je kruna Jeruzalema“.

A iznad zemaljskog Jeruzalema, na mjestu Hrama uzdizat će se nebeski *Jerušalaim*. Jer, čovjeku je Bog otkrio *Dovest ćeš ih i posaditi na gori svoje baštine, na mjestu koje ti Gospod, svojim učini Boravištem. Svetištem, o Gospode, tvojom rukom sazidanim.* (Izl 15:17).

I kada će u Jeruzalemu blistati njegova kruna, siromašni će ulaziti s djecom u Hram i otac će im govoriti i pokazati: „Vidite, djeco, taj kamen ja sam u zid ugradio“. A majka će reći kćeri: „Vidiš li tu prekrasnu zavjesu? Svojom rukama sam je izvezla.“ I svi će znati koji budu u Hram dolazili da je načinjen od kamena jeruzalemskog s obližnjih planina, samo Zapadni zid Hrama blistat će na suncu podignut od kamena sinajskog brda. I on će biti vječan, i nitko ga neće moći srušiti ni razoriti, jer anđeli Gospodnji štite ga svojim krilima, jer im je Sveti, blagoslovljen neka je, rekao: „Svojim rukama sagrađili su ga siromasi i zato je u mojim očima vredniji od dragulja“.

I ponekad ranim jutrom oni koji će tu moliti vidjet će na Zapadnom zidu kapljice rose, poput suza i znat će da Sveti kralj nad njim tuguje sjećajući se kako je Hram bio srušen. Ali naći će ljudi utjehu u spoznaji da im je Gospod uvijek blizu. Jer samo tako, iz mladica izniklim na ruševinama podiže se novi Hram i novi čovjek koji ima novo srce i nov duh. I svjetlost Mesije sjaji nad cijelim Jeruzalemom, jer on će vratiti ono što bijaše skriveno: zavjetni kovčeg, menoru, vječnu vatru, kerubine i Duh Božji koji će prebivat u Svetištu nad svetištem.

Svjedočanstvo je u Izraelu blagodariti Imenu Vječnoga !-Da, tamo su postavljene stolice pravde, stolice kuće Davidove ! Molite za mir Jerušalajima, neka miruju koji te vole ! Da je mir u okolu tvom, spokoj u palačama tvojim ! Zbog braće svoje

*i drugova hoću da zborim o miru u tebi, zbog doma Vječnoga,
Boga našega, tražim dobro za tebe. (Ps 123, Pjesma uzlaženja).*

L. BABILONSKA KULA

*Gospod se spusti da vidi grad
i toranj što su ga gradili sinovi
čovječji.*

Post 11:5

Koliko samo puta čovjek pomisli da je jednom Kraljevstvo Božje bilo na zemlji i da su svi ljudi govorili jednim jezikom i svatko je mogao onog drugog razumjeti i nije bilo važno je li koža tog čovjeka, bijela ili crna i odakle je došao. I nije bilo važno je li netko malen ili velik nego samo da li je čovjek. A onda pred oči ljudskog bića izade povijest svijeta, prepuna ratova, sukoba i nadmetanja, okrutna i krvava povijest ljudskog roda s pitanjem, je li baš sve tako moralo biti i zašto i zbog čega su s jednom davno ljudi selili s istoka i zaustavili u zemlji Šinearu gdje su pravili opeke. I kao što to već biva odjednom je netko došao na pomisao *Hajde da sebi podignemo grad i toranj s vrhom do neba !* (Post 11:7).

I Gospod, kada je vidio toranj koji su sagradili znao je da će ljudi početi vjerovati kako su svemogućí i da ih ništa u tome neće moći spriječiti, jer dobro se međusobno sporazumijevaju govoreći jednim jezikom. I čuo je *Adonaj* kako neki graditelji Babilonske kule misle da će ona biti stup kojim će stići do neba, pa će sagraditi takve stupove još na tri strane svijeta, sve dok nebo ne bude na potpornju koji su sagradili.

Drugi su tvrdili, dodajući opeke onima poviše njih, da

će ih kula moći zaštititi od neke nove poplave. Treći su bili uvjereni da će svojom gradnjom nadmudriti Boga, jer im se činilo nepravednim da potop uništi sve na zemlji, a bića na nebu ostaju pošteđena.

I jedan od onih koji su gradili kulu babilonsku odlučio je na njezin vrh postaviti ruku koja će držati mač i koji će navijestiti rat Nebeskom Kralju. I činilo se *El Šadaju*, Svedostatnom dok ih gledao i slušao, kako se suze i krv već slijevaju po oružju.

I tako je svatko od graditelja imao neku svoju ideju i zamisao i počeo ju nametati drugima i podijelili su se u više skupina. U jednoj skupini bili su oni koji su željeli mir, na nebu i na zemlji, u drugoj oni koji su bili obuzeti demonima zla i njima se ratovalo, a u trećoj skupini našli su se oni koji više ništa nisu razumjeli, jer su izgubili zajednički jezik s ljudima s kojima su započeli Babilonsku kulu i oni su bili skloni obožavati idole.

I kad je to Elohim vidio i čuo, pobrkao im je jezike, pomiješao govor, nitko nikoga više nije razumio ni shvaćao što govori. Samo su letjele oko njih nerazumljive riječi, misao im je postala smušena, sve je obuhvatio kaos, kovitlac konfuzije i gradnja Babilonske kule morala je biti zaustavljena. I tada su počeli sukobi, ljudi su vikali jedni na druge i Bog učini da se kula koju se gradili ne uzdiže u nebo, kao što se ni duša njihova više nebu nije uzdizala. Loša namjera urodila je lošim plodovima i riječi su se rasule zemljom i postale prazne i ništavne. A zajednički jezik svih duša na zemlji polako je sve više tonuo u zaborav i rasipale su se riječi kao pijesak u pustinji, kao opeke koje su u vihoru vremena otpadale i lomile se s Babilonske kule i padale na tvrdo tlo okrutnosti i gluposti i postale su svjedočanstvo ljudske nesavršenosti.

I samo s valovima mora koji miluju pješčane obale, samo s osekama koje ostavljaju čovjeku poklon dubina i

I Bog moli

---

biserje stvaranja života, razlijeva se svijetom nada da će doći čas mesijanskog otkupljenja i spoznaja da će svi ljudi opet jednom govoriti samo jednim jezikom, jezikom čiste duše. I kad negdje izbije rat i gradovi plamte vatrom u ruševinama i razvalinama, čovjek se sjeti babilonske kule i zemlje koja guta ljudsko nedjelo i svatko tko pomisli da je vladar zemlje i neba i da sve samo o njemu ovisi, biva uništen. Jer, na nebu i na zemlji samo je jedna sila, samo Jednom sve pripada. A onaj tko to ne shvati, safirnom rijekom ne plovi već Ognjenom iz koje ljudsko biće živo ne izlazi. Jer kod zlih, čudo u koje su vjerovali i različitim imenima nazivali, jednoga dana nestane i samo propast takvima ostaje.

LI. STUP SOLI

*A Lotova se žena obazre,
i pretvori se u stup soli.*

Post 19:26

Zlo je vladalo u Sodomu i širilo se ulicama i kućama kao strašna plima koja neprekidno izvire i nitko ju više ne zna i ne može zaustaviti.

Svi Božji zakoni dani čovjeku, bili su prekršeni i dva anđela otiđoše od Abrahama i Sare i dođoše u Sodomu, ali ne bijahu sami, jer Gospod je rekao *Velika je vika na Sodomu i Gomoru da je grijeh njihov pretežak. Idem dolje da vidim rade li zaista kako veli tužba.* (Post 18:20).

I kada su anđeli stigli, bilo je veče i Lot je sjedio na vratima grada i odmah ih pozvao svojoj kući i ponudio je ponizno da im noge opere. Ali oko kuće okupila se rulja i tražila da im Lot na nemilost izruči svoje goste.

Anđeli tad rekoše Lotu neka ode s obitelji iz Sodome, jer će biti uništena zajedno s Gomorom, kao što je u potopu zbog ljudske izopačenosti sve bilo razoreno.

I dok su se čuli zli povici s ulice Lot ponudi gostima večeru, ali njegova žena Edit se pobunila i rekla tiho Lotu da u kući nemaju dovoljno soli i da ju je morala iskati po susjedstvu i pitala ga dokle će imati tu lošu naviku da strancima daje sol ? I time je u tom trenutku prekršila sva pravila i običaje

gostoljubivosti. Jer, ono što se ne daje od srca kao da i nije dano. I onako kako je učinila ubrzo joj se vratilo. Jer, kada je zarudjelo, anđeli su požurivali Lota i njegovu ženu i kćeri da krenu što prije, a zetovi Lotovi pomislili su da zbijaju s njima šalu govoreći im da žurno odlaze i nisu htjeli poći s njima.

Anđeli tad opomenuše Lota i njegovu obitelj da se ne obaziru kad krenu iz grada i ne gledaju iza sebe, jer će se pretvoriti u stup soli ako to učine.

I samo što su izmakli iz grada Gospod je Sodomu i Gomoru uništio sumpornim ognjem.

Ali, u Lotovoj ženi bilo je svega pomalo, samo ne dovoljno vjere da poslušá zapovijed Gospodnju.

I u jednom trenu zapitala se idu li možda ipak zetovi za kćerima, a onda ju je obuzela čežnja da još jednom, vjerojatno posljednji put vidi kuću svojeg oca. I žena se okrene i susretne se s očima anđela smrti i uništenja i pretvori u stup soli. Jer, postoje dani i događaji u kojima anđeo smrti ima pravo izbora, bez suđenja osobi.

Lotova žena Edit postala je primjer ljudima kako ih većina umire ranije nego što bi trebalo, ne znajući kako živjeti i kako pronaći svetost u onome što rade.

Prohujala su tisućljeća, a nedaleko od Mrtvog mora stup soli stoji i opominje. Danju dolaze do njega životinje i ližu s njega sol i samo stopala Lotove žene ostanu cijela, a jutrom, stup soli opet je obnovljen i kada netko tim putem prođe pogleda u stup soli i kaže: „Neka je blagoslovljen Onaj koji čini čuda!“

LII. IZGUBLJENA PLEMENA

*Noge će mu, u dan onaj,
stajati na Gori maslinskoj
koja je nasuprot Jeruzalema.*

Zah 14:4

Nitko ne zna zašto je Bog odlučio da židovski narod prođe kroz mnoga izgnanstva, progone, pogrome, kroz tolike mučeničke smrti, taljen i paljen, prosijavan kao srebro. To je tajna koja živi u Tajni svih tajni, a knjige mudrih kažu da *Elohim* želi dušu Izraelovu očistiti i pročistiti još u ovome svijetu kako ne bi patio u Svijetu koji dolazi, gdje će odmah moći primiti svoju nagradu.

A možda je riječ i o želji Gospoda da narod izraelski sakuplja za Njega iskre koje su se jednom davno rasule s Izvora kada je On punio svojom neizmjernom snagom kozmičke posude koje su se od te sile, razlomile.

I Sveti Jedan, vidio je da nije dobro samo primati, ako primatelj ne može i davati. I tada je načinio čovjeka koji je mogao primiti Božje svjetlo i dalje ga svijetom širiti i poput vjetra, raznositi. I plemenima Izraela namijenio je da osvijetle čas Otkupljenja i oslobođenja, trenutak u povijesti svijeta kada će se s nebeskih visina spustiti u Jeruzalemu obnovljeni Hram.

Jer, sve u ovome svijetu što je Svemogući stvorio ima svoju svrhu, smisao i cilj pa tako i izgnanstvo Izraela, čija je vjera u Jednog neprekidno stavljana na kušnju, ali unatoč

svemu u vjeri Izrael živi i umire.

I život nije nego sveta misija u kojoj svatko prema svojim mogućnostima i sposobnostima vraća Stvoritelju ono što mu pripada, svjetlo koje dolazi od Njegova svjetla. Sjaj sjaja koji je podaren nakon izlaska iz egipatskog ropstva zajedno sa svetom knjigom Torom. Ali, narod Izraela gdje god da živi uvijek se pita: „Što se je dogodilo s deset izgubljenih plemena? Jesu li možda s druge strane Ognjene rijeke, na drugoj obali rijeke Sambation koja je velika poput mora?“ I u toj vodi se zrcale veliki, bijeli oblaci i na njima je vatra, a nad vatrom su oblaci slave koji povezuju prirodno s nadnaravnim, a On Sveti, čuje glas čovjeka *Nebo si razapeo kao šator, na vodama sagradio dvorove svoje. Od oblaka praviš kola svoja, na krilima vjetrova putuješ. Vjetrove uzimaš za glasnike, a žarki oganj za slugu svojega.* (Ps 104:2-4).

A kad *Elohim* svoj pogled upravi negdje drugdje, Njegovi anđeli silaze i sve podsjećaju na oblake slave koje su izveli Hebreje iz misirskog ropstva, iz Kuće robova. *I nije ispred naroda nestajao stup od oblaka danju ni stup od ognja noću.* (Izl 13:22).

A s Izraelom putovala je i *Šehina*, Njegova nazočnost, prateći Hebreje u danima radosti i danima patnje i u oblacima slave oni su vidjeli slova, znakove i simbole, namijene plemenima Izraelovim.

Oblaci slave bili su i nad žrtvenikom u jeruzalemskom Hramu na blagdan Jom kipur, praštanja, pomirenja i pokajanja i na vodi rijeke Sambation koja izvire u Raju, zrcalio se u oblacima, Gornji svijet u Donjem.

Ali, ta rijeka razdvojila je plemena Izraela, jer jedni su ostali na jednoj obali, drugi na drugoj i više se nisu mogli sastati, jer rijeka Sambation neprekidno teče užarenom lavom i samo miruje na Šabat, na sveti dan odmora i tada plemena u nju ne mogu ući poštujući zakone Šabata, blagdana kojeg je sam

Stvoritelj proglasio svetim. I samo Mesija, prema volji Svevišnjeg moći će ujediniti ono što je višom voljom bilo razdvojeno. A dotle izgubljena plemena Izraelova žive sakrivena iza Planina tame, zaštićena oblacima slave od pogleda ljudi. I dok prolaze tisućljeća, u izgubljenim plemenima raste čežnja da ono što je Božjom rukom odvojeno i razdvojeno, ponovno postane ujedinjeno. I kada stigne taj čas rijeka Sambation razdvojit će svoje vode i povući ih baš kao što je to učinilo Crveno more i izgubljena plemena Izraelova prolazit će njezinim pješčanim tлом i vodit će ih Mesija u Svetu zemlju i izgubljena plemena će se zajedno s njime pojaviti na Maslinskom brdu sa svojim zastavama koje će se visoko vijoriti dotičući vrhovima plavo nebo i blještavu, bukteću bjelinu kamenih kuća jeruzalemskih.

I Bog će stajati ispred plemena Izraelovih u svoj svojoj slavi, jer je rečeno *Tada će doći Gospod, Bog tvoj i svi sveci s njim.* (Zah 14:5). Bit će to na Kraju dana.

LIII. MESIJA I SVIJET KOJI DOLAZI

*Bilo ime njegovo,
blagoslovljeno do vijeka!
dok je sunca, živjelo u ime.*

PS 72:17

Duh Mesije lebdio je nad vodama, a njegova sudbina od Početka bila je da ispuni proročanstvo o svijetu u kojem će ljudi očistiti svoja srca kako bi mogli svjedočiti konačnom ispunjenju Božje svrhe stvaranja.

I on, čovjek, kakvog još nije bilo, učinit će da materijalno preraste u duhovno. Jer misao o ljubljenom Mesiji bila je u Stvoriteljevom umu još i prije nego je zemlju stvorio, prije nego je na sunce, mjesec i zvijezde pomislio.

Ein sof, Beskonačni, pred svojim Mesijom ništa nije sakrio i zatajio upitavši ga je li spreman na žrtvu za dobrobit židovskog naroda, znajući da će mu grijeh naraštaja na zemlji mnogo patnje nanijeti.

I Mesija pravednik odlučio je svu bol za svoj narod podnijeti, ali imao je pritom samo jednu želju koju je rekao *Elohimu*: „Nijedan Židov ne smije biti izgubljen, ni oni koji su već rođeni, ni oni koji su upravo umrli, ni oni koji će tek biti rođeni. Svaki Židov, još od Adamova vremena, mora biti spašen. Samo ako mi tu želju ispuniš Bože, ja ću moći podnijeti patnju“.

Ali Svevišnji je još neko vrijeme dvojio, jer kroz vrijeme

mogao je čuti krik boli Mesije i kako ga pita : „Koliko patnje još moram podnijeti? Nisam li ja tek ljudsko biće?“

I Kralj kraljeva patio je s Mesijom duboko proživljavajući njegovu bol, onog kojeg je toliko neizmjereno volio. I dao je Mesiji svoj pristanak, ali zbog njegove boli više se svojem Prijestolju slave Kraj kraljeva nad svim kraljevima nije približio, čekajući dan Otkupljenja kada će ta strašna patnja Mesije prestati. I stalno je pred očima imao na žrtveniku Hrama jeruzalemskog, ugravirano Mesijino ime i svi ljudi na zemlji su znali za Mesiju i da *Na njemu će duh Gospoda počivat, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjeg.* (Iz 11:2).

I sve to vrijeme čuvao je Gospodar nad svim vojskama svoje prvo svjetlo stvaranja za Mesiju, a Elijahu je Jednom donio vagu na kojoj su mjerene sve patnje Mesije i sve boli duša pravednika. I odlučio je Pravedni, kada će tezulja na vazi te boli i suze izjednačiti On će svijetu otkriti lice Mesije iz kuće Davidove. I dušu njegovu, u kojoj su kao nekoć u Adamu, sve duše koje su ikada postojale i Mesija će u njima pobuditi kajanje za svaki grijeh svakog pojedinog naraštaja.

Voljom Stvoritelja u duši Mesije nalazi se i zapis sjećanja na razlomljene kozmičke posude i potonule iskre, četiri iskre *Adonaj* svojom rukom svakom naraštaju, koji je toga vrijedan, daruje. No Mesijina patnja je dugotrajna i mučno lanci njegova sužanjstva svijetom, prepunim kaosa, odjekuju. I *El Šadaj* je objavio da će se patnja Mesije s protokom vremena jačati i postat će strašna sedam godina prije Spasenja. I Mesiji će prilaziti Elijahu, za ruku će ga držati i tješit će ga brišući mu suze i govoreći mu da je kraj njegovim bolima blizu.

I vidi Samilosni Bog, svog Mesiju ljubljenog kako izgubljen sjedi u mraku i kosti mu se već kroz kožu proziru, vidi kako mu tijelo sahne i vene bez hrane. I u očima Mesije sjaj gasne i one tamne. A ipak Mesija ne posustaje, jer zna da Božji

narod mora vodit Svemogućem, jer duša njegova najbliža je Bogu. I siguran je da će dosanjati svoj san o danu kada će svijet postići krajnju svrhu i upiti božansko svjetlo i kada će vrata mudrosti i znanja za sve na zemlji biti otvorena, a židovski narod okupljen u svetu zajednicu, naći će se u Jeruzalemu. I sve će čekati taj čas kada će Elijahu dolazak Mesije najaviti.

I Gospod će tad Mesiji odjenuti haljinu od svjetlosti koja će sjati. I svatko će ih moći vidjeti. Ali, prije toga nastat će strašan rat i na nebu i na zemlji, besmrtna bića vodit će bitku sa smrtnicima i anđela smrti i uništenja bit će na sve strane i vladat će užasna i nesnošljiva tjeskoba. Gladni i žedni će prema nebu vapiti i nitko nikoga neće poštivati Samo će se zemlja od mača i sunca zagrijavati i strah će naposljetku sve okovati dok će zlo snažiti i brda kostiju ljudskih će rasti i ptice će ih ključati. Planine tame i smrti visoko će se uzdizati.

I kada opet zavлада tišina i kada će zemlja od bitaka strahovitih predahnuti, odjednom začut će se Mesijini koraci.

I on će napokon izaći iz skrivenosti nebeske palače koju zovu prema ptici, Palačom Nest. I bit će to u vrijeme mladog mjeseca i Šabatnjeg blagdana kada će Mesija suze s lica svijeta obrisati i njegov uzvik snažno će potresti zemlju i Eden. I Svevišnji čut će pjev ptice Nest tolike ljepote da neće biti bića kojem srce od te melodije neće zadrhtati, jer takvo što još se nikada nije čulo I ta zlatna golubica triput će svoju pjesmu otpjevati i zatim će zajedno s Mesijom ući u najviše nebo i bit će najbliže Prijestolju Slave. I dobit će blagoslov od *El Šadaja* i duh Božji počivat će na svakome. I Mesija pravedni sudit će ispunjen duhom Svetog, blagoslovljen neka je, i znat će proniknuti u duh svake osobe. *I zasjest će kao onaj što topi srebro i pročišćava. Očistit će sinove Levijeve i pročistit će ih kao zlato i srebro, da prinose Gospodu žrtvu u pravednosti.* (Mal 3:3).

I nad svijetom nadvit će se duga sjajnija nego što je ikada

bila blješteći zrakama u tisuću boja koje će čovjeku govori da je stigao Mesija, sjajeći u sjaju Božje prisutnosti.

Svemogući, će tada na zemlji ući u Hram jeruzalemski dok će svijetom odjekivati glas Mesije. I Drvo života, čudesno drvo, niknut će sred Jeruzalema.

POGOVOR

Zbirkom meditativnih tekstova I Bog moli Jasminka Domaš nastavlja svoja istraživanja židovske tradicije, kako one zapisane tako i one usmene. Pomišljim na njezine knjige Šabat šalom ili Kabalističke poruke i u ovom rukopisu prepoznajem sve one vrline koje odlikuju stil i pisanje Jasminke Domaš : jasnoću misli, ljepotu rečenice, duboko poznavanje tema o kojima piše i preciznost poruke. Zapravo, te odlike ne odnose se samo na njezina djela u vezi s judaistikom, već i na njezina prozna djela koja, na svoj način, govore o istim stvarima i temama kao i njezine (uvjetno rečeno) esejističke knjige. Moglo bi se reći da se Jasminka Domaš, kao pisac, kreće stazom s dvije odvojene , ali ipak nepodijeljene putanje. Jedna od njih je staza pisca romana dok druga pripada nepokolebljivom tragaču za smislom i značenjem tradicije.

Meditativni tekstovi u rukopisu I Bog moli osvjetljavaju razne događaje i pojave iz dugotrajne židovske povijesti. U svakom od ovih (53) meditativnih zapisa Jasminka Domaš na sličan način pristupa raznim temama. Ona ih u isto vrijeme izlaže i tumači. Polazeći od jednog mogućeg načina, ona uvodi

i druga tumačenja istih pojava, uglavnom iz kabalističke tradicije, osvjetljavajući taj predmet ili situaciju s više strana, tako da sjaji i u vanjskom i unutarnjem.

Ukoliko tomu pristupamo otvorenog srca i uma, to je onda neka vrsta totalne intuitivne spoznaje, kao neka vrsta zen budističkog satorija (prosvjetljenja), ograničenog samo na jedan aspekt svijeta. Kada spozna svijet posredstvom prosvjetljenja, čovjek se sudeći prema tvrdnji D.T. Suzukija, jednog od najvećih znalaca zen budizma- grohotom smije. Možda tekstovi u rukopisu Jasminke Domaš ne vode uvijek u smijeh, ali jednaka je to koncentracija jezika i duha kao ona koju nalazimo u zen-koanima, najsažetijim od svih mitskih. Oni nisu namijenjeni stjecanju uvida u osnovnu strukturu svijeta, već sagledavanju istinskog shvaćanja židovske tradicije.

Kada u svojim tekstovima poveže utjecaje i zračenja raznih židovskih tradicija : biblijske, talmudske, kabalističke, hasidske, svjetovne, ona nam tada ponovno predstavlja i kao smjeli istraživač, svjesna da mnogi pripadnici tih tradicija ne bi prihvatili njezina rješenja i tumačenja.

I zato se za knjigu I Bog moli može reći da predstavlja još jedan uspješan korak za Jasminku Domaš. Ona tim djelom nudi čitateljima upoznavanje sa židovskom tradicijom, ali i mogućnost da se upoznaju s elementima židovskog misticizma. I Bog moli je nevelika knjiga po opsegu, ali je zato izuzetno velika po svojoj energiji koju će, posredstvom magije jezika, prenijeti svojim čitateljima.

David Albahari

BIBLIOGRAFIJA

Bialik and Ravnitzky, eds. *The Book of Legends*, New York: Schocken, 1992.

Frankel, E. and B. Platkin Teusch. *The Encyclopeda of Jewish Symbols*, Philadelphia: JPS, 2000.

Singer, Israel, I., ed. *The Jewish Encyclopedia*. 12 vols. New York: KTAV, 1901.

Sperling and Simons, trans. *The Zohar*. 5 vols. London, Soncino Press, 1956.

Bialik and Ravnitzky, *Sefer Ha- Aggada*, Tel Aviv: Davir, 1987.

Jellinek, A. *Beit ha- Midrash*. Vols. 1-6. Jerusalem: Warhmann Books, 1967

Abrams, D. *From Divine Shape to Angelic Being : The Career of Akatriel in Jewish Literature*, *Journal of Religion* 76 (1966.)

Ben-Sasson, H.H. *Trial and Achievement: Currents in Jewish History*, Jerusalem :Keter Publishing, 1974.

Berman J. *The Temple :Its Symbolism and Meaning Then and Now*. Northvale, NJ: Jason Aronsson, 1995.

Blumenthal, D. *Understanding Jewish Mysticism*, New York. KTAV, 1984.

Bergman, M. *The Four Who Entered Paradise: The Evolution of Talmudic Tale*, in *First Harvest: Jewish Writing in St. Louis: 1991-1996*, ed. H. Schwartz, St. Louis: Brodsky Library Press, 1997.

Brigg, C.V. *The Encyclopedia of Angels*, New York : Plume Books, 1997.

Cohen, S.S. *The Name of God, a Study in Rabbinic Theology*, HUCA 23, 1950.

Cross, F. *Caanite Myth and Hebrew Epic: Essays in the History of the Religion of Israel*, Cambridge, Harvard University Press, 1973.

- Dan.J. The Early Jewish Mysticism, Tel Aviv: MOD Books, 1993.
- Faierstein, M. Jewish Mystical Autobiographies :Book of Visions and Book of Secrets. Mahwah, NJ: Paulist Press, 1999.
- Finkel, A.Y. In My Flesh I See God : A Treasury of Rabbinic Insights About the Human Anatomy, Notrhvale, Nj:jason Aronson, 1995.
- The Ma'aseh Book. Book of Jewish Tales and Legends Translated from the Judeo_german. Philadephia: JPS, 1934.
- Heshel, A.J. The Mystical Element in Judaism, in Understanding Rabbinic Judaism, ed. J. Neusner. New York: KTAV, 1988.
- Kaufmann, Y. The Religion of Israel: From Its Begins to the Babylonian Exile, New York: Schocken Books, 1960.
- Klein, M.A. Time to Be Born: Customs and Folklore of Jewish Birth, Philadephia: JPS, 1998.
- Morgan, M. Sepher Ha-Razim, Bloomington, IN: Scholars Press, 1983.
- Raphael, P.S. Jewish Views of the Afterlife, Norrhvale, NJ: Jason Aronson, 1966.
- Zohar: The Book of Splendor, New York, Schocken, 1991.
- Lilith's Cave: Jewish Tales of the Supernatural, New York: Harper&Row, 1988.
- Segal, A. The Ten Lost Tribes of Israel: Looking for the Remnants, Hagshama, The Worl Zionist Organization Education Center, <http://www.wzo.org.il>
- Van Dam, C. The Urim and Thumim: A Means of Revelation in Ancient Israel. Winona Lake, IN: Eisenbruns, 1997.
- Through a Speculum that Shines. Vision and Imagination in Medieval Jewish Mysticism, Princeton, NJ :Princeton University Press, 1997.
- Biblija, Stari zavjet, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1990.
- Talmud, u izboru i prijevodu Eugena Werbera, Litteris, Zagreb, 2008..

Domaš, Jasminka, Šabat šalom, Židovska općina Zagreb, KD „Miroslav Šalom Freiburger“ Zagreb, 1999.

Domaš, Jasminka, Židovska meditacija: istraživanje mističnih staza judaizma, MISL, Zagreb, 2003.

Domaš, Jasminka, Kabalističke poruke, Biblioteka : Religio, MISL, Zagreb, 2006.

Domaš, Jasminka, 72 Imena, Židovska vjerska zajednica Bet Israel, POP&POP, Zagreb, 2008.

Domaš, Jasminka, Nebo na zemlji, Fraktura, Židovska vjerska zajednica Bet Israel, Zagreb, 2010.

Domaš, Jasminka, Duhovna misao, Duhovni izazovi, zbirka tekstova iz judaizma, objavljenih na HRT, 1991-2010., Zagreb.

INDEKS

Trenutak prije odluke

Ps 39:9

Moć kralja nad kraljevima

Pnz 6:4

Adam kadmon

Post 1:27

Izl 31:1

Ruah ha kodeš

Iz 66:1

Ps 104:4

Ruka gospoda

Pnz 33:27

Ps 119:76

Izl 3:14

Glas Stvoritelja svijeta

Job 37:2

I Bog moli

Iz 56:7

Suze neba

Ez 24:16

Jr 13:17

Iz 13:21

Svijeće duša

Pnz 16:20

Izvor mudrosti

Izr 3:19

Izr 8:26-27

Jr 10 : 12

Božja prisutnost-Šehina

Post 20:2

Ps 45:14

Pitam te

Post 2:4

Iz 65:17

Iz 45:7

Prvih sedam

Ez 8:22

Ps 72:17

Nadahnuće Jednog

Post 9:14-15

Post 9:13

Ez 1:28

Stvaranje nebesa

Post 1:3

Ps 104:2

Job 37:3

Prop 3:1

Stanovnici zvijezda

Izl 13:21

Anđeo smrti

Post 1:2

Lilit, kraljica demona

Post 1:27

Iz 34:14

Drvo duša

Hošea 14:19

Izl 31:1

Hošea 14:19

1 Ljet 29:11

Nebeski i zemaljski Adam

Post 1:27

Post 2:7

I Bog moli

Post 3:22

Ps 139:16

Job 139:5-6

Svevišnji stvara anđele

Ps 33:6

Ps 104:4

Habakuk 3:3

Svjetlo i sjene

Post 3:7

Post 27:15

Dvojba i sjećanje

Post 1:3

Sjaj spoznaje

Post 1:18

Prvo vjenčanje

Post 1:28

Post 1:23

Knjiga anđela Raziela

Post 5:1

Živi Bog, Henokova vizija

Post 5:21

Post 5:24

Ez 23:21

Ognjena rijeka

Dn 7:10

Ps 113:2-3

Duše pravednika

Jr 5:22

Ps 82:1

Vrijeme Izaka

Post 22

Post 27:1

Četvorica u raju

Iz 6:4

Nebesa

Ps 5:8

Ez 1:4

Pnz 29:28

Parohet, zavjesa

Ps 104:24

Izl 26:33

Svojina kralja nad kraljevima

Post 9:12

Post 9:13

Ps 147:4

Ps 19:1

Ez 1:26

Glazba nebeskih sfera

Ps 19:3

Ps 19:5

Žene u raju

Iz 40:26

Serah bat Ašer

Br 26:46

Izl 13:19

Post 56:25

Post 46:17

Ima jedno mjesto

Izl 23:23

Iz 6:3

Ps 31:19

Ps 97: 11

Post 1:2

Vrijeme darivanja Tore

Izl 20:19

Izl 19:20

Pnz 4:36

Ps 146:10

Ploče saveza

Izl 31:18

Job 37:6

Vjenčanje Boga i Izraela

Jr 31:31

Jr 32:32-33

Iz 49:18

Hos 2:21

Prvi Šabat

Post 2:3

Post 2:1

Iz 6:7

Iz 49:3

Abraham spoznaje Boga

Post 15:1

Post 12:1

Post 12:2-3

Post 12:6

Post 12:7

Rahela i idoli

Post 31:19

Post 31:32

Ez 21:26

Zah 10:2

Jakov na nebu i na zemlji

Jer 30:10

Post 28:13-14

Post 49:1

Post 5:1

Post 5:24

Jr 10:16

Izl 16:17

Mojsijev sjaj

Izl 34:30

Izl 33:22

Pnz 6:4-6

Kruna kralja Davida

Ps 20:5

Ps 19:1

Post 1:2

Sveta zemlja i Hram jeruzalemski

Ps 18:36

Ps 123

Post 28:17

Izl 15:17

Babilonska kula

Post 11:5

Post 11:7

Stup soli

Post 19:26

Post 18:20

Izgubljena plemena

Zah 14:4

Ps 104:2-4

Izl 13:22

Zah 14:5

Mesija i svijet koji dolazi

Ps 72:17

Iz 11:2

Mal 3:3

POJMOVNIK

Adam, hebr. - čovjek, hebr. adama, zemlja, u žid. mistici hebr. edeme, uzaći u visine Svevišnjem

Adam kadmon, hebr.- primordijalni čovjek u božanskoj zamisli, duh čovjeka u božanskom umu, njegov plamen simbolizira čovjeka koji će težiti za najvišom duhovnom razinom

Adam ha rišon, hebr.- prvi čovjek

Adonaj, hebr.- Ime Boga vezano uz snagu i zaštitu, naš Gospod, onaj koji vlada i koji prenosi, transcendentno, uobičajena zamjena za četveroslovlje u molitvama i čitanju Tanaha

Alef, hebr.- prvo slovo hebr. alefbeta, brojčana vrijednost jedan te ima i značenje Jedan, Jednog

Aravot - najviša razina neba

Cadik - savršen pravednik

Četiri univerzuma - emanacije ili blizine, stvaranja, oblikovanja, činjenja ili akcije

Ein Sof, hebr.- bez granica, Beskonačni, jedan od naziva za Boga, manifestacija skrivenog života Boga koji se očituje putem Dset sfirot, Božanskog djelovanja

Elohim, hebr. - naziv za Boga uz attribute pravde i kreativne snage, u njemu je sve postojeće, sve u Jednom

Elohim Haim - Živi Bog, aktivna moć

El male rahamim - Bože samilosni

El Šadaj, hebr. - Ime Boga. Svedostatni

Gehena, Gehinom, hebr. - čistište, mjesto kažnjavanja zlih nakon smrti, naziv dolazi od ge ben Hinom - vrt sina Hinomovog, koji se nalazio južno od Jeruzalema, a u doba kraljeva bio je mjestom idolopoklonstva

I Bog moli

Haja - Ime za Evu prije grijeha u edenu, označava majku svih živih bića

HaMakom, hebr. - Mjesto, naziv za Boga

HaŠem, hebr.- Ime, Vječni, naziv za Boga

Hava- Ime za Evu nakon grijeha u edenu kad postaje Majka smrtnih bića

Iska, hebr. - nadimak za Saru koji znači Vidovita

Israel, hebr.- Princ Božji, ime koje je Jakov dobio nakon borbe s anđelom, prema njemu se židovska plemena nazivaju bene Jisrael

Kerub, hebr. - anđeo, u korijenu riječi je glagol koji upućuje na kretanje

Ketuba, hebr. - vjenčani ugovor bez kojeg se brak ne smatra pravno važećim

Mikve, hebr. - nakupina prirodne vode, kišnica, izvor, rijeka ili umjetni bazen koji se djelomice mora napuniti kišnicom, služi za obredno čišćenje žena i pri obredu preobraćenika

Orašje- naziv za mističan vrt božanskih tajni, hebr. Pardes, ulazak u najdublju mističnu razinu

Pargod, hebr. - dio mističnog božanskog vrta

Parohet, hebr.- zastor koji je u Hramu i zavjetnome šatoru odjeljivao Svetište nad svetištima od Svetišta, naziv za zastor u sinagogi

Roš hašana, hebr.- židovska Nova godina,uz Jom kipur najveći vjerski blagdan

Ruah ha kodeš, hebr.- Sveti Duh

Šabat, hebr.- subota, sedmi dan u tjednu, sveti dan odmora za židovski narod

Šma, hebr.- Čuj, prva riječ najvažnije židovske molite Šma Israel, Čuj Izraele

Šehina, hebr.- Božja nazočnost

Talit, hebr.- molitveni ogrtač s resama na svakom uglu

Tora, hebr.- Nauk, Zakon, Pet knjiga Mojsijevih, često sinonim za cijelu Bibliju

O AUTORICI

Jasminka Domaš živi i radi u Zagrebu. Članica je Hrvatskog društva pisaca i PEN-a, Počasna je članica Hrvatskog helsinškog odbora za ljudska prava, više godina bila je predsjednica Udruge za vjersku slobodu u RH. Od 1995.- 1998. snimila je 253 dokumentarna svjedočanstva za američku zakladu Vizualna povijest - svjedoci holokausta, čiji je predsjednik i utemeljitelj Steven Spielberg. Autorica je i scenaristica više televizijskih dokumentarnih filmova. Novinarka je HRT-a., urednica u Vanjskopoličkoj redakciji Hrvatskog radija.

Jedan je od utemeljitelja Židovske vjerske zajednice Bet Israel u Hrvatskoj.

Članica je Svjetske konferencije religija za mir, ogranak Hrvatska.

U tiskanim i elektroničkim medijima objavila je više od četiristo priloga s područja judaizma.

Objavila je knjige : Obitelj-Mišpaha, Tjedne minijature slobode, Šabat šalom, Biblijske priče - prinos razumijevanju biblijskih značenja, Rebeka u nutrini duše, Židovska meditacija,

I Bog moli

Istraživanje mističnih staza judaizma, Knjiga o ljubavi ili kako sam srela Anu Frank, Kabalističke poruke, 72 Imena, Nebo na zemlji i Poetski mistik.

Pojedine knjige objavljene su na talijanskom, njemačkom, engleskom i slovenskom jeziku.

.....

O ILUSTRATORU

Jakov Bararon rođen je 1939. u Beogradu. U Sarajevu je završio Srednju školu za primijenjenu umjetnost, grafički odjel.

Od 1960. do 1965. studira na Akademiji za primijenjenu umjetnost u Beogradu, a zatim boravi u Parizu na postdiplomskom studiju na Akademie des Beaux Arts.

Samostalne izložbe: Zagreb, Sarajevo, Dubrovnik, Ljubljana, Rim, Tel Aviv, Pariz, Madrid, Beč, Bremen....

Od 1992. živi u Beču gdje je razvio bogatu, umjetničku djelatnost.

Biblioteka Gea
Jasminka Domaš
I Bog moli

CIP zapis dostupan u
računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod
brojem 824191
ISBN 978-953-55524-6-8

Objavljivanje ove knjige financijski
su potpomogli Ministarstvo kul-
ture Republike Hrvatske i Savjet
za nacionalne manjine Republike
Hrvatske